

HAZİRAN 1993, SAYI 27

10.000 TL (KDV dahil)

KERVAN

DÜNDEN GÜNE GÜNDEN YARINA

HBB-TV'de Alevilere hakaret

SALDIRI LAİK DEMOKRATİK HALKIMIZADIR

Rıza Yürükoğlu'nun, İsmail Elçioğlu'na yanıtı: "Umarım ki Dergah gire kalbine"

HÜSEYİN KAR, KARTAL

HBB TV

Biz Alevi'ler laikliği, özgürlüğü, demokrasiyi biliriz. İnsan haklarına saygılıyız. *Bütün* milletleri severiz. İslamı kendilerine alet eden bağnaz, yobaz, gerici "kara ses", "Hizbullah" vb. ise bütün dünya milletlerinin yüzkarasıdır. Ayrıca, dünya aya giderken, onlar Karaköy falcıları gibi kalıyorlar.

İ. HAKKI ESENBOĞA, İZMİR

HÜ GERÇEĞİN DEMİNE HÜ

Güzeller şahından aldım bu aşkı
Nur ile cemali Ali ne güzel
Şaha mesken oldu gönülün köşkü
Dergahı, divanı Ali ne güzel

Yareme ilacı Pirimden buldum
Aşkı ile yaşadım nefsimle öldüm
Tecella ehliyle, elinde kaldım
Edebi, erkani, yolu ne güzel

"Men aret" okuttu, özü özümde
Hakkı beyan eden sözü sözümde
Kainat'ı gören gözü gözümde
Yaylası, obası, belı ne güzel

Ademiyet manası olundu telkin
Bu imiş çaresi cümle-i halkın
Hak Adem'e, Adem Hak'a en yakın
Vatanı, kazası, ili ne güzel

"Sekahüm" lütfüne Ademler erdi
Gerçeği hak tutup yalanı yerdı
Pirim gerçeklerden bir bahçe kurdu
Ağacı, meyvesi, gülü ne güzel

Hakikat bahsidir Ademler bahsi
Ne suç var, ne ceza, yok orda asi
Sevgiden doluştu gönlümün tası
Deryası, denizi, seli ne güzel

Bu yol Ali'nindir, Veliler aşkı
Şefkati, keremi cihana taşı
Hakkı Baba sevgiden bir bahis açtı
Saz ile sohbeti, teli ne güzel

ALİ ATAK

ALİ KURT DEDE

Hubyarlılarla ilgili
İrfan Çoban'ın yazısını
okuyunca, "söz sahibine aittir ve
cevap da Tokat ilinin
Dedelerindir" diye bekledim.
Sağolsun Ali Kurt Dede'm cevap
verdi.

Ben Ali Kurt Dede'yi
Tokat civarında "zor günlerin
yiğidi" olarak tanıdım.
Pirim Hacı Bektaş Veli, Ehlibeyt
ve 12 imam aşkına Ali Kurt
Dede'mi dergahın dikenı, taşı, gülü
eylesin.

Dost İrfan Çoban. Ali Kurt

OKUYUCULARIMIZA ÖNEMLİ DUYURU

Değerli okuyucumuz,

Dergimizi dağıtan B.B.D. şirketi, kendisiyle yaptığımız ve Ocak 1994'e kadar süresi olan anlaşmayı tek taraflı olarak bozdu ve dergimizi dağıtmama kararı aldı. Bu yüzden, 28.sayıdan itibaren dergimizin satışını abonelik yoluyla, elden, kendi satış ekiplerimizle ve temsilcilikler üzerinden gerçekleştireceğiz.

Dergimiz KERVAN (eski adıyla KAVGA) 27 sayıdır elden, abonelik ve bayiler yoluyla size ulaştı. Tüm zorlukları, engelleri aşarak okuyucusuyla arasında kopmaz bağlar kurdu, geliştirdi. Bundan sonra da okuyucularımızla bağımızı geliştirmeye, zorlukların üstesinden gelmeye kararlıyız.

Okuyucularımızın bize bu savaşımızda el vereceklerini biliyoruz. Ve, dergimizi sürekli ve düzenli olarak almak isteyen okuyucularımızın KERVAN'a ABONE olmasını salık veriyoruz.

KERVAN'A EL VERİN
ABONE OLUN, ABONE BULUN!

Ayrıntılı bilgi veya katkılarınız için bizi:

TEL: (1) 516 84 64 FAKS: (1) 638 27 90 numaralardan arayabilirsiniz!

Sevgi ve dostlukla
KERVAN ÇALIŞANLARI

Dedem sana ne kadar söylediyse
de, o bir canın bir cana sitemidir.
Yazını okudum. Konu daha
araştırma ister, eksik kalmış.

Veli Baba'nın ve Ayşe Bacı'nın
biz Hubyarlılara en büyük mirası
Hacı Bektaş Veli Dergahına
bağlılıklarıdır.

Yeni köy, Eski köy, Bebek
deresi, Evli deresi, Gümüşyurt,
Heris... gibi köylere yayılmış biz
Hubyarlılar Türkiye'nin her
yanında (Kars, Erzurum, Tokat,
Çorum, Yozgat, Gümüşhane,
Maraş), pirimiz Hacı Bektaş-ı
Veli'ye bağlı olarak varız. Veli
Babamız ve Ayşe Bacımızla
övünüyoruz.

Ve bugün Hacı Bektaş Veli
Dergahı'na gönül kervanı olarak
yürüyoruz.

AŞIK YORGUNİ

DERTLİ DİVANİ BABA

Bir aşkla dolandım canlar erenler
Hak yoluna talip olup duranlar
Umman deryasına bakıp dalanlar
Aşkın gemisini salmış Divanı

Sevdasız yaşamaz gördükten beri
Tutulmuş bir aşka döner mi geri

Her can arayarak bulamaz yeri
O yolda menzili almış Divanı

Ne yaman halları yola ser verdi
Çok şükürler olsun murada erdi
Her nere bakarsa pirleri gördü
Öz yarına muhip kalmış Divanı

Yazar *Yorguni*'yim sana yoldaşım
Görmezsem cemalin dolar gözyaşım
Pire kurban olsun can ile başım
Bu garip talibi görmüş Divanı

ALİ KARTAL, BURSA

ERENLERİN CEMİ

Hak kapısın çalalım
Helal lokma sunalım
Bir cemde gülbenk alalım
Yezid cem kapısını kırmaz ise

Kervanımız Ali kervanı
Yoldaşımız on iki İmam divanı
Analım şehid-i Kerbela'yı
Kanlar Kerbela'da kalmaz ise

Hünkar hünkar çağlayalım
Ali deyip ağlayalım
Aleme bir cem bağlayalım
Kanlı yaşlar akmaz ise

Gelin canlar bir olalım
Bir olalım iri olalım
İri olalım diri olalım
Yezid bizi bölmez ise

Ali diye yanan diller
Allah diyip vuran eller
Hakka divan duran kullar
İkrarından dönmez ise

Kırklar ceminde duranlar
Hayrı ile *Ali*'yi görenler
Siz de gelin ey erenler
Hak batıl olup Kul şaşmaz ise

M.AKALIN, İSTANBUL

BÖLÜNMEYELİM

Türkiye'de Alevilik-Bektaşilik,
Kızılbaşlık Sünnilerce "en kötü
mahlukat" gibi tanıtılıyor ve her
türlü kötülüğü onlara mal etmeye

KERVAN

yeni temsilcilikler açıyor

İŞÇİ, EMEKÇİYSENİZ, HAKSIZLIKLARA,
SÖMÜRÜYE DUR DEMEKTEN,
GERÇEK DEMOKRASİDEN,
ADİL BARIŞTAN,
1000 YILLIK ALEVİ GELENEĞİ
GELECEĞE TAŞIMAKTAN, YANAYSANIZ,
KAVGACIYSANIZ,

BU GÖREV SİZİNDİR KERVAN TEMSİLCİSİ OLUN!

İstekli okuyucularımız, özgeçmişlerini, ad ve adreslerini içeren yazılı başvurularını 2 fotoğrafla (6x9) birlikte, aşağıdaki adreslere taahhütlü olarak postalayabilir, telefonla ya da şahsen başvurabilirler.

Türkiye: KERVAN Merkez Bürosu, Piyerloti caddesi 17/4, Çemberlitaş, İstanbul, Tel: (1) 516 84 64 Faks: (1) 638 27 90
Avrupa: KERVAN Avrupa Temsilciliği, Murtaza Dersimli, P.O.Box 1822, N1 Londra, İngiltere

çalışıyorlar.

İnsanlara küçük yaştan Aleviye karşı kin, nefret aşlamaya çalışılıyor. Aleviler "dinsiz, imansız olup ilenmezler, kestikleri pişirdikleri haram mındar, abdest-gusül bilmezler"miş(!) "Yahudi, Rum ve Ermeniden aşağı" imişler. Vb...

Dostlarım, bunlar oluyor çünkü Alevilik- Bektaşilik sınırsızdır. Sayın dostlar, kimliğimizi gizlememeli, her yerde çekinmeden "ben Aleviyim" demeliyiz. Baskılardan kurtulmak için mücadeleyi sıkı tutmalıyız. Bölünmeden, parçalanmadan... Aleviler sesini yükseltmelidir.

Meclisteki siyasi partilere, milletvekillerine, bakanlara ve hükümete önergeler götürülmeli, 20 küsur milyon Alevi SESİNİ DUYURMALI.

Bence Aleviler bir özel radyo/TV kanalı kurmalı, bir günlük gazete çıkarmalı. O olana kadar, TV kanallarında Alevilerle ilgili konular tanıtılmalı.

Açık oturumlar her yerde tertiplenmeli. Sık sık Pir Sultan Abdal, Hacı Bektaş-ı Veli, Ehlibeyt ve Erenler geceleri tertiplenmeli. Halkımız biraraya getirilmiş olur. Cemevleri açılıp Aleviler serbestçe ibadetlerini yapabilmelidirler.

Dede yetiştiren müessese (Alevi Enstitüsü) kurmalı, çocuklarımızı alim yetiştirmeliyiz. Gençler ve işsiz-güçsüzler için Alevi bakım yerleri açmalıyız.

Ödediğimiz vergiler Diyanet'e gidiyor. Camiler de senin aleyhine çalışırlar.

Dostlar, bölünmeyelim. Osmanlı İspanya'daki Yahudilere kapıları açmış, kendi Alevilerini ise kudur kudur kesmiş, dağlara sürmüştü.

Bugün, vergini ve oyunu alırlar, yine de devlet karşısında üvey evlat muamelesi görürsün...

Kurşun yiyen, hapislerde

çürüyen, ipe giden hep bizim gençlerimiz. Çünkü devrimcidirler, sol görüşlüler...

Anadolu'yu taramalı, Aleviliğin yerleşim yerlerini, tarihini, örf ve adetlerini de bulup çıkartmak için araştırma yapmalıyız.

Bir Alevi Müzesi açılmalı, kütüphane kurulmalı, bütün Alevi kaynakları orada toplanmalıdır.

Alevi Danışma Kurulu oluşturulmalı, Alevilik tüm dünyaya tanıtılmalıdır.

MESUT GERÇEK, ELAZIĞ

GERİCİLİK

Merkezleri Elazığ'da yeni yeni örgütlenmeye başlayan Aczmendi tarikatının en büyük özelliği müritlerin kıyafetleri. Uzun siyah cüppeleri, siyah sarıkları omuzlarına atıkları şalları, uzun örgülü saçları ve ellerinden hiç düşürmedikleri değnekleriyle sokakta, pazarda her an görmek mümkün bunları...

Nedense devlet Aczmendileri ne sorguya çekiyor, ne de ellerindeki değnekleri niye taşıdıklarını vb. soruyor. Daha ilginç, geçtiğimiz 10 Kasım'da saygı duruşu sırasında değneklerini yere vurarak Atatürk'ü ve laikliği protesto eden Aczmendiler, çıkarıldıkları mahkemece serbest bırakıldılar.

Aczmendiler Uğur Mumcu'nun katledilmesinden sonra Türkiye'nin her yerinde yükselen "kahrolsun şeriat" haykırışına karşı Ankara'ya yürümeye kalktılar. Kanal 6'ya, Tempo haber programına çıkan Aczmendi lideri Molla Müslüm aklı sıra Alevi olduğu için Aziz Nesin'e "karısına yaptığına anasına da yapıyor mu?" diye sorarken, şeriatçı gerici cephe, laiklik ve Alevilik düşmanı propagandaları için kendilerine tanınan bir olanaktan daha yararlanmış oldu.

ÇAĞRI

Değerli canlar,

Anadolu kültürünün-Aleviliğin önemli bir parçasını oluşturan deyişlerimizi, semahlarımızı, türkülerimizi gün ışığına çıkartmak, toplumun geniş kesimlerine duyurmak, tanıtmak amacı doğrultusunda kültürümüze hizmet etmek için CAN DOST KASET ÜRETİM VE PAZARLAMA LTD. ŞİRKETİ'ni kurmuş bulunmaktayız.

Bütün sanatçı, ozan ve müziksever dostları bizlere bu hizmetimizde omuz vermeye, bizlerle birlikte çalışmaya davet ediyoruz.

İRTİBAT İÇİN: Ahmet Koçak, Tel: 5168464 Fax: 6382790
ADRES: Piyerloti cad. 17/4 Çemberlitaş/İstanbul

BUNLAR DİSK'İ YAĞMALIYORLAR

DİSK Maden-İş genel yönetim kurulu, sendika genel kuruluna hazırladığı bir raporda yönetimin kirli çamaşırlarını günışığına çıkartan namuslu sendika avukatı *Rasim Öz'ü* iştan attı. Yapılan namus-suzluğa karşı çıkanlardan genel başkan vekili Mehmet Sevim de sendikadan ihraç edildi. Temsilciler görevden alındı...

Avukat *Rasim Öz'ün* raporunun aşağıda yayınladığımız bölümü, **Kervan'ın** "yeni" DİSK yöneticileri hakkında şimdiye kadar yaptığı tüm değerlendirmeleri doğrulamakta, aklamakta, kanıtlamaktadır.

AV.RASİM ÖZ'ÜN RAPORUNDAN BÖLÜMLER

... Bilindiği gibi, yasal olarak da kıdem tazminatının hesabında aylık ücret miktarı ne olursa olsun tavan miktarını aşamaz. Sendikamızın 24. Genel Kurul tarihi olan 7.3.1991 tarihinde ise; bu tavan miktarı 4 milyon 633 bin 338 TL. idi. Kıdem tazminatı almaya hak kazananlar varsa BU TAVAN MİKTARININ AŞIL-MAMASI gerektiği hemen her işçi ve sendikacının da bildiği bir gerçektir.

Ancak, sendika kayıt, belge, makbuz ve hesap listelerinde açıkça görülmektedir ki, yeniden seçildiklerinden, görevleri *SONA ERMEYEN* ve bu nedenle de kıdem tazminatı hakları *dolmamış olan ve sendikada hizmet süresi 6 yıl 8 ay olan*

1. Murat Tokmak. Sendika-dan brüt
- 587 milyon 542 bin 204 TL (hizmet ödeneği)
- 268 milyon 934 bin 664 TL (12 Eylül 1980 ile 15.7.1991 dönemine ait ücret)
- 207 milyon 514 bin 603 TL (16.7.1991 olan Yargıtay'ın karar tarihi ile kongre tarihi olan 8.3.1992 arası ücreti)
olmak üzere, **toplam 1 milyar 64 milyon 51 bin 471 TL para almıştır.**

2. Aynı şekilde 6-8 günlük
2. hizmet süresi olan ve tazminat hakkı doğmamış olan **Halit Erdem,**
- 588 milyon 618 bin 20 TL (brüt hizmet ödeneği)
- 268 milyon 994 bin 664 TL (12 Eylül 1980 ile 15.7.1991 arası yurtdışında olduğu döneme ait ücret)
- 207 milyon 514 bin 603 TL

(yine Ekim 1991'e kadar yurtdışında olduğu dönemi de kapsar şekilde ücret)

olmak üzere, **toplam 1 milyar 63 milyon 127 bin 287 TL sendikadan almıştır.**

3. Yine, görevi sona ermemiş ve tazminat hakkı sona ermemiş olan ve Çağdaş Metal-İş dahil 10 yıl 4 gün çalışma süresi gösterilen **Ekrem Aydın,**
- 770 milyon 732 bin 990 TL (brüt hizmet ödeneği)
- 623 milyon 994 bin 664 TL (12 Eylül 1980- 15.7.1991 arası yurtdışı ücreti)

DİSK Maden-İş yöneticilerinin sendikanın kasasını nasıl yağmaladığını belgeleyen Av.Rasim Öz'ün hazırladığı raporun ışığında, Kervan dergisi olarak, işçi kamuoyunu, DİSK kasasını yağmalayan yavuz hırsızlardan HESAP SORMAYA ÇAĞIRIYORUZ!

- 207 milyon 514 bin 603 TL (16.7.1991 ile 8.3.1992 arası ücreti)

olmak üzere **toplam 1 milyar 247 milyon 132 bin 257 TL almıştır.**

4. Dahası, sendikamızda 10.8.1980 tarihinde İzmir bölge temsilciliğine seçilmiş, 32 günlük çalışması olan ve görevi devam ettiğinden hiçbir tazminat hakkı doğmayan **Aziz Ülkü'ye de**
- 227 milyon 76 bin 140 TL, ölçüsü belli olmayan brüt ödeme yapılmıştır.

5. Sendikamızda 11.3.1979 tarihinde İzmit bölge temsilcisi olarak göreve başlamış olan ve görevi sona ermediği için kıdem tazminatı hakkı doğmayan **Tayyar Elmas için de, toplam 278 milyon 940 bin 651 TL brüt ödeme yapılmıştır.**

(...) Sermayenin sendikadaki BEŞ beğçisine Türkiye'de ilk olarak İstanbul 1.İş Mahkeme-

si'nde aldığım kararla, **kayym-lardan, 50 milyar 303 milyon 604 bin 715 TL vadeleri ortalama Mayıs 1992-Haziran 1992 tarihinde dolmakta olan NAKİT PARA alınmıştır.**

Şimdi bizi yalanlamak için, 19.5.1993 tarihi ile tüm delegeye gönderdikleri yalanlama adlı ve kuyruklu yalanlarla dolu yazılarının 3.sahifesinde **bu parayı 75 milyar 175 milyon 150 bin 190 TL'na yükselttiklerini övünerek açıklıyorlar.** Oysa bu açıklamaları dahi "deveyi hamudu ile yuttuklarının" en açık kanıtıdır.

Çünkü 13 Nisan 1992 tarihinde teslim aldıkları 50 milyar 303 bin 715 TL kayyımlarla ortalama yüzde 75 faizle bir yıl Beşiktaş Ziraat Bankası ve Eti-bank Şubelerine yatırılmış ve vadesi de Mayıs 1992 tarihinde dolmakta idi. Yani bu para teslim alınmadan 1 ay sonra zaten 87 MİLYAR 803 MİLYON TL OLMUŞTU. Yani vadesizlerle birlikte **bu yönetim Mayıs 1992 tarihinde 90 milyar TL teslim almıştı.**

Bunun 17 milyarını ilk ağızda kendilerine ve çevrelerine kıdem tazminatı vs diye ödemiş olsalar bile geri kalan 73 milyarın faizine de faiz işleterek 3'er aylık vadeli hesaba yatırdıklarında ortalama yüzde 72 faiz getirisi olduğunda bu 73 milyarın en basit hesapla 52 milyarı aşkın faiz getirisi ile toplam 125 milyardan fazla olması gerekirken, 75 milyara yükseltmiş olmakla övünmek yerine *50 milyarının nerede olduğunun, yaklaşık 67 milyarını nereye harcadıklarının hesabını sizlere vermeleri gerekiyor.*

Av.Rasim Öz'ün raporundan yaptığımız bu alıntılar, şu dörtlülüğü hatırlattı bize:

Dünya benim diye zenginlik satan Helal ekmeğine haramlar katan Sonradan sonraya beyliğe yeten Zalim olur, dost kadını bilemez

Kervan, Türk-İş'de sendikal birliğe karşı çıkan ve de DİSK kasasındaki işçi paralarını yağmalayan çıkarıcılar çetesinin bu meseleyi küllendirmesine izin vermemeye, işçi kamuoyunu, DİSK kasasını yağmalayan hırsızlardan hesap sorulması amacıyla bilgilendirmeye kararlıdır.

Bu pislikten kurtulmanın yolu, DİSK'in para/mal varlığıyla Türk-İş'e katılmasıdır. ●

■ Aylık dergi. ■ Sahibi: Genel Ajans Ltd. Şti. adına Semih İra ■ Sorumlu yazı işleri müdürü: Semih İra ■ Yazışma adresi: Merkez yönetim bürosu: Piyerloti caddesi, 17/4, Çemberlitaş, İstanbul. Tel: (1)516 84 64 Faks: (1)638 27 90 ■ Temsilcilikler: Küçükçekmece: Seyfi Algül, Cumhuriyet Mah. Karabekir Cad. Sardunya Sok. No:21/A-5 ■ Okmeydanı: Ali Çolakoglu, Piyalepaşa Mah. Taştan Sok. No:2/4 ■ Ümraniye: İlyas Değer, Şerif Ali Çiftliği, İmar İskan Blokları, B-1, Kat:2/4, Dudulu ■ Zeytinburnu: Fatma Biçer, Yenidoğan Mah. 42. Sok. No:148/6 ■ Adana: Ünal Akbulut, Kiremithane Mah. 1304 Sok. No:36, Yüreğir ■ Ankara: Gürkan Gür, PK 216, Cebeci ■ Keçiören: Mehmet Ali Kırar, Yeşiltepe Mah. 1. Sok. No:24, 06300 Aktepe ■ Antakya: Ali Koyun, Yeşilova Mah. Ümit Sok. No:10, Serinyol ■ Antalya: Ahmet Aydın, Özgürlük Mah. Reisi Kaplan Cad. Toros Apt. No:47/B ■ Bursa: Ender Can Genç, Çakır Hamam Temiz Cad. Sütmen İşhanı, Kat:3, No:39 ■ Erzurum: Özgür İhtiyar, Cami-i Şerif Mah. Sivas Cad. 24300 Refahiye ■ İzmir: Adnan Ayhan, 3.Beyler Yaparsoy İşhanı, Kat:5, No:505, Konak ■ İzmit: Muradiye Yılmaz, Fethiye Cad. Özsoy İşhanı, Kat:3/6 ■ Mersin: Mehmet Yılmaz, Bahçelievler Mah. 346. Sok. Dinçer Apt. No:3/7, (P.K.3), Pozcu ■ Silifke: Cihangir Akdemir, Say Mah. 535. Sok. No:33, Silifke ■ Söke: Av.Mustafa Açıcı, Yağcılar İşhanı, Kat:2, Söke ■ Turgutlu: Nerman Karabulut, Altay Mah. Akgün Sok. Kat:1, No:2, Turgutlu ■ Avrupa Genel Temsilciliği: Murtaza Dersimli, P.O.Box 1822, Londra N1, İngiltere. ■ Diğer yurtdışı temsilcilikleri: Fransa: Şanver Şen, c/o 37 Rue d'Hauteville Paris 75010. ■ Almanya-Frankfurt: Şirin Günel, Neuhof Str. 13, 6 Frankfurt am Main 1. ■ Almanya-Münih: Hikmet Yalçın, Lessing Str. 41, 8047 Karlsruhe. ■ İsviçre: Ahmet Kısa, 7 Rue de Lancy, 1227 Carouge, Cenevre. ■ Hollanda: Tayfun Hüseyin Keleş, Postbus 5856, 3008 AW Rotterdam ■ Avustralya: Cemil Alkan, P.O.Box 106, Auburn 2144, Avustralya.

■ Basım öncesi hazırlık: Genel Ajans. ■ Baskı: Çelik Ofset ■ Renk Ayrımı: RAM ■ Dağıtım: Birleşik Basın Dağıtım ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme ya da kısaltma hakkı dergimize aittir. Hiçbir yazı geri verilmez. ■

■ Yıllık abone bedelleri: Yurtiçi: 100 000TL, İngiltere: 17 Sterlin, Almanya: 80 DM, Fransa: 200 FF, Hollanda: 60 HFL, İsviçre: 65 SFr, Amerika: 53 \$ Avustralya: 53 \$ ■ Havaaleler: Yapı ve Kredi Bankası, Aksaray Şb. Genel Ajans, Hesap No: 3549-3

4 İŞÇİLER EYLEMDE
Kağıthane işçileri, Timex işçileri eylemde. İGS işçileri sesleniyor

6 SENDİKAL BİRLİK
S.Tosun: "Kötülüklerin sorumluluğu sırtınızdan inmez!". DİSK içinde yağmacılara başkaldırı geliyor.

8 LAİK-DEMOKRAT TÜRKİYE'NİN DÜŞMANLARI
HBB TV'deki "Yüksek Tansiyon" programına Alevi kuruluşlarının tepkileri geliyor. Saldırı tüm laik ve demokrat halkımızadır: Ankara ve İstanbul toplantılarının duyuruları / *Battal Pehlivan* ve *İpek Bayrak*'ın yazıları

12 ALEVİLİĞİN CANI DERGAHTIR
Rıza Yürükoğlu'nun İsmail Elçioğlu'na yanıtı: "Umarım ki Dergah gire kalbine"

14 DEDELERİMİZ, AŞIKLARIMIZ, SANATÇILARIMIZ KONUSUYOR
Nurhak'da Alevi-Bektaşî Babası *Mahrumi Baba*, Bursa İnegöl Şehitler köyü Aşığı *Nezir Erdil* ve değerli Alevi sanatçı *Edibe Sulari* Aleviliğin çeşitli yönleri ve sorunları üzerine görüşlerini **KERVAN'a** anlattılar

24 30.ÖLÜM YILDÖNÜMÜNDE NAZIM
Komünist sanatçı *Nazım Hikmet* halkımızın onurudur

FORMU (YA DA KOPYESİNİ) VE ABONELİK BEDELİNİ ÖDEDİĞİNİZİ BELİRTEN BELGENİN KOPYESİNİ **KERVAN** MERKEZ BÜROSUNA POSTALAYINIZ.

Adı/Soyadı:	Abone bedeli	12 sayı	6 sayı
Sokak/no:	Yurtiçi:	☐ 100 000TL	☐ 50 000TL
Şehir:	İngiltere:	☐ 17 Sterlin	☐ 8.5 Sterlin
Ülke:	Almanya:	☐ 80 DM	☐ 40 DM
Posta kodu:	Fransa:	☐ 200 FF	☐ 100 FF
Telefon:	İsviçre:	☐ 65 SFr	☐ 32.5 SFr
İmza:	Amerika:	☐ 53 \$	☐ 26 \$
	Avustralya:	☐ 53 \$	☐ 26.5 \$
	☐ Banka havalesi	☐ Posta havalesi	☐ Nakit
	Tarih:	/ /1993	

RP'li işveren hesap versin!

Kağıthane işçileri,
RP genel başkanı N.Erbakan'ı
Kağıthane halkına
hesap vermeye çağırıyor.
RP'li belediyeyi, bildirideki
ciddi suçlamalara yanıt vermeye
çağırıyor, gerçeğin tüm
yönleriyle ortaya çıkması
açısından kamuoyunun
yardımını bekliyoruz.

Kağıthane direnişinin Ankara boyutundaki gelişim içinde, Refah'lı yöneticilerin kamuoyunu yanıltıcı açıklamalar yaptığı ve Kağıthane belediye yönetimini savunduğu görülmektedir.

Erbakan'ın Kağıthane'deki çömezleri, işçi kıyımı kararının "ekonomik" nedenlere dayandığını savunurken, Refah merkez yöneticileri sorunun "hukuki" olduğunu ileri sürüyorlar. Bu çelişki, işçi kıyımı kararının "siyasi bir karar" olduğu gerçeğini gizleme çabasının yeni bir göstergesidir.

Öte yandan, RP merkez yöneticileri (başta Erbakan olmak üzere) Kağıthane belediye yönetiminin avukatlığına soyunmuşlardır. Öyleyse soruyoruz:

1. İşçi kıyımı kararından önce, değişik tarihlerde 70 kişiyi işe almadınız mı? İşe

KAĞITHANE'DE SÜRESİZ AÇLIK GREVİ

Aktif dayanışmayı yükseltelim

RP'li işverence haksız yere işten çıkartılan 340 işçi adına 120 Kağıthane işçisince İstanbul'dan Ankara'ya yapılan yürüyüş, 23.gününde Ankara'ya ulaştı. Bakanından ANAP'lısına kadar birçok çevre, işverenin haksızlık yaptığını kabul etmiş olmasına ve siyasal partilerle yapılan tüm görüşmelere karşın, Kağıthane işçilerinin istemlerine henüz hiçbir olumlu yanıt verilmedi.

Bu durum karşısında Ka-

ğıthane işçilerinin kavgasını bir üst boyuta çıkarmak üzere, 8 işçi 3 Mayıs'tan itibaren süresiz açlık grevi başlattı.

Dergimiz yayına hazırlandığı sırada 22 günü geçmiş olan açlık grevi, yığın örgütlerinin, sendikaların ve Kağıthane halkının destek ve katılımıyla dayanışma çemberini büyüterek sürüyordu.

Kağıthane İşçi Lokali'nde sürdürülen ve günde ortalama 1000 kişi tarafından ziyaret edilen açlık grevine, Okmeydanı, Güzeltepe ve Nuretepe sakinleri de aktif destek veriyor. Başta Bem-Sen ve Tüm-

Bel-Sen olmak üzere çeşitli kamu görevlisi sendikalarının şubeleri, dayanışma için "1'er günlük açlık grevi" yapacaklarını ilan ettiler.

Siyasi parti ve çevrelerin temsilcileri grevcilerle dayanışmalarını iletilirken, Belediye-İş, mücadeleyi dünya kamuoyuna, uluslararası sendikal örgütlere duyurmaya çalışıyor.

Kervan, tüm okuyucularını Kağıthane işçileriyle aktif dayanışmayı yükseltmeye çağırıyor. Kağıthane işçilerinin kararlı mücadelesine başarılar diliyor. ●

aldığınız bu militanlar Milli Gençlik Vakfı üyeleri değil midir?

2. Kağıthane belediyesinin aylık geliri yaklaşık 15 milyar lira iken, "aylık gelirimiz 2 milyar lira" diyerek neyi gizlemek istediniz?

3. TANSA'ların fabrikalarla olan bağlantılarını iptal ederek, bir yandaşınıza ait Çeliktepe'deki Kaanlar Market'ten mal alma yoluyla, Kağıthane halkının kaç milyarı RP'ye aktardınız?

4. Taşeronlaştırma yoluyla, 20 çöp kamyonunu hurda duruma getirerek "kamu malına zarar" vermediniz mi?

1 Ocak 1993 tarihinde yeni ihaleye, yandaşınız ve finansörünüz olan Albayrak'a ait Metro-Tem'i tek firma olarak sokmadınız mı?

Ve bu firmaya, Belediye'nin yedek parça deposunu yağmalamadınız mı?

Yine bu firmanın, sendikası ve sigortasız ve hatta Romen işçi çalıştırmasına göz yummadınız mı?

5. Belediye gelirlerini kendi yandaşlarınıza "dikkat çekmeden" aktarabilmek için, çeşitli firmalardan ve müteahhitlerden "rüşvet araç" alıp, bu araçları belediye gelirleriyle aldığınızı iddia etmediniz mi?

Ve bu araçlar karşılığında, kaçak yapılaşmayı ve çevre katliamını hızlandırmadınız mı?

6. Din adamları Yapı Koope-ratif'i'nin 5 kat ruhsatlı inşaatlarını 12 kat yapmasını görmezlikten gelerek, yandaşlarınıza brüt 50 milyar lira tutarında rant yağması sağlamadınız mı?

7. Sahte evrak düzenleyip 30 milyarlık yeri birilerine 580 milyon lira satarak elde ettiğiniz "helal kazanç" ne kadardır?

Bu sorular çoğaltılabilir...

Yalancılıkta, sahtekarlıkta, duygu ve inanç sömürsünde hiçbir sınır tanımayanları, süresiz açlık grevimizin 20. gününde bir kez daha protesto ediyor, Kağıthane halkına hesap vermeye çağırıyoruz.

Kağıthane Direnişçileri

Onyedi Şubat 1993'de İskoçya'nın Dundee kentindeki Timex saat fabrikası işvereni tarafından tümü işten çıkartılan 343 Timex işçisinin militan mücadelesi sürüyor. İşverenin tensikat, ücret ve sosyal haklara ilişkin planlarını karşı çıktıkları için haksızlığa uğrayan Timex işçileriyle dayanışma genişlerken, 17 Mayıs tarihinde fabrika önünde yapılan protesto gösterisine İskoçya, İngiltere ve Galler bölgesinden binlerce insan katıldı. Eylemde, işverenin "yeni işçi" olarak çalıştırdığı grev kırıcılarını işçilerin himnından korumaya çalışan polislerle göstericiler arasında çatışmalar çıktı. Çok sayıda gösterici tutuklandı.

İskoçya'nın Dundee kentinde 1946 yılında kurulan Timex fabrikası uzun yıllar imal ettiği saatlerle tanındı. Norveçli armatör Fred Olsen tarafından satın alındıktan sonra İskoçya-

Haksızlığa karşı İskoçya'da da mücadele

İskoçya'daki Timex fabrikasının 343 işçisi, Kağıthane'deki sınıf kardeşleri gibi militanca bir mücadele veriyor

daki ana fabrika bilgisayar firmalarına devre levhaları imal etmede uzmanlaştı.

1992 sonunda işveren, pazar koşullarının kötüleştiği gerekçesiyle tensikata gideceğini duyurdu. Sendika buna tensikatın "tüm işçilere rotasyonlu olarak uygulanması" önerisiyle yanıt verdi, böylece en azından işçilerin işyeriyle ilişkilerinin tümünden kopartılması engellenmiş olacaktı. Bunu dikkate almayan işveren Ocak 1993'de 120 işçinin işine son verdi.

Üçte ikisi kadın olan Timex

İLYAS MERTER

işçileri arasında 1946 yılından beri fabrikada çalışanlar bulunmaktaydı.

Fabrikanın üçte birinin işten çıkartılması karşısında yapılan grev oylamasında işçilerin %92'si "grev" dedi ve şubat ayında greve çıktılar. Bu arada metal işçileri sendikası AEEU ile işveren arasında yapılan görüşmelerde işveren rotasyon önerisini kabul etti. Ancak, işçilerin işbaşı yapabilmesi için ücretlerin dondurulması, sosyal

hakların %10 küçülmesi gibi koşullar dayattı. İşçiler bunu kabul etmediler.

Protestoyu sürdürerek çalışacaklarını belirten işçiler 17 Şubat'ta işbaşı yapmak üzere fabrika önüne gittiklerinde, Timex işvereni "lokavta gittiğini" ve fabrikanın 343 işçisinin tümünü (grev sırasında çalışan 17 işçiyi de) işten attığını duyurdu.

Timex işçilerinin o tarihten bu yana fabrika önünde verdikleri militan mücadele, tüm İngiltere çapında destek ve

dayanışma toplayarak büyüyor. Bu uluslararası tekele karşı işçilerin uluslararası dayanışmasının güçlendirilmesine çalışılıyor.

Timex işçileri, işverenin haksızlığına karşı o tarihten bu güne giderek militanlaşan bir mücadele veriyorlar. İşveren ise "yeni işçi" adı altında işe aldığı 270 kişiyle üretimi sürdürmeye çalışıyor. İşçilerce "scabs", yani uyuzlar olarak adlandırılan bu grev kırıcısı Payidar'lar, her gün özel polis koruması altında, özel otobüsler içinde işe gelip gidiyorlar. Bu da yetmiyor, tanınmamak için yüzlerine maske takıyorlar. Çünkü, yaşamları boyunca utanç duyacakları bir işlev gördüklerinin ve tüm toplumun nefretini üzerlerine topladıklarının çok iyi farkındalar.

Burjuvaziye ve "payidar"larına karşı dişli bir mücadele veren Timex işçilerine bin selam. ●

“Genel merkez bize kulak vermeli”

Hatice arkadaş, kendinizi okuyucularımıza tanıtır mısınız?

Ben Hatice Çetin, 1970 İstanbul doğumluyum, evli ve 1 çocuk annesiyim. Burada daha önce 3 yıl kadar çalıştım. Evlilik ve çocuğumun doğumu nedeniyle işten ayrılmak zorunda kaldım. 8 ay önce tekrar işe başladım. Pardesü bölümünde çalışıyordum, Almanya'dan iş gelmediği söylenerek işten çıkartıldım. 270 işçi, tazminatlarımız verilerek işten çıkartıldık.

Sendikanızdan temsilci gelip duruma müdahale etti mi?

Çıkartıldığımız gün şube başkanını geldi. Hepimizi topladı. “Ben kendileriyle konuştum, mecburen çıkartılıyorsunuz. Yapılacak bir şey yok. Bu bölüm açıldığı zaman tekrar sizleri işe alacaklar” dedi. İşçi arkadaşların çoğu ağlıyordu. Zor şartlarda geçinen insanlarız, işsizliğe nasıl dayanırız?

Fabrikada kaç işçi çalışıyor?

Fabrikadaki işçi sayısı hiçbir zaman 2 binin altına düşmemiştir. Hemen hemen hepsi bayandır. Çoğu Bulgaristan'dan göç eden işçilerdir.

Fabrikadaki çalışma koşullarını kısaca anlatır mısınız?

Fabrika 7.30 - 18.00 tek vardiya çalışır. Pardesü bölümünün 280 işçisi, bir banтта günde 500-600 astar çıkarmak zorunda.

İşçiler parça başı çalışırlar. Her banтта 2 usta vardır. Bunlar bizi kontrol altında tutarlar, yanlış bir iş yapıldığında alıp yüzümüze fırlatır, ağza alınmayacak küfürler ederler. Verilen miktar çıkartılamadığı takdirde mesaiye kalmak zorundasın. Ama, yaptığın mesainin parasını alamazsın.

Sanki bize askerlik yaptırıyorlar. Birçok arkadaş hakaretleri sineye gömüyor. Çünkü ekonomik durumları iyi değil, kirada oturuyorlar, hemen hemen hepsi taşradan veya Bulgaristan'dan gelmiş işçiler. İş kaybetmek istemiyorlar.

İşyerinde sendika temsilcisi-işçi ilişkileri ne düzeyde?

Bu işyerinde yaklaşık 4 yıl çalıştım, bir gün bile temsilcinin gelip bizimle konuştuğunu görmedim. Bazen bölümlere gelirler, ustalarla konuşup giderler. 6 temsilcimiz var, hiçbirisi işçiyle ilgilenmez, sanki fabrikanın müdürü veya işveren gibi davranırlar.

İşyeri temsilcisinin işçi ile işveren arasında arabulucu olması, *bizim* sorunlarımızı çözmeye çalışması gerekirken, o

Muhabirimiz

Erhan Öztürk,

İstanbul Giyim

Sanayi'nde işten

çıkartılan iki

işçiyle sohbet etti

bizimle işveren ağzıyla konuşuyor. Bu da bizim örgütlülüğümüzü köstekliyor, baltalıyor. Kısa tabirle, işyerinde işçi-temsilci ilişkisi iyi değil.

Sözleşme öncesinde sendika ne gibi istemler yükseltilmesi gerektiği konusunu işçilerle görüşüyor mu? Sözleşmelerden memnun kalıyor musunuz?

Hiçbir zaman aldığımız ücretten memnun kalmadık. Çünkü karınımızı doyurmuyor.

Fabrikada 6 ayda bir sözleşme yapılır. Bize de bir şey sormazlar.

Yapılan hiçbir sözleşmeden memnun olmadık, ama kimse de temsilcinin korkusundan, çıkıp “bu sözleşmeden memnun değiliz” diyemiyor. Kim konuşursa “temsilci” denilen adam, onu işten çıkarttırıyor. Bunlar acı, ama gerçektir.

Bakın, 90 sözleşmeleri 4 ay uzadıktan sonra imzalandı. Bu süre içerisinde işçi başına maaş farkları, ikramiye farkları, mesai farkları yaklaşık 5 milyon TL tutuyordu. İmzadan sonra bunlara istinaden 1 milyon 200 bin gibi bir ücret verdiler. Ama üç aya bölerek.

Şimdiki sözleşmelerde yine alacaklarımızı böldüler, parçaladılar. 9 ayda verecek, bordroya sokacaklar. Yani kesintimiz çok olacak. Buna rağmen kimse gıkı çıkmıyor. Bazen arkadaşların maaşlar konusunda çelişkisi olur. Bordroyu aldıkları zaman temsilciye sormak isterler, gittiğinizde sizi terslerler ve “aldığın parayı cebine koy sesini çıkarma” gibi laflar ederler.

Sendikaya nasıl üye oldunuz?

Bir yemek paydosunda işçileri tek tek sendika odasına çağırıp birer kağıt imzalatıldılar. İmzalandığımız kağıtların ne olduğunu söylemediler. Meğer sendikaya üye olmuşuz.

Bundan 1,5 yıl önce de delege seçimi oldu. Seçim yapılacağı daha önceden duyurulmamış. O sabah fabrikanın iki ana kapısından biri kapatıldı, diğer kapıdan tek sıra halinde işyerine girildi. Girişte ağzı kapatılmış ve mühürlenmiş bir sandık vardı. Başında da bir bekçi. İşçilere daha önce hazır-

Teksif genel merkezi harekete geçmeli, sendika-içi demokrasi yönünde bir silkinmeyi başlatmalıdır

lanmış zarflardan alıp sandığa atmamız söylendi. Zarfta ne olduğunu soran bir işçi arkadaş bekçi “fazla merak edersen kendini kapının önünde bulursun” dedi. Böylece delege seçimi yapıldı.

Sendika temsilcisi de atamalı. Normalde süresi iki yıldır. Eğer şube ve işveren temsilciden memnunsa Teksif başkanlığına “tekrar görevde kalmasını istiyoruz vb.” diye bir dilekçe yazılır. Böylece atanır. Bizim temsilci 21 yıldır İGS'de çalışıyor. 6 yıldır işyeri baştemsilcisi olup şubenin de yönetimindedir.

Teksif yayınları elinize ulaşıyor mu?

İşçiler Teksif üyesi ama gerçekte sendika hakkında hiçbir şey bilmiyorlar. Bugüne kadar sendikadan herhangi bir yayın gelmedi. Yılbaşından yılbaşına takvim veriyorlar. Ben şube başkanını 4 yıldır ilk kez, çıkışlar olduğu gün gördüm.

Fabrikada işçilerin sağlık durumları nasıl?

Fabrikada havalandırma yetersiz. Kumaş tozuyla ütü buharını her zaman soluyoruz. En çok görülen hastalık, akciğer işlevinin düşmesi sonucu verem hastalığıdır.

Fabrika çok büyük. Bazı bölümler doktorun bulunduğu yere uzak. Bu nedenle çalıştığı-

mız bölüme bir ecza dolabı istedik. (Aslında işveren iş yasasına göre her bölüme ecza dolabı koymak zorunda.) Bunu baştemsilciye ilettik. Bu tam üç haftamızı aldı. Baştemsilci “herkes her ilacı içemez” diyerek isteğimizi kabul etmek istemedi. Ancak ısrarlarımız sonunda “tamam” demek zorunda kaldı. Sedyelerimiz de olduysa da kabul edilmedi.

İGS fabrikalarında hastalanmak da “suç”. Hastalandığını söylersen, şefler “aspirin iç” derler. Vizite izni vermezler. Fabrikanın yaş ortalaması 20-25. Çalışanların arasında 14 yaşında çocuklar da var.

Dergimiz kanalıyla ilerici kamuoyuna iletmek istediğin bir mesaj var mı?

Sorunlarımızla ilgilenip adaletsizlikleri günışığına çıkarmanızı bekliyorum. Umarım anlattıklarım Teksif genel merkezini harekete geçirir, sendika-içi demokrasi yönünde bir silkinmeye yardımcı olur.

Yanımızdaki öteki arkadaşın adı Emel Çalışkan. Emel, şimdi de sizi dinleyelim...

Ben Emel Çalışkan. Trakya'lıyım, 20 yaşındayım ve İGS fabrikalarında 2 yıldır çalışıyorum.

Pardesü bölümünde çalışıyordum. Bizden 450 pardesü isteniyordu. Bu sayıyı normal şartlarda çıkaramıyorduk ve bizi akşam mesaiye bırakıyorlardı. Üstelik mesai paramızı da vermiyorlardı. Bu konuda benim ustalarla sürekli tartışmam oluyordu. Onlar da bana özellikle zor modelleri veriyorlar, sürekli denetim altında tutuyorlardı. Tuvalete bile izin almadan gidemiyorsunuz.

Tuvalete giderken izin mi gerektiriyor?

Evet. İzin almadan ayrılmak

kesinlikle yasaktır. Ben izin almadan gittim. Arkamdan bayan ustamız tuvalete gelerek bana ağza alınmayacak küfürler etti. Buna sinirlenip ağladım. Sendika odasına gidip durumu anlatmak istedim. İçeri girdim, sorunu ağlayarak anlattım. “Tamam, sen git biz hallederiz” dediler. Olay orada kapandı...

Bu tür olaylar her zaman oluyor. İşçi, hem temsilcinin, hem işverenin hem de şeflerin,

ustaların karşısında maalesef sesini çıkaramıyor ve eziliyor.

(Hatice): Birgün öğlum çok hasta olmuş. Fabrikaya telefon açtılar, “acele gel, oğlum hasta” dediler. Hemen şefe gidip durumu anlattım. “Sana izin veremem” dedi. Bunun üzerine temsilciye gittim, durumu ona da anlattım. Beni iki saat dolandırdılar, zor bela izin kağıdı alabildim. Bu sefer de kapıda bekçilere takıldım, beni bırakmadılar. Beni bir süre bekletip bölüm şefine telefon açtıktan sonra bıraktılar. Yani, ölsen bile sana inanmıyorlar. Şefi de, ustası da, bekçisi de hepsi patronun adamı olmuşlar.

(Emel): Arkadaş gerçekten söylemek istediklerimin çoğunu söyledi. Temsilciye sorunlarımızı anlatmaya kalksak bizde hemen psikolojik üstünlük kuruyor. Ve bizi haksız çıkarıyor. İşyerinde bize çok büyük haksızlıklar yapılıyor da temsilciler bizim hiçbir sorunumuzla ilgilenmiyorlar.

Bizim fabrikaya o kadar emeğimiz geçti. İşten çıkarıldığımız gün bekçi kontrolünde, her tarafımızı arayıp hırsız muamelesi yaparak fabrikadan uzaklaştırdık. Temsilcinin onlarla birlikte bizi araması bizi her zamankinden daha fazla üzdü. Böyle sendika temsilcisi olursa, İGS işçisi her zaman ezilmeye, sömürülmeye ve haklarını yitirmeye mahkumdur. Sendikada köklü bir değişimin olması gerekiyor. Sendikal faaliyet işçilerin insiyatifi altında yürütülmezse işçi işte böyle bizim gibi ezilir...

Sizin gibi sorunlarla karşı karşıya olan işçi arkadaşlara bir mesajınız var mı?

Tabii ki var. Bütün işçiler tek vücut olmalı, bu satılmışlara ve işçi düşmanlarına göz açtırmamalıdır. ●

Kötülüklerin sorumluluğu sırtınızdan inmez!

Belediye-İş Balıkesir şube

başkanı *Süleyman*

Tosun'un, Genel-İş

Bursa şube başkanı

HüseyinYaman'ın

mektubuna verdiği

yanıtı yayınlıyoruz

Derginizin 25.sayısında çıkan bazı değerlendirmelerimizin belli birisini (ya da belli bir çevreyi) fazlaca rahatsız ettiği anlaşıyor. Bunun örneği DİSK Genel-İş Bursa şube başkanı sayın Hüseyin Yaman.

Sayın Hüseyin Yaman, demokrasi havarisini kesilerek şahsıma, dolayısıyla sendikama karşı temelsiz, işçi sınıfı örgütçülüğüne yakışmayan ifade ve hırçınlıkla, birşeyler karalamış. Yolladığı mektupta kendince gerçekleri(!) dile getirmiş.

Bakıyorum sayın Yaman'ın yazdıklarına: Benim 16 yaşındaki delikanlılığımdan, 1980'e kadarki DİSK'ten söz etmiş.

Kervan'ın 25.sayısının 4.sayfasındaki yazımızda biz, zaten eski DİSK'i DİSK yapan etkenlere, ilkelere değinmiş ve işçi sınıfının sınıf ve kitle sendikacılığı örgütü olarak o gün ileri mevzilerde bulunduğunu belirterek DİSK'e sahip çıkıp, onu ezmek isteyenlere sendikamızın 3. ve 4.kongre kararlarıyla tavrı almasını bilmişiz.

Sanıyorum sayın Yaman bu bölümleri

okumak yerine, "DİSK'in mal varlığı ve parası geri verildi. Milyarlarca para çarçur edildi. Yöneticiler bazen bir milyarı bulan tazminatlar aldı. DİSK yöneticilerinden 10-12 yıl içerisinde sınıfla bağı kalmamış, milletvekilliği, turizm işletmeciliği, halıcılık yapanlar birdenbire ortalığa döküldü, utanç verici yöntemlerle sendikacılığa soyundular" bölümünü daha ilgi çekici bulmuş. Sonra da kendini dağıtıp, saldırgan bir tavır içerisinde içini dökmüş.

Sınıf sendikacılığını, devrimciliği, Atatürkçülüğü kendi tekelinde sanan, dünyaya dar bir delikten bakan ve kendi dışında gelişmeyi *göremeyen* sayın Yaman, hırçınlaşmasın da ne yapsın?

Bugün Türk-İş kendi kabuğunu çatlatmakta, işçi sınıfının birliğine gidecek yolları aşmakta ve buna ayak uyduramayanları sırtında kambur gibi taşımayacak kadar neyin ne olduğunu görebilmektedir. Hayat sadece yönetici kadroları değil, asıl olarak tabanı buna zorlamaktadır.

Türk-İş böylesi bir *olumlu değişim* içerisindeyken, eski DİSK'in şanlı geçmişine sırtını dayayıp, onun mirasıyla işi "idare" edeceğini sananlar, gelişmeye, çağa ayak uyduramayarak yok olacaklarını bildikleri için, işçi sınıfının birliğine set çekme çabası içerisinde. Bunların böyle davranması, sendikal birliğin ne olduğunu bilmediklerinden *değildir*.

Bu arkadaşlar, DİSK'in mal varlığını talan etmenin heyecanı içerisinde, uluslara-

rası işçi hareketiyle dayanışmanın önemini de unutuyorlar. Benim İngiltere'ye gitmemin turistik seyahat olmadığını siz de bilirsiniz, sayın Yaman. Türkiye işçi hareketinin uluslararası işçi hareketiyle bağları, dostluk ve dayanışmayı geliştirme-sinin ve Balıkesir'deki sendikamızla İngiltere'deki sendikanın bir şubesinin birbirlerini kardeş ilan etme aşamasına gelmelerinin sizce çok mu sakıncası var? "Var" diye düşünüyorsunuz herhalde ki, bunu sözleşmenin uyuşmazlığa götürülmesinin gerekçesi olarak görebiliyorsunuz.

Bizim sözleşmelerimiz herkese açıktır. Bizim sözleşmemizdeki tavrımız sadece benim değil, şubenin tüm üyelerinin kararıyla bu noktaya gelmiştir. Karara tüm üyelerimiz sahip çıkmaktadır. Sizin ise böyle düşünmeniz doğal, çünkü dar örgütsel çıkarlar ve örgütsel rekabet/kıskançlık duyguları içinde başka birşey düşünmeniz olası değil! Ya da, kimbilir, belki turistik seyahat sizin gönlünüzde yatıyordu...

Dünya işçi sınıfı ve Türkiye işçi sınıfı hareketini "okumamı" öğütleyen, bu konuda kaynaklarının çok olduğunu, bana yardımcı olacağını dile getiren bilgiç Yaman'a kaynaklarını iyi irdelemesini tavsiye ederim:

İşçi sınıfının hareketinin başarı kazandığı hangi ülkede, bir işçi sınıfı örgütü baskılar, işkenceler sonucu sessizliğe gömülüp, kadroları (şimdi "devrimci" kes-

len) liderleri sahip çıkmadığı için bu denli darmadağın oluyor? Hangi işçi sınıfı tarihi. kadrolara zor günlerinde sahip çıkmayan, örgütlülüğü şu ya da bu yolla koruyamayan, hiçbir iş yapmadan 10-12 yıl bekleyip sonra "devrimci" kesilen liderlerin(!) işçi sınıfından kabul görebileceğini yazıyor?

Dünya işçi sınıfı hareketinin tarihinde, bizim yaşadığımız zor koşullara benzer koşullar altında ortaya çıkmış bir yığın örnek, bir yığın deneyim var. Mücadelenin *her türlü yöntemi* kullanılmış. Ama şimdi bilgiçlik taslayıp "mücadele adamıyız" diye ahkam kesen SİZLER, böyle örnek oluşturmuyorsunuz. Kolay zamanlarda herkes sizin yaptığınızın daha iyisini yapabilir.

"16 yaşındaydın" diye bahsettiğiniz o dönemde ben gelişmelerin, pasifliğinizin farkına varmaya başladığımda, siz "keskin" savaşçıların başı devekuşu gibi kumda gömülüydü! *İşçi sınıfımızın, demokratik güçlerin uzun mücadelesi sonucu*, 12 Eylül'ün yargılanması anlamına gelen DİSK'in açılmasından sonra, hepiniz, yağmuru yiyen solucanlar gibi ortalığa çıkıverdiniz. Sınıf tarihimiz bunları da silinmez harflerle yazdı, sayın Yaman.

SENDİKAL BİRLİK DÜŞMANLARI

Genel-İş Bursa şube başkanı Hüseyin Yaman'ın mektubunu bazı kısaltmalarla yayınlıyoruz

Mart-Nisan 1993 tarihli 25.sayınızda Türk-İş'e bağlı Belediye-İş sendikası Balıkesir şube başkanı Süleyman Tosun, 4-5.sayfanızda, DİSK ve bağlı sendika yöneticilerine ve Genel-İş sendikamıza bilgisizliğinden dolayı ağır suçlamalarda bulunmuş...

DİSK ve bağlı sendikalar kurulduğundan beri ilkeli, kendi sınıfının bilinciyle, demokrasi, insan hak ve özgürlükleri için mücadele veren bağımsız demokratik, sınıf ve kitle sendikacılığını savunan, en zor günlerde bile ilkelerinden taviz vermeden, 1980'lere gelindiğinde 600 binlere varan üyesiyle sermayenin hedefi haline gelen ve Türk halkının umudu olan böyle bir işçi kuruluşunu 12 Eylül militarizmi ve onların işbirlikçileri, gerçekleri saptırarak kamuoyu yaratmaya ve halkımıza, demokrasimize verdikleri tahribatı örtbas etme uğraşları boşunadır. (...)

DİSK'in açılması için mücade-

le ettiklerini söylüyor sayın Tosun. 1980'de henüz kendileri 16 yaşında bir delikanlıydı...

Türk-İş 1952 yılında kurulduğunda, kuruluşunda bir CIA ajanının etkin rol alması, o günden beri nasıl bir sendika olduğunu acaba sayın Tosun bugün halen öğrenmemişse, devrimcilik edebiyatı yapması, Türk-İş'i öyle görmesi halen 12 Eylül uykusundan uyanmaması, ağabeyleri gibi kim-senin gözünü boyayamaz. (...)

Sayın Tosun, Türk-İş'in devrimcileştiğini söylüyor, 12 Eylül öncesi Türk-İş sınıf ve kitle sendikacılığını savunanları, 1 Mayıs kutlamalarını ve DİSK'in verdiği mücadeleleri komünistlik, ihtilal provaları olarak görüp bu mücadeleler sonucu elde edilen özgürlükler, yıllarca canlar vererek bedel ödeyerek kazanılan haklar 12 Eylül cuntacıları ile işbirliğine giren, onların kucağına oturan Türk-İş'in desteğiyle halkımızın elinden alınmışsa, işte gerçekten devrim yapmıştır. Ve bu kara lekeyi alınlarına kırmızı bant da, karanfil de yapıtırsa sildiremezler.

Sayın Tosun işçi sınıfının tek

"Türk-İş'in kuruluşu"

kuruluşunun Türk-İş olduğunu, birliğin burada gerçekleştiğini iddia ediyor.

12 Eylül dayatmasıyla, çalışanların başka bir çareleri olmadığından silah zoruyla bunu (Türk-İş'e gitmelerini-*Kervan*) birlik olarak kabul ediyorsa, işte DİSK ve bağlı sendikalar konusunda biraz daha dolma uluorta atılan çamurlarla değil dünya işçi sınıfı ve Türkiye işçi sınıfı hareketini okusun...

Birlik işçi sınıfının kendi öz iradeleriyle verdikleri kararla gerçekleşir, zoraki birlik içi boş, suni birlikten öteye gidemez. Üyelerini yalnız kongrelerde ve delege seçimlerinde hatırlayan, göstermelik, tabanın söz ve karar ilkelерini uluorta söylemekle, dün karaladıklarını bugün içi boşaltmış bir şekilde sahiplenmekle, Türk işçi hareketine, Türk halkına yaptıkları ihaneti maskeleyen kendilerini kurtaramazlar.

İşçi sınıfını ahmak gözüyle gören, 12 Eylül cuntacılarıyla

işbirliğine girerek, haklarını gasp eden zihniyetle "işçi sınıfının tek lideri benim" diyen, onları hafife alan bu sarı sendikacılar 26 yıl DİSK'e mal olmuş ilkelere sarılı-salar da, onların dünyadan yüzyıllar, DİSK'ten de 26 yıl geride oldukları acı bir gerçektir.

Sayın Tosun, DİSK'in üyelerinin Türk-İş'e akmasıyla (Türk-İş'in) bir değişim geçirdiğini (söylüyor). Peki 12 yıl bu işçiler silah zoruyla sizlere hapsedildi de neyi değiştirdiniz? Yıllarca bedel ödeyerek kazanılan haklar ve özgürlükler, ülkemizin üzerine çullanan cuntacılarla, işbirliğine girerek (işçinin) elinden alınan bu değerler için ne yaptınız? İşte birlik silah zoruyla da olsa sağlanmıştı. 1 milyon 700 bin olan sendikalı işçi sayısı bugün 1 milyon 200 bin. İşte taşeronlaştırma, işte grev hakkı, işte sendika seçme özgürlüğü, işte milyarlarca (liralık) işçi alacakları, işte seçme ve seçilme özgürlüğü! Bütün

bunların sebebi sizler değil misiniz?.. Namuslu olan, her kim olursa olsun DİSK'in geçmişte verdiği mücadele sonunda, yöneticileri yıllarca içeride işkence, idam ve her türlü harekete maruz kalmalarına rağmen, ilkelerinden taviz vermeden dünya kamuoyu ve hukuk önünde aklanmışsa, bunun saygı ile karşılanması gerekirken, "onlar milletvekili oldular, para ve mal varlıklarını geri aldılar, yok şu kadar kıdem tazminatı aldılar" diye kamuoyunu yanıltmak, ikiyüzlülüktür. DİSK yöneticileri yargılanırken sarı sendikacıların yayınlarını delil olarak önlerine mahkemede askeri savcılar koyarken, bugün o değerlere sahip çıkmak ikiyüzlülük değil mi?..

Sayın Tosun diyor ki, DİSK yöneticileri milyarlarca varan kıdem tazminatı aldılar. Sizlere bir örnek vereyim: Rahmetli Abdullah Baştürk'ün

Yağmaya ve haksızlıklara hayır!

DİSK Maden-İş yönetiminin yağma ve haksızlıklarına karşı çıkan 6 Maden-İş yönetici ve çalışanının yaptığı açıklamayı aynen yayınıyoruz

öylesine bir düzeye vardırmışlardır ki, birçok MESS patronunun dahi yapmaya cesaret edemedikleri bir biçimde sırf kendilerini gibi düşünmediklerini düşündükleri sendika çalışanlarının ve sendika bölge temsilcilerinin işlerine *hemen kongrenin ertesi günü son vererek*, nasıl “*demokrat*” olduklarını ortaya koymuşlardır. Bu bağlamda, kendilerine harfiyen itaat etmeyi reddeden ve Maden-İş’e karşı giriştikleri yok etme operasyonuna ortak olmayan **Kartal, Ümraniye, Ankara bölge temsilciliklerini** kapatma ve buradaki örgütlerin dağıtılması kararını alma çılgınlığını göstermişlerdir.

Bunun sonucunda;

1) Basın yayın dairesi sorumlusu ve *Maden-İş Dergisi* yazı işleri müdürü Tayfun Sever’in,

2) Kartal bölge temsilcisi Mehmet Erdoğan’ın,

3) Ümraniye bölge temsilcisi İbrahim Şahin’in iş akitlerine de “*gördükleri lüzum*

üzerine” son vermişlerdir.

Bu davranışları ile, nasıl bir demokrasi anlayışının sahibi olduklarını ve saklamaya çalıştıkları yüzlerini daha net bir biçimde ortaya koymuşlardır.

Şimdi soruyoruz:

Çalışanlarına iş güvencesi tanımayan bu kişiler, *hangi yüzle ve nasıl* iş güvencesinin yasalaşmasını ve ILO sözleşmesinin onaylanmasını isteyeceklerdir?

Hangi yüzle işverenlerin karşısına geçip, keyfi olarak işten atılan işçilerin haklarını savunabileceklerdir? Maskeleri bir kez daha düşmüştür.

Uzlaşmacılar, örgütlenme ve işçi sınıfının ekonomik-demokratik haklarını savunma ve dolayısıyla iş güvencesini savunma gibi bir yaklaşımı zaten hiç benimsememişlerdi. Onların asıl emelleri Birleşik Metal İşçileri Sendikası’nın tüzüğünün 2. ve 16. maddelerinde kendini ele veriyor. Bu maddelere göre sendikanın Yönetim Kurulu, “sınai ve

iktisadi kuruluşlara” sendikanın nakit kaynaklarının 20’sini aktarabiliyor.

Sınıf uzlaşmacısı beşlerin çabası boşunadır. Maden-İş’ten *kağıt üzerinde* uzaklaştırılmaya çalışılan bizler;

- T.Maden-İş’imizin sınıf özünü koruyarak geleneğine ve geleceğine sahip çıkmaya devam edeceğiz.

- Maden-İş’i ve DİSK’i her alanda, her türlü saldırıya karşı savunmaya devam edeceğiz. Uzlaşmacılar, mücadelemizin sonuca ulaşmasına engel olamayacaklardır.

Esasen, sendikamız genel kurul delegelerinin büyük çoğunluğunun noter aracılığıyla tesbit edilen, seçimli ve birleşme gündemli olağanüstü genel kurul çağrısı sendikaya bildirilmiştir. Bu çağrının gereğini yerine getirmekten kaçınmalarının olanağı kalmamıştır.

Olağanüstü Genel Kurul’da gizli oyla yapılacak seçimle, Maden-İş’in bilinçli, onurlu delegeleri uzlaşmacıları sendikanın başından alıp layık oldukları yere göndereceklerdir.

Yaşasın Maden-İş, yaşasın DİSK! Yaşasın Türkiye işçi sınıfı!

26 Mayıs 1993

Mehmet Sevim (T.Maden-İş genel bşk. vekili)

Av. Rasim Öz (T.Maden-İş’in 23 yıllık ve daimi savunucusu),

Kazım Özgenç (Kartal bölge tems.),

Mehmet Erdoğan (Ümraniye bölge tems.),

İbrahim Şahin (Ankara bölge tems.)

Tayfun Sever (Basın-Yayın daire sorumlusu)

SENDİKAL BİRLİK DÜŞMANLARI

da CIA ajanları vardı”

aldığı kıdem tazminatı, bırakın milyarı yüz milyonu bile bulmadı. *Eğer alan varsa kanıtları ile açıklasınlar, hep beraber karşı çıkalım.* (abç) Ama kendi başkanlarının ve kendilerinin aldığı maaş, eğer devrimcilik ruhu gerçekten varsa açıklasın, ben de genel başkanımın aldığı ve benim aldığımız maaşları açıkla. (...)

Milletvekili olanları yadırgamasını ben yadırgadım. Onun sarı sendikacıları gibi başkanlarının eteklerine sarılarak milletvekili olup Oniki Mart’ta cuntacılar tarafından o insanın şapkası verilerek meclisten dışarı edilirken, 12 Eylül’de elleri kelepçeli Zincirbozan’da mecburi ikamet edilirken, halkın parlamentosu ve temsilcileri yargılanırken, Anayasa rafa kaldırılırken, bu savunduğu sarı sendikacılar, yakıştırdığı devrimci kişiler acaba kimin değnekçiliğini yapıyorlardı biliyor mu? Ben söyleyeyim. Bunlar silah zoruyla Anayasa’yı, halkın kendi iradele-

riyle seçtiği parlamentoyu fesh edenlerin kucaklarında idiler. (...) Bu verdikleri destekten dolayı Genel-İş sendikasının 153 bin üyesine... sahip oldular.

Sayın Tosun Genel-İş sendikasını sarı sendikacılıkla suçluyor... Eylemlerden ve direnişlerden bahsediyor. Hangi eylemlerle Belediye-İş hak almıştır? Oniki yıl Genel-İş yoktu... Grevlerde işçileri halkın gözünde bitirdiniz, milyarlarca alacaklar işverenlerin kasalarında duruyor. Bunların Ankara’da yaptığı direniş, aidatlar gelmediği için. (İşçiler) maaşlarını alamadıkları için yaptıkları açlık grevinden ne sonuç aldılar? İşte açık delil Van’da. Arkadaşlarımıza saldırılarında “ekmeğimizle oynuyorsunuz” diyen Belediye-İş yöneticileri, üyeleri giderse maaşlarından olacaklar. 12 Eylül’ün verdiği zorbalığı İstanbul işçilere saldırarak ispatlıyorlar. 12 Eylül’de nasıl ki sermaye topu ve tüfeğiyle bizleri

susturmak istedi, bunlar da saldırı-ganlaşmayla ve karalamalarla susturulacağımızı, genel hizmet işçilerinin sırtında geçinip gideceklerini sanıyorlar. İşte, sayın Tosun’cuk, İngiltere’yi kaçırma-yayım diye Balıkesir’de sözleşmeyi uyuşmazlık zaptına götürdü.

Tosuncuk diyor ki sendika olarak işçilerin refahı için çalışıyoruz. Genel-İş sendikasının geliştirdiği, emekli olacak işçilerin SSK’dan alacağı emekli maaş dışında sendikadan da maaş almaları için Emekli Sandığı’nı 12 Eylül’de lağvederken, bunun altında da senin sarı sendikacıların imzası yok mu? Sizler mi işçiye düşünüyorsunuz? Eğer düşünüyorsanız buna imza koymazdınız.

Genel-İş sendikasının 12 Eylül öncesi 1 Mayıs’a imza koymadıklarını iddia ediyor, 25 yıl önce verdiği mücadeleden dolayı yargılanan bir sendikayı suçlamak ve hele hele Türk-İş kitapçıklarını

delil olarak (kullanıp) komünistlikle suçladıkları 1 Mayıs’ı şimdi sahiplenmek, bunların nasıl içi boş bir sendikacı oldukları kanıtıdır. Eğer bugün 1 Mayıs’ı kutlayabiliyorsanız, bunun yasallaşması için mücadele veren insanlar, işkence ve bedel ödeyerek bugüne gelmişlerse, şükran borçları olması lazım. Çamur atarak değil. Ona engel olmak isteyenlerden hesap sormalısınız, kendinizden utanmalısınız.

Belediye-İş sendikasının 12 Eylül’de altına imza koydukları bugün şikayetçi oldukları anti-demokratik yasalara bile saygıların olmadığı ve yasa bilmemezlilik örneğini sizlere açıklayayım...

Belediye-İş sendikası Orhangazi belediyesinde 01.01.1990 - 30.08.1992 dönemini kapsayan iki yıllık bir sözleşme imzalıyor. 2822 sayılı yasanın 7.maddesinde toplu sözleşmeler bir yıldan az üç yıldan fazla olamaz. “Toplu sözleşme imzalandıktan sonra uzatılamaz kısaltılamaz” hükmüne rağmen, 30.08.1991 tarihinde ikinci yıl zammı görüşülürken, ek bir tuta-

nakla 31.12.1992 tarihine kadar dört ay uzatarak, (bu) işten habersiz Genel-İş sendikası bu işyerinde işçilerin iradeleriyle 57 işçinin 57’sini örgütledikten sonra, Belediye-İş işverene çağrı yapıyor toplu sözleşme için. Halbuki sözleşmelerin bitiminden 120 gün önce yasal olarak yetki işlemlerine başlanması gerekir. Her nedense sözleşme bitiminden sonra, üyeleri kendilerini terk ettikten sonra, devreye giriyor ve işverene sığınarak “gel, kaç kaç imzalayalım” diyor. İşveren bile bunların bu ihanetine hayır diyebiliyor. Sonuç olarak yasal grev hakları doğuyor ve yasal süreleri içinde grev uygulamasına gidemedikleri için yetkileri düşüyor. Genel-İş yetki tespiti için müracaat ediyor, verilen yetkiye Belediye-İş tarafından itirazda bulunuluyor. İşte bunların işçi düşmanlığı. İşte 12 Eylül’de sermaye kucağında büyüyen bu sarı sendikanın işçilere saygısızlıkları. Bu kara lekeyi de kırmızı bantlarla kırmızı karanfillerle süsleyemezler. Saygılarımla

Hüseyin Yaman,

DİSK Genel-İş Bursa şb. bşk.

Bir Diyanet
yetiştirmesinin,
televizyondan
Aleviliğe ve
Alevilerin şahsında
laik ve demokratik
Türkiye yanlısı
milyonlarca
Türkiyeliye
yaptığı saldırıya
Alevi kesimden
büyük tepki
yükseldi.
Türkiye’den ve
Avrupa’dan ilk elde
elimize ulaşan
tepkileri
yayınliyoruz.

Saldırı, tüm laik ve

HBB TV’deki saldırı yaşamın gerçeklerini ve yapılması gerekenleri bir kez daha hatırlattı

Bu musibetten ders çıkarmak mıyız?

HBB-TV programında olanlar, bugüne kadarki değerlendirme ve uyarılarımızın yaşam tarafından, “bir musibet bin nasihatten yeğdir” tarzında tekrarlanmasıdır.

Aleviliğe küfür düzen eski vaizin TV ekranından söyledikleri, örneğin *Cem* dergisinin Sünnilikle Aleviliği “ortak ilkeler” etrafından birleştirme ve Aleviliği Diyanet’e yamama çabasının, özde ne denli hain bir öneri olduğunu (ya Alevileri kasap bıçağının altına yatacağı, ya da onları Alevilikten vazgeçirtecek) program süresi içinde kanıtlayı-

verdi. Yeniden gördük ki, bir yanda Sünni devletin yapısı hızla Osmanlılaşırken, öte yanda (İran’da, Mısır’da, son olarak da Afganistan ve Pakistan’da siyasi-askeri eğitim gördükleri ayyuka çıkan) şeriatçılığın *hiç vazgeçmeyeceği* bir hedef, Alevilik gibi akımların imhası, eritilmesidir. Oysa Aleviliğin *doğal istemi* laik devlettir, Diyanet’in kaldırılmasıdır.

Programın banttan yayınlanmış oluşu da çok şey anlatıyor. “Liberal” belkemişiz aydınlar, kanal sahibi patronun daha yüksek kâr elde etmesine yönelik “sansasasyon”u sağlayabilmek için, 60 milyon insanı huzursuz edecek, inanç topluluklarını bir anda ateş hattına sürükleyebilecek hakaretlerin ekrandan yayınlanmasında herhangi bir namussuzluk görmemişler. Öte yanda, insan sevgisiy-

le dolu Kızılbaş türkülerine sansür koyan devletin bu “özel” namussuzluğa sesini bile çıkarmaması, yasaların/devletin kimden yana işlediğini güzel anlatmıştır.

Alevi kuruluşlarının olaya tepkisinin gecikmeli ve düzensiz, yeterli eşgüdüm sağlanmadan gelmiş olması da gösterdi ki, şimdiki dağınıklık çok zarar vermektedir ve Dergah çevresinde örgütlenmeye karşı çıkanlar (bilinçli hain değilse) *gafildirler*. Tüm Alevi kurum ve kuruluşları, aydınları tek bir otorite çatısı altında toplanmalıdırlar ve bunu sağlayabilecek tek güç, tabii ki, Anadolu Aleviliğinin tarih boyunca merkezi olmuş olan *Hacı Bektaş-ı Veli Dergahı*’ndan başkası değildir.

HBB TV’deki saldırı ve hakaretlerin yalnız Aleviliğe yapıldığını düşünenler yanlıgı içindedirler. Olay laik-demokratik Türkiye’den

yana olan *herkesi* doğrudan ilgilendirmektedir. Durum böyle iken, basının çoğunluğu, partiler, işçi sendikaları, meslek odaları, öğretmen kuruluşları (Eğit-Der hariç) NEDEN SUSKUNDURLAR? Bu suskunluk, şeriatçı tehlikenin boyutu kadar “halkın birliği” kavramının da layıkıyla anlaşamadığını gösterir. Halkın birliği, Sünni-Alevi emekçinin birliğidir. Sünni emekçiyle Alevi emekçiyi, Türkiye işçi sınıfının ekmek ve demokrasi için, laik ve demokratik Türkiye için, sosyalizm için yükselttiği mücadele *birleştirir*.

Bugünün sorusu şudur: HBB TV’deki musibetten ders çıkarmak mıyız çıkarmayacak mıyız?

Geleceğin Türkiye’si daha bugünden, vereceğimiz yanıtla göre biçimleniyor.

KERVAN

Cennet Cennet dedikleri...

BATTAL PEHLİVAN

Oniki Mayıs 1993 akşamı HBB TV’de eski bir vaiz olduğu söylenen bir şahısla araştırmacı-yazar Cemal Şener, “Alevilik” konusunu tartıştı(!) Tartıştılar demek yanlış olur, çünkü vaiz denen o adam daha sözlerinin başında Alevileri “sapıklıkla” suçladı ve konuşmasının rengini belli etti. Ona göre, kendisi gibi düşünmeyen herkes kafirdi. Bu tavrını da programın sonuna dek sürdürdü.

Cemal Şener ise, Aleviye yakışan bir üslupla, onun seviyesine inmeden, büyük bir sabır göstererek, bir yandan programın sunucusu Erhan Akyıldız’ın sorularını yanıtladı, bir yandan da karşısındakinin seviyesiz iddialarını çürütmeye çalıştı.

Vaiz özetle şunları söyledi:
- İbn-i Sena adlı bir Yahudi, Hz.Muhammed’in ölümünden sonra Ali’yi kandırarak, böyle sapık bir akım ortaya çıkarmıştır.
- Alevilik, sapık bir inançtır. Müslümanlıkla ilgisi yoktur.

- Avrupalılar ve Şia, İslam’ı bölmek için Alevileri destekliyor.
- Aleviler tanrı tanımaz, Muhammed’i peygamber olarak kabul etmezler. Ali’yi Allah olarak görürler.

- Aleviler namaz kılmaz ve camiye gitmezler. Camilere hayvan bağlarlar.

- Aleviler mumsöndü yaparlar.

Erhan Akyıldız’ın ifadesiyle “bir dini vakıf tarafından gönderilen” bu adam, bir de Alevileri intihar eden insanlara benzetti. Ona göre, “nasıl ki bir kişinin yüksek bir binanın çatısından atlayıp canına kıyması, olağan bir davranış değilse, Alevilerin de bile bile cehenneme gitmemek için hiçbir çaba göstermeyişleri olağan bir davranış değildir. Sünnetin gereklerini yerine getirmeyen Aleviler için cehennemde yer ayrılmıştır.”

Yukarıda saptadıklarımıza Cemal Şener az-çok yanıt verdi de, bu son sözleri karşılıksız bıraktı. Ona da en güzel yanıtı İstanbul Güngören’den bir ev kadını verdi. Kadın Bektaşî’ce şöyle diyordu:

“Alevilerin cehennemde yerlerinin ayrıldığı söylendi. Ben onunla (vaiz) cennete gitmek yerine, cehenneme gitmeyi tercih ederim.” (Aydınlık, 14 Mayıs 1993)

Alevileri bir kenara bırakalım. Acaba ülkemizde o vaizle birlikte cennete gitmeyi düşünecek kaç Sünni inançlı kişi olabilir ki?

Aslında, kadının “cennet-cehennem” anlayışını elinin tersiyle itiyor ve büyük bir ustalıkla, dünyaya Yunus Emre’nin, Hacı Bektaş-ı Veli’nin, Nesimi’nin,

Mansur’un baktığı pencereden baktığını ifade ediyor!
Demek istiyor ki:

Cennet cennet dedikleri
Birkaç köşkle birkaç huri
İsteyene ver onları
Bana seni gerek seni

Programa tepki gösteren binlerce kişi ve kuruluş (Alevi- Sünni) vaize, o değin güzel yanıtlar verdiler ki, doğrusu biz de - gazetelere yansıdığıyla - onlardan çok şey öğrendik... O nedenle, söyleyecek fazla bir sözümüz kalmadı. Ancak, yineleme de olsa, bir gerçeğin altını çizmesi bakımından şunu diyebiliriz ki, üçte biri Alevi olan ülkemizi yöneten kabinenin içinde “biz

siyasetin emrinde bir din değil, dinin emrinde bir siyaset istiyoruz” diyen fanatikler, “ortaokul ve liselerde okutulan din derslerinden dolayı bir huzursuzluğun olduğunu hiç duymadım, bilmiyorum” şeklinde gerçeğe aykırı demec verenler bulunduğu sürece, bu ülkede böyle vaizler de olur, böyle müftüler de... (Bu iki siyasetçi şu günlerde başbakanlık koltuğu ve DYP genel başkanlığı adayları arasında.)

Bu durum ne zamana dek mi sürer?

İşte yanıtı:

Aleviler ve onların dostu durumundaki laik, demokrat, yurtsever sünniler, bir başka deyişle Alevi gibi yaşayan herkes, biraraya gelip kendi demokratik sivil örgütleriyle ağırlıklarını hissettirmeye dek!..

Şimdi gelin, Alevilerin örgütlenmesini şiddetle arzulayan canlardan birinin ürettiği bir fıkrayı^(*) okuyalım ve başımızı ellerimizin arasına alıp biraz düşünelim:

Necmettin Erbakan 1991 yılındaki seçim propagandasında ‘gelin canlar bir olalım’ sloganını kullandı ya... Duvar afişlerinde bunu gören Bektaşî babası, Erbakan hoca ile görüşmek ister. Seçim arifesi olduğu için, fazla

zorluk çıkarmadan Bektaşiyi hocanın huzuruna çıkarırlar.

Erbakan:

- Buyurun, bir isteğiniz mi var?

Bektaşî:

- Gördüm duydum ki, seçim propagandasında “gelin canlar bir olalım” sözünü slogan olarak kullanıyorsunuz...

- Evet, kullanıyoruz. Bunda ne var?

Bektaşî:

- O söz bizlere ait.

- Siz kimler oluyorsunuz?

- Biz Alevi-Bektaşiyiz ve o sözlerin sahibi Pir Sultan Abdal’ın torunlarıyız.

Erbakan, gevrek gevrek gülerek şunları söyler:

- Haaa!.. Şunu öyle söylesene.

Gerçekten doğru, o söz sizin. Ne var ki Pir Sultan Abdal o sözü söyleyli yaklaşık 500 yıl oldu. Siz bir türlü biraraya gelemediniz. Baktık ki siz Dede’nizin sözünü tutmuyorsunuz, biz sahiplendik. Sen şimdi gör bakalım, bizim canlar nasıl birleşecekler!..

Bektaşî Bektaşî oldu olalı, ilk kez, söyleyecek söz bulamaz ve başını önüne eğerek Erbakan’ın yanından ayrılır!.. ●

^(*) Bu fıkra, Battal Pehlivan’ın Alev yayınları tarafından yayınlanacak olan *Alevi-Bektaşî Fıkraları* adlı kitabında yer alıyor.

demokrat halkımızdır!

BİZ AŞAĞIDA ADLARI bulunan kuruluşlar olarak, 12 Mayıs 1993 çarşamba günü HBB Televizyonu’nda yayınlanan, Alevileri kötüleyen açık oturumu nefretle kınıyoruz. İnançlar ve kültürler mozaği olan, laik ve demokrat olduğu iddia edilen ülkemizde, insanların inançlarını ve kültürlerini özgürce yaşama hakları vardır. Hasan Ali Buldan ve onun gibi düşünenler bu gerçeği kabullenmek zorundadırlar.

BU KONULARDAKİ düşüncelerimiz şunlardır:

1. UZUN YILLARDIR iktidarı ellerinde tutanlar güzel toplumumuzu yanlış yönlendirmekte, laisizmden, demokrasi ve insan haklarından habersiz görünmektedirler.

2. BU UYGULAMALAR toplumu-muzu adeta bir kardeş kavgasına doğru sürüklemektedir.

3. 21.YÜZYILA bir kaç yıl kala çağdışı değerlendirme ve davranışları ile bu zihniyeti sürdürenleri uyandırıyor ve tekrar kınıyoruz.

4. TÜM DEMOKRAT, laik ve insan haklarından yana olan, her türlü kuruluş ve kişileri, toplumumuzun bu acil ve hayati sorunlarına eğilmeye, toplumu-muza sahip çıkmaya çağınıyoruz.

5. İKTİDAR ERKİNİ elinde bulunduranlardan bütün bu çağdışı değerlendirmeye ve davranışları acil olarak kaldırmasını istiyoruz.

ALEVİLERDEN KAMUOYUNA

(Ankara’da toplanan Alevi-Bektaşî dernekleri, aydınları, yayın organı ile çeşitli yerel derneklerin ortak açıklaması)

6. ÇAĞDAŞ VE LAİK OLDUĞUNU iddia edenler binlerce gencimize zorunlu din dersi adı altında ortaçağ karanlığının mezhep ve dogma değerlerini nasıl yükleyebilmektedirler?

ZORUNLU DİN DERSLERİNİN derhal kaldırılmasını, bu yıldan itibaren din dersi notlarının değerlendirilmelere sokulmamasını acilen istiyoruz. Eğitim sistemimizi bozan, Tevhidi Tedrisat yasasını yıkan bu uygulamaları, Alevileri iç tehdit unsuru olarak görenlerin uygulamaya koyduğu bütün çıplaklığıyla ortaya çıkmıştır. Eğitim yapımızın kanyan bu yararı derhal sarılmalıdır.

7. DİYANET TAMAMEN KALDIRILMALI, herkes dini ibadet ve inançlarında serbest bırakılmalı, dinsel düşünce ve inançlarından dolayı bu memleketin evlatları herhangi bir değerlendirmeye tabi tutulmamalıdır.

8. BİZİ, beynini dogmalardan kurtarayan bir cahilin TV’den söylediği saçmalık ve iftiralarla çok, devletin

bu kişilerin yetişmesine ortam hazırlayan her türlü ekonomik ve yasal destek sağlayan tutum ve davranışları yaralamaktadır.

9. AYRICA, BÜTÜN AYDIN, dürüst ve demokrat kamuoyunu, toplumu nereye götürmek istediğini alenen ortaya koyan kara tehlikelerin arkasındaki ekonomik desteğin nereden geldiği ve hangi boyutlara ulaştığı konusunda dikkatle düşünmeye davet ediyoruz.

10. BİZLER İNANÇLARIMIZI her yerde, her zaman çağdaş yöntemlerle gururla tartışmaya hazırız.

11. SAYIN CUMHURBAŞKANI-NI, hükümeti, siyasi partileri ve basınımızı duyarlı olmaya çağırıyoruz.

AZİZ KAMUOYUNA tekrar duyuruyoruz: Bu sorunlar sadece Alevilerin sorunları değildir. Bunlar toplumumuzu seven, onun üyesi olmaktan gurur duyan, tüm demokrat, laik, gelecek kuşaklara karşı kendini borçlu sayan, yaşamın sorumluluklarını algılayabilen güzel in-

sanlarımızın sorunlarıdır.

Tüm vatandaşlarımızı din, dil, ırk, mezhep ayrımı yapılmayan demokratik, çağdaş, laik, uygar toplumumuzun oluşturulmasında sorumluluğa davet ediyor, saygılarımızı sunuyoruz.

16 Mayıs 1993

Murtaza Demir (Pir Sultan Abdal KTD genel başkanı), Ali Eger (Hacıbektaş belediye başkanı), Veysel Karababa (Narlıdere Alevi-Bektaşî KTD), Şafa Eraslan (Kümbet Köyü Kültür ve Yardımlaşma Derneği), Selahattin Özel (İzmir Hacı Bektaş Veli KTD genel başkanı), Derya Çelebi (Hacıbektaş İlçesi Hacı Bektaş Kültür ve Turizm Derneği), Veysel Kaymak (Aşık Veysel Kültür Derneği), Abidin Özdemir (Ortaköylüler Sosyal Yardımlaşma Derneği), Celal Çelik (AKKAV), İsmail Yıldırım (Kervan dergisi), Cafer Gök (Hacı Bektaş Derneği), Hıdır Adıyaman (Emlek Höyükçüler Sosyal Dayanışma ve Kültür Derneği), Ahmet Şahin (Ankara Hacı Bektaş Kültür Derneği başkanı), Hakkı Tekin (İzmir Anadolu Erenleri Yardımlaşma Derneği), Hikmet Özkan (Saraç Küylüleri Kültür Dayanışma Derneği), Haydar Aslan (Pir Sultan Abdal Kültür ve Tanıtım Derneği İzmir şb.bşk.), Sabri Çiftçi (Tunceli Dayanışma Vakfı), Abdullah Kaygusuz (Eğit-Der bşk.yrd.), Süleyman Çam (Sivrialan Kültür ve Dayanışma Derneği), Ali Balkız (Pir Sultan Abdal kültür-sanat dergisi)

NOT: Aynı bildiri metni, bazı ufak cümle değişiklikleriyle, yukarıdaki kuruluşlara ek olarak Ozan-Der adına Aşık Mahsuni Şerif ve Süleyman Özkan ile 12 başka Alevi kuruluşu tarafından imzalanarak “Kamuoyuna Açık Mektup” başlığı ile aynı gün yayınlandı. ●

ANKARA CUMHURİYET FAŞSANCILIĞINA

Yakınıcı: Cemal Özbey, Avukat, Ulus İşhanı E/312-314 Ulus/Ankara

Vekili: Av.Hasan Basri Özbey, Ulus İşhanı E/314 Ulus/Ankara

Sanıklar: 1) Hasan Ali Buldan, İstanbul Müftülüğü eski vaizi, İstanbul, 2) Bülent Öztürkmen, HBB TV yayın sorumlusu, İstanbul, 3) HBB TV (Has Bilgi Birikim AŞ) sahip ve yayın sorumluları, İstanbul.

Suç: TCK 175. ve 312. maddelerine muhalefet

Suç tarihi: 12 Mayıs 1993, 22:00

Olay ve açıklaması:

Türkiye genelinde yayın yapmakta olan ve merkezi İstanbul’da bulunan HBB TV isimli yayın kanalında 12 Mayıs 1993 günü saat 22:00 sularında Erhan Akyıldız isimli kişinin hazırlayıp sunduğu “Yüksek Tansiyon” isimli tartışma programı yayınlanmıştır. Programda “Alevilik” konusu tartışılmıştır.

Banttan yayınlanan bu programda sanık Hasan Ali Buldan ile yazar Cemal Şener katılmışlardır.

Sanık Hasan Ali Buldan program boyunca, “Alevilik” inancına ve “Alevi” yurttaşlara ağır hakaretler etmiş ve saldırmıştır. Sanık Alevilerin sapık olduklarını, peygambere inanmadıklarını, mumsöndü yaparak ahlak ve namusdan yoksun olduklarını ileri sürerek ülkemiz nüfusunun yarıya yakın kısmını oluşturan Alevi yurttaşlara küfretmiştir.

Mustafa Kemal Atatürk’ün başta laiklik olmak üzere devrimlerine ve emaneti Türkiye Cumhuriyeti’ne yürekten bağlı ve ülkemizde laiklik ve demokrasi-nin güvencesi olan Alevi yurttaşlar ve bu arada Alevi olmaktan onur duyan müvekkilim, derin elem ve ızdırap duymuştur.

Bu çağdışı, örümcek kafalı Kemalizm ve laiklik düşmanı yobazın saldırısı, Alevi yurttaşlar kadar laikliğe yürekten bağlı Sünni yurttaşları da üzmüştür.

Yayın anından itibaren Alevisi-Sünnisi yüzlerce yurttaş telefonla bizleri aramış ve tepkilerini dile getirmişlerdir.

Anılan yayın ile ilgili olarak takip eden günlerde günlük gazetelerde (özellikle Aydınlık, Cumhuriyet ve Milliyet gazetelelerinde) ayrıntılı haberler yer almıştır.

Yapılan, TCK 175. ve 312. maddelerinde ifadesini bulan suçların işlenmesidir. Sanığın eylemi, Alevi yurttaşlara hakaret olmakla birlikte tam bir provokasyondur. Yüzyıllardır kardeşçe yaşamış Alevi ve Sünni toplumunu birbirine düşman etmek, kırdırmak istenmektedir. Bu sayede TC ana yapısı değiştirilerek din esasına

*Sanığın eylemi,
Alevi yurttttaşlara
hakaretin ötesinde,
tam bir
provokasyondur.
Yüzyıllardır
kardeşçe yaşamış
Alevi ve Sünni
toplumunu birbirine
düşman etmek,
kırdırmak
istenmektedir.*

dayalı teokratik bir düzen kurmak, laik demokratik cumhuriyeti yıkmak hedeflenmektedir.

Buna evvelemirde karşı çıkacak kitleler hedef seçilmekte, aşağılanmaktadır. Maraş’ta, Sivas’ta, Çorum’da, Malatya’da oynanan oyunlar tekrarlanmakta, katliamlara zemin yaratılmak istenmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti yurttaşları bu ülkeyi kanlar pahasına, yüce Atatürk’ün önderliğinde kurup yüceltiler. Bunu yıkmaya, yurttaşların birliğini bozmaya kimse-nin gücünün yetmeyeceğinin bilincindeyiz. Ancak artan ve yükselen irtica tehdidine dur demenin de görev olduğu inancındayız.

Bu inançla sanık Hasan Ali Buldan ile bant yayını olmasına karşın bu menfur saldırıya izin veren HBB TV yayın sorumlusu Bülent Öztürkmen ve diğer yayın sorumluları hakkında gerekli araştırma ve soruşturma icrası ile TCK 175. ve 312. maddeleri uyarınca cezalandırmaları için kamu davası açılmasına karar verilmesini talep etmekteyiz.

SONUÇ: Açıklanan nedenlerle sanıklar hakkında gerekli araştırma ve soruşturma icrası ile tecziyeleri için kamu davası açılmasına

karar verilmesini saygılarımla vekaleten arz ederim.

Av.Cemal Özbey vekili Av.Hasan Basri Özbey

İLGİLİLERE DUYURU

12 MAYIS 1993 Çarşamba akşamı HBB Televizyonu’nda “Yüksek Tansiyon” adlı tartışma programında bir sokak vaizi tarafından biz Alevi toplumuna akıl almaz hakaretlerin yapılması- nı ve böyle hakaret dolu bir programın yayınlanmasını, T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı’nın böyle bir tartışmadan kaçınarak, tartışma kürsülerini sokak vaizlerine bırakmasını şiddetle kınıyor, derhal yetkili makamlarca olayın üzerine gidilmesini, suçluların, özellikle de televizyon kuruluşunun ve Diyanet yetkililerinin cezalandırılmasını istiyoruz.

ALEVİ İNANÇLI Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak Hasan Ali Buldan adındaki Emevi tarafından tarafımıza yapılan iftira ve suçlamaları kabul etmiyor ve böyle hakaret dolu bir tartışmanın HBB yetkililerince ne ►

◀ maksat ile yayınlandığına akıl erdiremiyoruz!
17 Mayıs 1993

Muhsin Cevahir,
Gerek İlim Dergisi'ni yayınlayan
Aachen, Ahlen, Augsburg,
Bochum, Lübeck, Radulfzell,
Ravensburg Alevi birlikleri adına

TÜRKİYE KAMUOYUNA

ONİKİ MAYIS 1993 günü saat 22:20'de HBB TV kanalından yayınlanan, başta demokrasi ve laik ilkeler olmak üzere; Atatürk devrimlerini hedefleyen, bu ilkelerin yıkılması ve şeriat düzeninin kurulması için uğraş verirken, biz Alevi yurttaşlara da hakaret eden zihniyeti nefretle kınıyoruz.

NEFRETİMİZ, bu ve benzeri Diyanet beslemelerine değildir. Nefretimiz niyetleri bilindiği halde bunlara kol kanat geren, palazlanmalarına ses çıkarmayan (sempati gösteren) devlet ve hükümet yetkililerinedir.

ÜZÜNTÜMÜZ ise, bu gelişmeler salt Alevi-Sünni çekişmesi farzederek sessiz kalan laik, demokratik kamuoyunadır, siyasal partileridir, demokratik kitle örgütlerinedir, sendikalaradır, demokrasi ve özgürlük yanlısı basınımızdır.

ŞU HUSUS iyice bilinmeli ve altı da kalın çizgilerle çizilmelidir ki, yurdumuzdaki şeriat örgütlenmesinin geldiği nokta, savsaklama ve hoşgörü dönemini çoktan aşmıştır. Bunda Türkiye'nin bilinen siyasal partilerinin olduğu kadar, dışarıdaki şer-i finans kaynaklarının ve Diyanet'e ayrılan bütçenin

de büyük payı vardır.

BU NEDENLE;

BUGÜN Atatürk Türkiye'sinde en üst makama hazırlık yapan zat da dahil olmak üzere, imam hatip okulu ve Kuran kursu seferberliğinde başarı(!) gösteren milli eğitim bakanını, "din devletin değil, devlet dinin emrinde olmalıdır" diyen devlet bakanını, ülkemize yapılan ihanetin boyutlarını görmeye çağırıyor, ülkenin birliği-bütünlüğünü tehlikeye sokan bu gelişmeler ile ilgili olarak, yasal sorumluları göreve davet ediyoruz.

Murtaza Demir,
Pir Sultan Abdal Kültür ve
Tanıtma Derneği genel başkanı

BASIN AÇIKLAMASI

AÇIK OTURUMA Sünni kesim

*Şu husus iyice
bilinmelidir ki,
yurdumuzdaki şeriat
örgütlenmesinin
geldiği nokta,
savsaklama ve
hoşgörü dönemini
çoktan aşmıştır*

adına katıldığını söyleyen İstanbul eski vaizlerinden *Hasan Ali Buldan*'ın yapmış olduğu açıklamalar, Alevilikle ilgili hiçbir gerçeği yansıtmadığı gibi Sünni din bilginlerinin de tasvip etmeyeceği dedikodulardan ibarettir. Her toplumdan bu tür kendini bilmez insanlar çıkabilir. Burada dikkat çeken husus HBB Televizyonu

yöneticilerinin, programa çağrılacak kişiler hakkında yeterli bilgi sahibi olmadan ağır bir ihmal göstermiş olmalarıdır.

Günümüzün en etkili iletişim aracı olan televizyonların toplumda hassas olarak kabul edilen kurallarla ilgili program yaparken gereken özeni göstermeleri gerekmektedir.

Behlül Ablak,
İstanbul Hacı Bektaş-ı Veli
Kültür ve Tanıtma Derneği bşk.

BASIN AÇIKLAMASI

YÜZYILLAR ÖNCE Anadolu'da halk birliğinin dağılmasını önleyen ve yaşamları boyunca da insanları sevgiden, umuttan, haktan, özveriden, hogöründen, doğruluktan yüce ahlak ilkelerinden, ilimden, irfandan yana aydınlat-

maya çalışan, Atatürk ilke ve devrimlerinin yılmaz savunucusu olan, *laikliğin ve demokrasinin* yaşatılması uğrunda canlarını veren, hor görülen, dışlanan, ezilen Alevi toplumuna günümüzde de belirli mihraklarca sistemli olarak sürdürülen saldırıların devam ettiğini üzülerek görmekteyiz.

12 MAYIS 1993 günü saat 22:45 sularında HBB Televizyonu kanalında, ülkemizin birlik ve beraberliğini bozucu bir yayın çanak tutmuş, Sünnilik adını konuşturduğunu zanneden bir yobaz Alevilikle ilgili olmayan savları ileri sürerek, hem Alevi hem de Sünni inanca sahip yurttaşlar derin bir üzüntü ve infiale sevk etmiştir.

SON ZAMANLARDA büyük bir artış gösteren ve özellikle Alevi kesimini hedef alan diğdüz güdümlü bu kara seslerin, aynı zamanda Diyanet İşleri Teşkilatı'nın çeşitli kademelerinde yetiştirilip, çeşitli görevlerde bulunan bu ve bunun gibi din adamları tarafından düşünülmüştür. Bu nevi davranışların, Türkiye Cumhuriyeti hükümeti ile Diyanet İşleri Teşkilatı'nın inançlar karşısında *tarafsız davranmamasının* verdiği cesareten kaynaklandığı hiçbir şüpheye yer vermeyecek kadar açıktır.

22 MİLYON ALEVİ yurttaşın yaşadığı ülkemizde, devlet olma yetkilerini kullananların ilgisiz kalmaları sonucunda yıllardır çiğnenen Anayasa'nın vicdan hürriyetiyle ilgili 10. ve 24.maddelerinin artık hükmünü kaybetmekte olduğunu üzülerek görmekteyiz. Bu sonuç, ülkemizin nerelere götürülmek istendiği açısından çok önemlidir.

BU SEBEPLE, Anayasa'nın

Şeriatçılığın karakteri budur

İPEK BAYRAK
Araştırmacı ozan

Kendi toplumuma duyduğum sorumluluktan dolayı Yavuz Selim'in evlatlarından Hasan Ali Buldan'a cevap verme gereğini duydum.

Bizim Alevi toplumumuz temiz, insancıl, demokratik, bilimsel ve çağdaş işleyişlere sahiptir. Onun varlığı, ülkemizde demokrasinin bir garantisidir. Yaşamını "semavi", ahiretsel değil somut, insani değerler üzerine kuran, tanrıyı insanda arayıp bulan, insana secde eden, evrensele açık bir toplum olduğumuz için de, her dönemde bağnazların, ortaçağ düşüncesinin saldırılarına, çirkinliklerine maruz kaldık.

HBB ekranlarından 22 milyonluk Alevi toplumuna saygısızca, pervasızca, inanılmaz bir cehalet, kin ve nefret duygusuyla dolu

olarak saldıran kirli kafalı eski vaiz Hasan Ali Buldan, bunun yeni bir örneğini vermiş, şeriatçılığın - hiçbir zaman vazgeçmeyeceği - karakterini sergilemiştir.

Diyanet'in bu tür olaylar karşısında susması ise, bu din tellallarına, sahtekarlara alkış tutmak, gizli bir onay vermek oluyor. Nedenir diye sorarsanız, yobaz Hasan Ali Buldan'ı, onun gibileri yetiştirenleri ve böylesi düşüncelere destek sunan ortaçağ zihniyetini bünyesinde barındıran beşik, Diyanet'tir. (Cemalettin Kaplan da eski bir Diyanet görevlisi değil midir?)

Aleviliğe alçakça saldırılarda bulunanlar allaha borçlarını ödediklerini düşünüyorlar. Başka inançlara, inanç toplumlarına saldırı, ikiyüzlülük-riya-yalan ve yemin, namusçu-ahlakçı anlayış ve hırsızlık-hile, namus düşkünlüğü vb. bu tiplerin yaşamının

parçası gibidir. Onların "mutlulukları" bu çerçevede içinde düşünülmelidir.

Bu zavallı insancıklar Alevilere saldırarak kendi kendilerini kötülüyorlar. Yeni çirkinlikler, nifaklar yaratmaya çalışarak kendi içlerindeki çirkinlikleri ortaya koyuyorlar. O kadar rahatsızlar ki, rahat bir toplum onlara batıyor.

Doğanın şaşmaz, hiçbir kararnameyle, kitapla değişmez kanunlarını hor görüyor, sonra da insanlığı kendi yaptıkları, hayata ters, dini "kanunlara" uydurabilmek için zorbalıktan medet umuyorlar. Kanunlar ne kadar gerçeğe aykırı olursa gayretleri, zorbalıkları da o ölçüde artıyor.

Bu yobazlar, başkalarını kötülemede gösterdikleri zekayı insanlığı ilerletmede gösteremezler. Bir yandan insanları bölmek, öldürmek için günışığında geniş meydanlar ararlar, bu fikirleri

yaratmak için de karanlık köşelere gizlenirler.

Tanrılardan biri hazla elemi birleştirip karıştırmak istemiş, bunu başaramayınca, bari şunları kuyruklarından birbirlerine bağlayalım, demiş. İşte, Hasan Buldan gibilerinin yaptıkları kötülüklerden duydukları hazla kötülük yaptıkları topluma duyurdukları elem, böyle birbirine bağlıdır.

Bunlar, doğru diye bildiklerini iyi bir yoklasalar, doğaya ve tarihe önyargısız bakabilseler, kendi ideolojik yapılarındaki büyük bozukluğu görürler. Ama, bozukluk çok derinlerde. Hasan Buldan gibileri, yüzlerinde maske taşımaya o kadar alışmışlar ki, sonunda kendi gerçek insan yüzlerini bile unutturmuşlar. Zihniyetleri kendilerini her an aldatıyor. İkel insanlar gök gürültüsünün ardından cinleri buluyorlardı. Bunlar şeriatçı vaazda ve Alevi düşman-

lığında erdem buluyorlar.

Sözümüz yalnız Buldan ve benzerlerine değil. Onun gibi düşünenlere ekranlarında böyle bir fırsat veren HBB TV programcı ve yöneticilerine. Hasan Buldan ne denli karanlık ise, ona eşlik edenler de o kadar karanlık ve çirkeftirler. Buldan'ın, bir kültürler, inançlar, halklar mozaiki olan Türkiye'de ülke halkının bütünlüğüne inanılmaz büyüklükte bir saldırıda bulunan tahrikçi Buldan'a ve olayın öteki sorumlularına gereken cevap verilmeli, suç sahipleri yargılanarak cezalandırılmalıdır.

Hiç kimsenin farklı inanç gruplarına sahip Türkiye toplumunu tedirgin etmeye hakkı yoktur. Laik ve demokratik Türkiye yanlıları tahriklere kapılmayacak, ama Muaviye'nin, Yezid'in yenisinden canlanmasına da izin vermeyeceklerdir. ●

KAMUOYUNA

(İstanbul’da ki çeşitli Alevi kuruluşlarıyla aydınların ortak duyurusu)

ONİKİ MAYIS 1993 GECESİ özel bir TV kanalında yayınlanan “Alevilikle ilgili tartışma”da vaiz olduğu söylenen bir kişi, ülke nüfusunun üçte birini oluşturan Alevi toplumunun değer yargılarına saldırarak, sağduyulu tüm insanlarımızda nefret uyandırmıştır.

HİÇBİR ETNİK ve inançsal ayrım gözetmeden, hiçbir yarar sağlama düşüncesine kapılmadan ülkemizi birlikte savunduk. Yaratığımız bu ülkede birlikte yaşamayı amaç edindik.

DEMOKRATİK, insan haklarına saygılı bir devlet modeli içerisinde:

- OKULLARDAKİ zorunlu din derslerinin,
- ÖĞRENİM BİRLİĞİNİN oluşturulması için Kuran kurslarının ve imam hatip liselerinin,
- TRT KURUMLARINDA tek taraflı dinsel yayın ve propagandaların kaldırılması,
- ETNİK ve inançsal ayrımı önlemek amacıyla Diyanet İşleri Başkanlığı kaldırılarak, tüm inançların kendilerini özgürce ifade etmeleri için gerekli ortam sağlanmalıdır.

SON OLAY özel TV kanalında olsa bile, yüzyıllarca süren kin, yalan ve saldırı telkinlerinin sonucudur. Bu olayı yalnız bir vaize bağlamak yanlış olur. Bu saldırı “dinin emrinde siyaset” yapılmasını isteyen resmi ideolojinin ürünüdür.

ALEVİ TOPLUMUNUN kendi kimlik, kültür ve inançlarıyla yaşamak istemesi en doğal hakkıdır. Herkesin de aynı hak ve özgürlüklere sahip olmasını istiyoruz.

BUNUN İÇİN tüm demokratik kitle örgütlerini, yayın organlarını, çağdaş ve demokrat düşünceli herkesi duyarlı olmaya çağırıyoruz.

Lütfi Kaleli (Semah Kültür Vakfı genel başkanı), Mehmet Akpolat (Erzincan-Çayırli Tercan Yöresi Derneği başkanı), Asaf Eligül (Kürecikliler Dayanışma ve Kültür Derneği başkanı), Hasan Gürsoy (Divriği Kültür Derneği başkanı), İsmail Yolcu (Sevder Kültür Derneği başkanı), Muharrem Coşkun (Pir Sultan Abdal Canlar Derneği başkanı), Alaattin Bircan (Pir Sultan Abdal KTD İstanbul şb. bşk.), Cemalettin Var (Amasya Uygur Kasabası Derneği başkanı), Celal Erdoğan (Semah Vakfı Küçükçekmece şb. bşk.), Battal Pehlivan (Semah Vakfı Merkez şb. bşk.), Ali Haydar Bakır (Tuncelililer Sosyal Yard. ve Day. Derneği başkanı), Hasan Hayri Alkan (Kiğı Adaklı, Yayladere, Yedisu İlçeleri Kültür Derneği başkanı), Behlül Ablak (İstanbul Hacı Bektaş Veli KTD başkanı), Gazi Güven (Gümüş Akar Bucağı Çevre Köyü Derneği başkanı), Merdan Ercan (Arguvan ve Köyleri Sosyal Yard. Day. Derneği başkanı), Kazım Güvercinoğlu (Canlar Semah Gurubu başkanı), Mehmet Ali Yılmazkaya (Şah Kulu Dergahı başkanı), Nejat Birdoğan, Cemal Şener, Rıza Zelyut (yazarlar)

Cumhuriyetin temelini emeğiyle, kanıyla sulamış, 22 milyonluk Alevi-Bektaşî kitlesi, bu devletin çoğulcu ve (sözde bile olsa) laik temeltaşlarını kaybedip Osmanlılaşmasına ASLA MÜSAADE EDEMEZ!

zihniyetini temsil ediyordu.

Alevilik inancının bu Emevi İslamlığı ile kesinlikle bir bağı, ilgisi yoktur. Alevi-Bektaşîlerin sevgi ve bağlılığı EHLİBEYT (Muhammed, Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin) İSLAMLIĞI’nadır.

Alevilik, İslamiyetin içinde, Kur’an-ın batını anlamının varlığı ve zahiri anlamından çok daha önemli olduğu düşüncesinden hareketle ortaya çıkan “nefis islahı ve güzel ahlakla tanrıyla birleşilebileceği” inancını işleyen Tasavvuf’tan (sufizm) gerçek kaynağını almıştır. Daha sonraları, Anadolu Aleviliği hüviyetini oluştururken, Orta Asya’dan Balkanlara ulaşan geniş yelpaze içerisinde, çok sayıda uygarlıkların inanç ve felsefeleriyle beslenip yücelmiştir.

Şeriat temelli Osmanlı devletinin yüzyıllar boyunca güttüğü “Kızılbaş (kırımı) siyasetini”,

Türkiye Cumhuriyeti devleti kılıf geçirerek, zaman zaman da açıkça uyguluyorsa, biz Alevi-Bektaşîler, bu devletin kuruluşu için neden kanımızı döktüğümüzü, neden binlerce insanımızı bu uğurda seve seve ölüme gönderdiğimizi anlamakta güçlük çekiyoruz.

Eğer hükümet ve siyasiler, işlerine geldiği zaman “Türkiye nüfusunun % 98’i Sünni Müslümandır” diye demec verip Alevileri camiye sokma baskıları uyguluyor, işlerine geldiğinde de “Aleviler şamanist-putperesttir, İslamiyet ile ilgileri yok, onlar zındıktır” nitelemelerine gözyumuyorlarsa, Türkiye Cumhuriyeti devleti temelindeki çoğulcu ve (sözde bile olsa) laik temeltaşlarını kaybediyor, OSMANLILAŞIYOR demektir.

Cumhuriyetin temelini emeğiyle, kanıyla sulamış, 22 milyonluk Alevi-Bektaşî kitlesi BUNA ASLA MÜSAADE EDEMEZ!

Tarihte direndik hep haksızlığa Her ne ki götürür kör karanlığa Zulmün karşısında kalktık ayağa Alevi Bektaşî Kızılbaşız biz!

Devlet, milyonlarca Alevi’ye televizyon ekranından hakaret etme pervasızlığını gösteren bu vaiz eskisinin yakasına yapışarak onu cezalandırmalıdır. Televizyon kurumunun yöneticileri, program yapımcıları Aleviler’den özür dilemeli, programın adına ve ruhuna uygun “yüksek tansiyon” yaratma ve kendilerinden uzun süre söz ettirme sevdasında olanlar, yaratıkları ve yaratacakları kavga-kargaşa ortamından SORUMLU OLDUKLARINI bilmelidirler.

Dr.İsmail Kaygusuz,

Londra Alevi-Bektaşî Cem ve Kültür Evi Komitesi

ŞERİATÇİ ZİHNİYETİ KINIYORUZ

Özel HBB Televizyonu’nda 12 Mayıs 1993 günü yayınlanan, “Yüksek Tansiyon” adlı programdaki Aleviler’e dönük söyleşide, eski bir Sünni din görevlisinin Aleviler için kullandığı çirkin sözleri donuk yüzüne geri çarparken, asıl o kişiyi kullanan perde gerisindeki bağnaz, şeriatçı zihniyet nefretle kınıyoruz!

Eski İstanbul müftülüğü memuru vaiz, “Aleviler’in sapık, mumsöndü yaparak ahlak ve namustan yoksun oldukları ve Muhammed’in peygamberliğine inanmadıkları” iftiralarını televizyon ekranından yineleyerek Alevi kitlelere küfrederken, Diyanet’in şemsiyesi altında ustaca korunmakta olan Sünni şeriatçıların

AHMET AKAR

HBB’de izlediğimiz, programdı diyemeyeceğim, “Yüksek Tansiyon” adında bir rezaletti. Çünkü Atatürk ilke ve inkılaplarını, laiklik yasasını hiçe sayan yobazın biri, 22 milyonu aşkın sayısıyla ulusumuzun önemli kesimini oluşturan, dostluğu-kardeşliği-insan sevgisini erdem bilen, insan haklarına saygılı, demokratik ve laik Alevi toplumuna, bütün kamuoyu önünde açıkça hakarete ve saldırıda bulundu. “Alevilik İslamın yüz karasıdır, Aleviler imansızdır, mum söndürürler, yikanmazlar...”, vb. dedi.

Bu kişi Müslümanlığı savunuyor, Müslümanlık adına konuşuyormuş. Bence insanlık aleminin yüz karasıdır. Ulusun, asırlardır birarada kardeşçe yaşamış, yurt savunmasında cephele birlikte

çarşıp aynı kaderi paylaşmış, aynı bayrak altında yaşamış, aynı orduda askerlik yapmış, seçim zamanı birlikte oy kullanmış üyeleri arasına nifak tohumu ekerek kardeş kavgasını körüklemek isteyen böyle birine “yobaz”, “fanatik”, “Yezid kafalı”, “insanlık düşmanı” denmez de ne denir?

İşte, Kerbela olayı, “Muhammed’i seviyorum” deyip İslamiyeti önüne siper yaparak Kuran’da methüsena edilmiş Ehlibeyt olan Hz.Hüseyin’in üzerine ordu ile saldırıp onu katletmekten utanç bile duymayan riyakarların, İslam görünüp İslamiyetin kuyusunu kazan ikiye bölme sahtekarların ürünüdür.

Bakın bu gibilere Edip Harabi erenler ne diyor:

Kimsenin hatasını görmez idin Kendi noksanını görmüş olsaydın

Her bir söze cevap veremez idin Benlik davasından geçmiş olsaydın

Kulağın olsaydı beni duyardın İrfanın olsaydı bana uyardın Ayağım ısırır kana boyardın Bir kelbin ağzında ön diş olsaydın

Her nereye kaçsam göreceğim idin Defteri amelim düreceğim idin Bilirim sen beni süreceğim idin Dervişan üstünde teftiş olaydın

Cumhurbaşkanı, halkımıza zehir kusan bu tür davranışlarına niçin kayıtsız kalıyor?

Gazeller okursun sözlerin çoktur Bizim bu sözlerle karnımız toktur Gerçi hiddetine sözümüz yoktur Harabi biraz da geniş olaydın

Şu işe bakınız ki, (HBB’deki olayla) aynı tarihte, Yargıtay’ın 125.yıldönümünde ülkemizde bulunan Suudi Arabistan’ın elçisi, Atatürk’e saygı duruşu sırasında oturarak boykot etmişlerdir. Suudiler böylece buradaki gerici-yobazlara destek vermiş oluyorlar. Devlet yöneticilerinin bu tür davranışları hoşgörü(!) ile karşılamaları, ülkemizin geleceğinin tehdit altında olduğunu görmeme gafletidir.

Ülkemiz laik cumhuriyettir. Tüm milleti temsilen en başında bulunanın adı “Cumhurbaşkanı”dır. Şimdi kendisine sormak istiyoruz: Cumhurbaşkanımız kendisini halife değil de cumhurbaşkanı olarak görüyorsa, ülkenin bütünlüğüne gölge düşürenlerin

halkımıza zehir kusan bu tür davranışlarına niçin kayıtsız kalıyor?

Nesimi Sultan bir sözünde diyor ki:

Ey Nesimi can Nesimi Gör hak senin aynındadır Tüm kainatın vebali Ulemanın boynundadır

Dostlar, canlar! Biz akıllı, mantıklı ve sağduyu sahibi insanlarız. Bu münafıkların sözlerinden galeyana gelerek, ulema geçinip bizi kendi kirli emellerine oyuncak etmek isteyen bu insanlık düşmanlarının oyununa gelmeyeelim.

Bizi bölüp parçalayıp yok etmek isteyenlerin ekmeğine yağ sürmeyelim. Bu ülke hepimizindir, birlikte sahip çıkalım.

Herkesin ameli kendisine yoldaştır. Herkes kendi ameli ile yargılanır. ●

İSMAİL ELÇİOĞLU'NA YANIT:

“UMARIM Kİ DERGAH GİRE KALBİNE”

RIZA YÜRÜKOĞLU

Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu başkanı İsmail Elçioğlu, çeşitli Alevi kuruluşlarının 22-28 Mart'ta Ankara'da yaptığı toplantıda, bize attığı iftiralara yeni bir dizi daha ekledi. Hem bu kez iyice ölçüyü kaçırarak. Elçioğlu, *Gönüllerin Sesi*'nde yayınlanan konuşmasında, söyleten utansın, hakkımızda tam 4 büyük yalan söylüyor:

1. “Siyasal amaçlarımıza varabilmek için Aleviliği basamak olarak kullanmak” istiyormuşuz. (“İsmi Rıza'ya çeviren Yürükoğlu” diyerek de bu iddiasını desteklemeye çalışıyor.)

2. “Aleviler, Alevi olmak istiyorlarsa Hacı Bektaş Veli'ye gitsinler. Yalnız Hacı Bektaş Dergahı'nda kendilerine verilecek belge ile Alevi olurlar” diyormuşuz.

3. “Cemlerimizde özel insanlar kiriliyor”muşuz.

4. “Cemlerinde özel kiraladığı insanlarla beraber bu fikri (dergah çevresinde bütünleşme fikrini-R.Y.) **duvaz-ı imamların içerisine sokarak** yaymaya çalışıyor”muşuz. (abç)

“İsmi Rıza'ya Çeviren Yürükoğlu”

Önce bununla başlayalım. Evet, son altı aydır, yani Avustralya gezisiyle birlikte Rıza adını kullanıyorum. Bunun nedenini, kendi yoldaşlarım başta olmak üzere, çok dostlar sordular, anlatmadım. Bana özel bir konu gibi hissettim. Ama şimdi yeri geldi, anlatayım.

R.Yürükoğlu benim yazar adım. Asıl adım İsmail Nihat Akseymen. R.Yürükoğlu adını seçerken bu “R”nin ne olacağını hiç düşünmemiştim. Uzun yıllar “R” olarak gitti. Bu arada kimisi Reha, kimisi Ruhi, kimisi Rüştü dedi. Sonunda Rüştü adı genelleşti.

1992 Kasım'ında, Avustralya'ya, Elçioğlu'nun yönettiği federasyonun denetleme kurulu üyesi,

Cem dergisinden Süleyman Cem'in yeğeni, dolayısıyla azılı Dergah karşıtı Ahmet Kömürcü ile birlikte 3 haftalığına, 3 şehirde konferanslar vermeye gittik. Bu insanın hiçbir tutumunu ya da düşüncesini onaylamadım ama sözümü olabildiğince yalnız söylemeye, onu toplum önünde küçük düşürmemeye çalıştım. Aşağıda anlatacağım olay ise tümüyle ses bantlarında kayıtlıdır.

Bir gece bir evde tüm canlar, bacılar toplanmış muhabbet ediyoruz. Konuşmalar döndü dolaştı Dergah konusuna geldi. Ben düşüncelerimi söyledim, meclisten sevinçli bir kabul gördü. O zaman Ahmet Kömürcü bu konuda konuşmadı ama sözü aldı, uzun uzun konuştuğundan sonra, doğrudan beni hedef alarak, “Alevi anababadan gelmeyi aranızda sokmayın, dost da gözüke, sizden yana da gözüke dost değil düşmandır, aramızda yeri yoktur” dedi. Ortalık birden buza kesti. Tüm canların, bacıların kalbine bir ağrı düştü, ama Dede sıfatıyla konuşan kişiye saygısızlık olmaz. Araya başka konular girdi, sohbet devam etti.

Aramızda ya Çorum'lu ya Yugoslavya'dan gelmiş (şimdi hatırlayamıyorum) 70 yaşlarında, pos bıyıklı, bilge bir can var. Süren sohbetin bir yerinde bana dönerek, “bu R nedir” diye sordu. Ben de yukarıda yazdıklarımı söyledim ve “şimdilerde genel-

likle Rüştü diyorlar” dedim. O, “yok” dedi, “olmaz, seni tanıdıktan sonra düşündüm, bu R Rıza'dır, senin adın Rıza'dır.” Odada temiz bir rüzgar esti, tüm canlar istemedikleri bir yükü taşımaktan kurtulmuşçasına soluk aldılar. “Baba erenler, bu ada beni layık görmüşsen başım üstüne.” Orada söz verdim, bundan sonra adım, ne Nihat'tır, ne Rüştü'dür, Rıza'dır.

Bu kendi küçük, anlamı büyük olayı ömrüm boyunca unutmaya-çağım, bugüne dek aldığım en güzel, en değerli armağan oldu. Verilen dersin inceliğine bakın. İşte, özüne sadık Aleviler böyle bir ummandır.

Siyasal Amaçlara Alet Etmek

Elçioğlu, bizleri, Aleviliği siyasal amaçlarımıza alet etmekle suçluyor. Bu suçlama kanıt ister. Şimdi ona düşen görev bunu kanıtlamasıdır. Bekliyoruz.

Biz, Alevilik paylaşımcıdır, ortaklıdır, emekten yanadır, kula kullağa karşıdır, ırk-dil-din ayrımlarına karşıdır, demokrattır, özgürlükçüdür, devrimcidir ve toplumcudur diyoruz. Alevi-Bektaş düşüncesinin bu özelliklerini söylemek mi, yoksa Elçioğlu çizgisinin yaptığı gibi, söylememek mi Aleviliği siyasal amaçlara alet etmektir? Söylememek siyasal amaca alet etmektir, hem de bu bozuk düzenden yana siyasete alet etmektir.

Asıl olarak Cem - İzzettin Doğan - Elçioğlu - Derviş Tur çizgisi Alevi-Bektaş toplumu siyasete, hem de düzenden devletten yana, tuzu kurulardan yana siyasete alet etmeye çalışmaktadır. Bunun için Alevi toplumu bölmeye çalışmaktadır.

Bunun için Alevi-Bektaş toplumunun tarihsel merkezi **Dergah**'ı, tarihsel lideri postta oturan mürşidi yok saymaya çalışmaktadır. Bunun için tüm ola-

naklarını seferber ederek, kendilerinin başı çekeceği bir düzmece “kurultay” toplamaya çalışmaktadır. Bunun için bir inanç birliği olan Aleviliğin kendi doğasına uygun birliği daha oluşmadan, dün yarı-faşist MDP'yi kuranlar bugün “Alevi partisi” kurmak için yanıp tutuşmaktadır. Bunun için bir yanda Diyanet'in kaldırılması istemlerinin altına imza koyarken, öte yanda hiç sıkılmadan onunla uzlaşma yolları aramaktadır. Bunun için **Milli Görüş**'çülerle ikide bir görüş alışverişi yapmaktadır.

İşte bunlar Alevi-Bektaş toplumunu siyasete alet etmektir, hem de siyasetin en düşüğüne, en çirkinine alet etmektir. Bu gerçeği hiçbir laf kalabalığı gizleyemez.

“Alevi Olmak İçin Dergah'tan İcazet Almak Gerekir”

Elçioğlu'nun söylediğine göre biz,

Eskiden Aleviliğin merkezi bir örgütlenmesi vardı. Dedeler gelip Hacı Bektaş-ı Veli Dergahı postnişininden icazet alırlardı. Bugün de ülke çapında güçlü bir örgütlenme yaratmanın, Dede ve Baba'ların aynı dilden konuşmasını sağlayabilmenin tek yolu odur.

birlikte bu bağ koptu. Kopmaya-bilirmiş ama talibin olanaklarını istediğince kullanmak kimi kolları-
nın işine gelmiş. Oysa doğrusu
odur. Ülke çapında gerçekten
güçlü bir örgütlenme yaratmanın
tek yolu odur. Talip üstüne çıkan
tüm Dede ve Baba'ların aynı
dilden konuşmasını sağlayabilme-
nin de tek yolu odur. Tüm Dede
ve Babalar (Aleviler değil) belli
aralarla Dergah'tan **icazet** almalı-
dır. İcazet almak için belli bir
eğitimden ve sorulmadan geçme-
lidir.

Biz, şu son yıllarda Dedeleri ve
Dedelik kurumunu ilk savunulanlar-
danız. Her zaman da savunuruz.
Ama neye ve kime karşı savunu-
ruz? Düzene ve ham ervaha karşı
savunuruz. Dergaha karşı değil!
Dergah, Aleviliğin canıdır. Şu bu
“mülâhaza” ile Dergah'tan uzak
duran Dedeler büyük bir yanlış
içindedirler. Bu tutum en başta
kendilerine zarar vermiştir ve
vermektedir. Son 70 yılda Dede-
liğin gerilemesinin altında yatan
en önemli nedenlerden birisidir
bu.

İşte bizim söylediğimiz bunlar-
dır.

Şimdi, tüm Alevi-Bektaşî top-
lununun önünde Elçioğlu'na şunu
söylüyorum: **ELİNE BELİNE Dİ-
LİNE İKRARINI TUTAN BİR
ALEVİ İSEN YUKARDAKİ İD-
DİANI KANITLAYACAKSIN!**
Onurlu bir insansan kanıtlayacak-
sın!

Herhangi bir yazımdan ya da
konuşmamdan bu söylediğine ka-
nıt getirebilersen ben onursuz bir
insanımdır. Söz veriyorum, kendi-
mi “emekliye” ayırırım.

Cemlerde Özel Kiraladığımız İnsanlar

Elçioğlu böyle diyor, “cemlerde
özel kiraladığımız insanlar”dan
söz ediyor.

Biz bu yıl cem yapmaya baş-
ladık ve cemlerimizi Divani Baba
yürüttü. Divani Baba'yı tanıma
şansını bulmuş olanlar bilirler ki,
bu insan, hizmeti karşılığında ne
bir kuruş alır, ne bir “hediye”
kabul eder. Almanya'da iki şehir
arasına uçak masrafı çıkartan, en
az da 2000 mark isteyenlerden
değildir. Dedesi de, babası da
kendisi gibi aşık olan ve kendi gibi
Dergah'ından aldığı icazetiyle
Babalık yapan böyle bir insanın
kiralandığını söylemek, bize değil
ona hakarettir.

Ancak, bizde bir söz vardır,
“kişiyi nasıl bilirsin, kendin gi-
bi!”

Düvaz-ı İmamlara Dergah fikrini sokma

Elçioğlu, bizim için, “cemlerinde
özel kiraladığı insanlarla beraber
bu fikri (dergah çevresinde bütün-
leşme fikrini - R.Y.) **duvaz-ı
imamların içerisine sokarak yay-**

maya çalışıyor” diyor.

Yazının sonlarına geldim,
usandım, “kanıtla, kanıtlayamaz-
san...” yollu yazacak hırslım kal-
madı. Bunlar, Aleviliğin
güzelliklerini kendi çirkin yüzle-
rine maske diye geçiren çarıklılar.
Bunlar düşkün. Yoldan değil,
insanlıktan düşkün.

Elçioğlu ya da onun bir tanıdığı
hangi cemimizde bulunmuş da
düvazları bozduğumuzu iddia
edebiliyor?

Elçioğlu'nun kendini bilmezli-
ğine Alevi ozanlarından birkaç
örnekle yanıt vererek, “Dergah”
kavramının Alevi düşüncesinde
HER ZAMAN merkezi bir yer
tuttuğunu göstermek daha yararlı
olur. Tarihte ozanlarımız Dergah
fikrini deyişlerinde, duvazlarında
özellikle işlediler, çünkü *Alevili-
ğin canı Dergahtı*. Bugün de
öyledir. Ve de, Aleviliği tarihinden,
özünden koparmaya çabala-
yan, onu devlete, Diyanet'e, dine
çekmek isteyen hain ve sinsi
güçlere, ancak Hacı Bektaş-ı Veli
Dergahı çevresinde, Dergah'ı
merkez bilen bir örgütlenmeyle
karşı durulabilir.

Aşağıda verdiğimiz deyişlerde
Pir Sultan Abdal, Şah Hatayi, Kul
Hüseyin, Teslim Abdal, Kul Bo-
ran, Veli Dede, Ali Dede, *dergah*
fikrini işliyorlar. (Yer darlığından,
deyişlerin ancak belli bölümlerini
alabiliyoruz, bağışlamanızı dile-
riz.)

DERGAHA VARSAM

Hak nasib eylese *dergaha* varsam
Bir dem divanına dursam ya Ali
Eğilsem eşigine niyaz eylesem
Yüzüm tabanına sürsem ya Ali

Yüzüm tabanına sürdüğüm zaman
Zerrece gelmezdi gönlüme güman
Ali'm Döldül'e bindiği zaman
Önünce Kanber'in olsam ya Ali

Çeker miyim eteğinden elimi
Hak katında kabul ettim ölümü
Doğru sürsek erenlerin yolunu
Mümince kulların sevsem ya Ali

Mümin olan müslimini yetirse
Yetirse de ayn-ı ceme getirirse
Dizini dizime verip otursa
Doyunca yüzüne baksam ya Ali

Pir Sultan'ım niyaz eyle pirine
Umarım ki *dergah* gire kalbine
İnadın mı Hak Muhammed Ali'ye
Bir gün fırsat elden gider ya Ali

DERGAHTAN AYRILMAYALIM

Allah bir, Muhammed Hak, tanrı birdir
Erenler üstünde balkır bir nurdur
Çenşet-i âlâda bir dergah vardır
Biz de o *dergahtan* ayrılmayalım

Sevdiğimiz bizim anlar da bilsin
İnsaf ehli olan insafa gelsün
Bir olsun, birlik olsun, dirlik olsun
Biz gittiğimizden ayrılmayalım

Kaba saba olsun, heman yük olsun
Arıdalım, gönül evi pak olsun
Şah Hatayi'm, nefesimiz hak olsun
Biz nefesimizden ayrılmayalım

MÜRVET DERGAHINA

Gönül verdim seni sevdim
Aman mürvet *dergahına*
Bugün Hakk'ı sende buldum
Aman mürvet *dergahına*

Dergahına giden yollar
Seni tesbih eden diller
Hak sevdiği gonca güller
Aman mürvet *dergahına*

Dergahından kesmem elim
Kiblemden çevirmem yönüm
Çağırırım Muhammed Ali'm
Aman mürvet *dergahına*

Kul Hüseyin'im zatım ilen
Buldum muhabbetim ilen
Geldim günah yüküm ilen
Aman mürvet *dergahına*

HASAN HÜSEYİN AŞKINA

Bir dilek dilerim senden
Hasan Hüseyin aşkına

İsmail Elçioğlu

Canımızı kurban verdik
Hasan Hüseyin aşkına

Hakk'a verdim cümle varım
Dergahına yüzüm sürdüm
Canımı terceman kıldım
Hasan Hüseyin aşkına

Fehmettik didanımızı
Yüzdürelim derimizi
Kurban verdik serimizi
Hasan Hüseyin aşkına

Teslim Abdal eydür doyor
Seç özünü baldan ayır
Çıplak geydir bir aç doyor
Hasan Hüseyin aşkına

AĞLAR

Seher vakti bir cümbüşe uğradım
Bülbül ağlar, bağban ağlar, gül ağlar
Dertli sinem aşk oduna dağladım
Yolcu ağlar, kervan ağlar, yol ağlar

Yetiş hey efendim, sen bizi güldür
Bastı gam askeri, saki mey doldur
Elinde Zülfikar, altında Döldül
Arş yüzünde cevlan eder, Ali ağlar

Her bezirgan başı kervan mı olur
Canım sensiz bu dem devran mı olur
Derdi olmayana derman mı olur
Bunca yar elinden aşık, zar ağlar

Mestane babında aşna gedalar
Dosttan gelir al kırmızı badeler
Bunca han(e)dan, bunca melik zadeler
Dergahında boyun eğer, er ağlar

Kul Boran'ın hem atası, anası

Ölenecek pir yoluna yanası
Cümle evliyaların sır binası
Çarh elinden Hacı Bektaş Vel(i) ağlar

HACI BEKTAŞ DERGAHI

Kulları var atlas giyer al giyer
Döldül atları var altın çul giyer
Dervişleri hırka giyer şal giyer
Şalları var Hacı Bektaş Veli'nin

Bin bir ayet yazılıdır postunda
Yedi kral yedi şah var destinde
Altın hilye örgüleri üstünde
Lalleri var Hacı Bektaş Veli'nin

Dahi böyle sultan nerede olur
On sekiz bin alemi mevcut bilir
Kırk konaklık yerden kurban gelir
Malları var Hacı Bektaş Veli'nin

Veli'm eydür cümbüş verir cuş verir
Gine ay gün resminde taş verir
Hacı Bektaş dergahında baş verir
Kulları var Hacı Bektaş Veli'nin

ŞAHİN DERGAHI GÖRÜNÜR

Akdenizi seyredelim yalıdan
Nasihatı böyle aldım uludan
Senin aşıkların çıkmaz yolundan

Görünür imam evleri görünür
Görünür *Şah'ın dergahı* görünür

Senin dervişlerin tevdeben
Sırtına geydiği hırka, abadan
Her kaçan çağırsa İmdat Baba'dan

Görünür imam evleri görünür
Görünür *Şah'ın dergahı* görünür

Ali Dede söyler idi bu pendi
Yüz yüze gelince Ali'dir kendi
Horasan'da yatan Rıza Efendi

Görünür imam evleri görünür
Görünür *Şah'ın dergahı* görünür

Sözün kıyası, sen ne terbi-
yenle, ne bilginle, ne
siyasetinle Aleviliğe ya-
kıymıyorsun Elçioğlu!
Bunları sana özel de söylemiyo-
rum. Kime, hangi konuya kim
nasıl saldıracak diye oturup işböl-
lümü yaptığınız o küçük gurubu-
nuzun, “mutfak kabinenizin”
tümüne söylüyorum. Sen son
zamanlarda çok sık çamlar devir-
din, onun için herhalde bir süre
“geri hizmet”e alınırsın. Sizin
çalışma yönteminiz böyle. Hani
Derviş Tur Hoca gitti, sen geldin-
di ya, işte öyle birşey!
“Eline beline diline” Alevinin
ikrarı değil mi? Diline sahip
olacak, yani yalan söylemeyecek!
Bak, ikrarını bozan kişi için
Divani Baba bir deyişinde ne
diyor:

Her olur olmaza hal beyan etme
Kul isen ahvalın Hakka ayandır
Sakin ol gel kimseye gel ziyan etme
Çünkü her gördüğün sen gibi bir candır

Bir çıkışın vardır bir de inişin
Sırrı sır eylemek kamilin işi
*İkrarına sadık olmayan kişi
Şeklen insan ama manen hayvandır*

Saygılarımla Elçioğlu! ●

DEDELER KONUŞUYOR

Muhabirimiz *Bedir Yöle*, Dertli Divani Baba ile birlikte Kahramanmaraş'ın Nurhak bölgesindeki Alevi-Bektaşî dostları ziyaret etti. Cemlere katıldı, dost muhabbetlerinde bulundu. Bu sayımızda Alevi-Bektaşî Babası *Mahrumi Baba* ile yaptığı güzel söyleşiyi yayınlıyoruz

“Dergaha bağlanmayanının emeği boş, yükü saman”

Mahrumi Baba, okurlarımıza kendinizi tanıtır mısınız?

Berçenek köyünde dünyaya geldim. Yıl 1932. Şimdiki adı Tarlabası. Babamın adı Halil İbrahim, lakabı “Dalgalı Baba” idi, anamın adı da Fadime.

Neden “Dalgalı Baba” diyorlar?

Dedemde de varmış “Dalgalı Baba” lakabı. Keramet sahibiymiş, dalgalıymış. Attığı bir intizar top mermisi gibi gider adamın evine düşmüş. Ölüyü diri kılır derler, korkarlarmış.

Sonra “Dalgalı Baba” lakabı babama verilmiş. Babam 65 yaşında vefat etti. Fadime anam da ondan 4 yıl evvel, ben 4 yaşındayken öldü. 8 yaşında öksüz ve yetim kaldım.

Neyse ilkokula girdim. O zaman üç yıl. Sonra üç arkadaş öğretmen okuluna yazıldık, ama abilerim beni maddiyatsızlıktan okula gönderemediler. Sonra, hadi bakalım köyün sığırını gü. Ayağım yalın ayak, başım kanpat, dağda, taşta, sıcakta, soğukta, kışta sığır güttüm.

(Bir can): O sığırı gütmesen bu mertebeye erişmezdin herhalde.

Peygamber de 12 yaşına kadar çobanmış. Musa da, Veysel Karani de çobandı. Hünkar Hacı Bektaş-ı Veli de sığır gütmeyi mi?

Sığır güderken, belimde sokulu küçük kaval, ağaç düdük onu çalışıyordum. Can sıkıntısı. Okul çantamda bir sürü kitap. *Darül eziyet*, *Aşıkların kitapları*, *Sürmeli*

Bey, Arzu ile Kamber, Ferhat ile Şirin, Tahir ile Zöhre, Karacaoğlan, Kerem ile Aslı, Emrah, Selvi şu bu... Cenk kitapları da var. Yaz geniş. İnek analar, eşek yoldaşlar, sıpa arkadaşlar böğürüyor, bir müzik andırıyor, ben de ağacın altında ağlıyorum. Bir gün okurken okurken, 12 yaşındayım, ayağımı kan basıyor, diken batıyor, yaralanıyorum... Her şey oluyor.

(Bir can): Ayakkabı yok mu ayağında?

Yok baba, ayakkabı mayakkabı ne gezer. Veysel Karani giydi mi ki... Bu kitapları okurken beni en çok etkileyen *Kerem ile Aslı* oldu. İran şahının oğlu ile Sultan adlı bir kız birbirlerini seviyorlar... Evlenmelerine engeller çıkıyor... Bunların derdine baktım. Ey kainatı yoktan vareden koca varlık, bunlara bu aşkı, bu derdi, bu çileyi veren sensin, dedim, bana da bir saz bir aşk bir at ver, seyyah olup gezeyim adım adım. Fabrika istemedim, avrat bile istemedim, evlat bile... Bir aşk, bir saz, bir at. Bunun üçünü de verdi. Kitaplar da, çanta da evde kaldı. Ben oldum kitap, çıktım yazıya. O gün bugün, gelene geçene, uçan kuşa kaçan koza söyle anam söyle.

Neyse ki 13 yaşında Dedeler kucağına aldılar beni, cemiyete.

Önceden saz çalıyor muydunuz?

Hayır. Babamdan kalan bağlamayı çalar, söylerdik. Babam abime öğretmiş, Halil ağabeyim de bana 5-6 parça öğretti. Öte tarafını ise

kendiliğime, beni yazıya, yabana koydu gitti. Hâlâ bu cemiyet içerisindeyiz. Gönümüz bu toplumda. Başka renkte söyleyemedim, başka da makam okuyamadım.

Dedelerin çevresine nasıl girdiniz?

Köyümüze geldiler, Köyümüzün Dedeleri koç kırdılar. Sivrilere açılmış, tüylüler kesilmiş, bir sofra kuruldu. Ben de çocuğum, tahtadan bir şey var, orada oturuyorum.

“Tüylüler” kurbanlar oluyor, “sivrilere” de demler oluyor, değil mi?

Eyvallah, Veli baba. İkrar için kesilen kurbanlar başka. Bu, muhabbet için kesilen tüylüler.

Orada toplanmışlar, ben de şöyle bir yerde oturuyorum. Bana bir yudum birşey verseler dedim, içimden. İbiş Dede'ye malum olmuş, beni çağırdı. Hemen dizine kapandım. “Bu kimin çocuğu” dedi. “Dalgalı Baba'nın oğludur” dediler. Beni kucağına oturttu. Dolu getirdiler, biraz içtik. Bir de elinde, ağzının dolusu, iki parmak kalınlığında sigara var. Yakışıklı sigara, kağıda sarmış. Bir de ondan çekti. Duvarda asılı sazı getirdiler. Aldık sazı, verdik ağlamaya. Kendi de, cemiyette ağladı. O anda cemiyete, irfana ayak bastık.

Mahrumi Baba, ozanlığınız nasıl gelişti? Muhabbetinizden, sazınızdan sözünüzden faydalananları da açıkla mısınız?

Gaffel Kur'an, ümmül kitapsın
Okuyan sen, okunan sen, hitapsın
Danışan sen, soran sensin, cevapsın
Her mecliste arifanı farkeyle

Kul Mahrumi secde kıldı didara
Kıblem kabem Adem, dönmem duvara
Pir'e inandınsa kalkma inkara
Ulu Hünkar Şah Sultanı farkeyle

Bakın dostlar, yalan benim düşmanım. Aç kalsam da, dayak yesem de, çile de çeksem de yalan yok.

Oniki yaşındaydım. Bir gün sığırdan geldim, yemek yedim. Yatağımın üzerine gittim. Evde üç gelin var. Dedim ki “bir tas su getirin”. Bir yol istedim, iki yol... Su gelmedi. Yengem “çatlada mı, getireceğiz” dedi. “Haydii, ula allahı korkun. Ben yalınayak, baş kanbat, bir abayla, Veysel Karani misali dağda taşta bir kap yemek ile sığır güdeyim de, siz burada yiye, üstünüzü başınızı giyin, bir tas su isteyince de, ‘çatlada mı’ sözünü deyin ha...” diye haykırdım.

Suyu getirdiler tasınan. Tası kaldırdım ta kapının arkasına attım, suyla beraber... “Sizin elinizle gelen suyu içmem, içersen de bana bugün zehir olur, bana suyu verecek kişi kendi getirsin versin” dedim, ağlaya ağlaya yattım.

Rüya görmüşüm. Bir yolda gidiyorum, ama nereye gidiyorum bilmiyorum. Yoruluyorum, açlık, susuzluk var.

Düşünürken düşünürken, sağ taraftan bir ses geldi. Bir ihtiyar, elinde mızrak, omuzunda meddah tepeme dikildi. Hümeten kendimi ayağa kalkmaya zorladım. Omuzuma çöktü, “otur evlat, otur” dedi, “nereye gidiyorsun?” “Bilmiyorum gittiğim yeri.” “Burada niye oturuyorsun tek başına?” “Yorgunluk var, susuzluk var...” “Bir dolu versem içer misin?” dedi. Medahından bir şişe ve sarı madenden bir bardak çıkardı, üstü eski yazılı. Şişe boşaldı, bardak doldu. Bardağı elime sundu “al bakayım, iç”. Tuttum böyle iki elimle, cemiyetlerde tutulan usullar gibi. Beş yudum yuttuğumu iyi biliyorum. Boğazımı kavurunca korktum, dedim ki “Baba sultan, zehir olsa içerim dedim diye, bana bu yaşımda kastın nedir ki zehir veriyorsun?” “Hayır evlat, bu

Eksilmez dertlerim artar
Yaram içim sarar örter
Tazı gibi boştan koşar
Yeter gel merhamet eyle

Yediğimiz yavan aştır
Bitmez tükenmez savaştır
Bizi refaha kavuştur
Yeter gel merhamet eyle

Ayrılık çöktü bir yandan
Beni usandırdı candan
Ağır yükü indir benden
Yeter gel merhamet eyle

Mahrumi’n murat almadı
Gayri tak’atim kalmadı
Kimseden fayda gelmedi
Yeter gel merhamet eyle

Evveli de böyle ahiri böyle
Çark-ı devran bir zamana kalmadı
Yek vücutla arş-ı ala direği
Dalı ile her sultana kalmadı

Adem ile Havva oldu bahane
Kabil ile Habil geldi cihana
Çıktı Naciyullah düştü meydana
Nuh Nebiyullah tufana kalmadı

Bizden önce geldi nice aşıklar
Hakla halkolurmuş kalb-i sadıklar
Misal-i Kerem için özü yanıklar
Onun aşkı Ashhan’a kalmadı

Derdi bitmez derde düşen Deruni
Her evlat tutmuyor baba yerini
Nice Mahsuni’ler nice Mahrumi
Gelen gitti bir ozana kalmadı

Yandı *Mahrumi*’nin çilesi yandı
Ecel şerbetini içenler kandı
Aslan yatağına çakallar kondu
Koca Dünya Şah Cihan’a kalmadı

İki yaş büyüğünüz olan Haydar biraderinizi de Aladeli Baba olarak tanıyoruz. Sizler Mahzuni Baba’nın köyündensiniz, orada yetiştiniz. Mahzuni’den kaç yaş büyüksünüz?

Dokuz yaş.

Sizin ta 1960’lı yıllardan itibaren 1975’lere kadar Anadolu’da turne yaptığınızı ve Mahzuni’yle, Kul Ahmet’le, Feyzullah Çınar’la birlikte konserleriniz olduğunu biliyoruz. Aydın ve ilerici gençlikle güzel bir diyalogunuz, onlara mesajınız vardı. Nurşani’nin kasetlerinin birisinde “Hey Hey Anadolu’m” diyen bir parçanızı hatırlıyorum.

Onu da karman çorman etmişler. Nurşani’ye iki kaset doldurdum, irticalen. Ne yaptıysa hepsini kaybetti. Bir bu “Anadolu” parçasında benim adımla yaşatmış. Ya ötekiler nice oldu? Eridi çürüdü.

Mahzuni’ye gelince. Mahzuni 1955’de başladı. Emek, şiir yazdırma anlamında. Assubay okuluna gitti 1956’da. 1957’de tatil oldu dört ay, yine emek çek, yine gitti assubay okuluna. Git orada gör...

Musahiptik! Yalan mı? Sonra aramıza bir Osman geldi. Geldi bizi ayırdı. “Sen Mahzuni’den ne bekliyon?” dedi, “kendini kalkındıramamış. Ben sana elbise dikti-reyim, ayakkabı alayım, atlet alayım, gezdireyim paramlan”.

Hacı Bektaş-ı Veli’ye gelmişler bundan 7 sene evvel.

Hız.Hüseyin’in huzurunda dâra durunca Mahzuni ağlamış. “Niye ağlıyon?” demiş Osman. “Ahh” demiş, “Mahrumi kardaşım ile de bir gün nasip olacak mı?” “Kendini doyuramayan bir Mahrumi’den sen ne bekliyon?” demiş, “ben sana parayı yağmur gibi yağdırıyom”. Demiş “ben milyonlarca para ile Mahrumi’yi değişmem. Ondaki değer başka, sen başkasın”.

O sıra araları açılmış, nasıl olduysa, 63 yılında, Gürsel baba-nın idaresinde mektuplarla çağrıldığıımızdan gayri toplanmamız, Aşıklar Demeği kurmamız, Hacı Bektaş Derneği kurmamız, Kültür Kalkındırma Derneği kurmamız. Üç demek...

Cemal Gürsel’den mi söz ediyorsunuz?

Tabii. 15 Haziran 1963’te saat 15.00’den itibaren eski Büyük Millet Meclisi arkasındaki Rüzgarlı Sokak’taki toplanmamız şartı... Hepimiz orada toplandık. Kahramanmaraş Halk Ozanları Derneği başkanı Hüseyin Yalçınöz de vardı. Adamı hem okuldan attılar, hem de bir sene hapis yattı. Ahmet Cemil bey vardı, Şemsettin Kuseyitoğlu, Şemsi Belli, Fikret Otyam, Av.Ali Kaya, Av.Cemal Özbey, Tümgeneral Halil Özalp vardı. Seçim oldu. 40-50 ozandan 7 tane yönetici seçildi. Berçenek Köyünden Aladeli, Aladeli’nin musahibi Aşık Mahzuni, Mahrumi, Sarısultanlı Köyünden Nesimi Çınar, Çorum’un Sungurlu kazasının Çörpü köyünden Hüseyin Çırakman, bir de Osman (Dağlı).

Bu yedi kişi çıktık. İlk defa Yozgat’a, Yozgat’tan Hazreti Hacı Bektaş’a. Gece saz çaldık, yattık. Gece saat 12.00’de Mahzuni ile kalktık. Şimdiki gibi ışık yok, aylı mehtaplı bir gece. Mezarlığın içine atladık, Pirin kapısına vardık. Üçüncü marifet kapısına ikimiz de eşikten niyaz ettik. Edep erkan oturarak, köşelere gittik.

Elim eşikte uyumuş muyum, dalmış mıyım... O andaki isteğim ne Koca Şah’tan? “Ey Ulu Hünkarım, bana cemiyetin irfanın bir, beni vahdet hasretinden, bu çile-keş halkının davasından bir katrecik kurtar!” İşte o anda o onbir kişi geldi, bir de ben oniki olduk. İçeriden tepsile bir de toz pembe renkte, çay mı şerbet mi neyse, gelince. Bardağı aldım, onbir kişi konuşmayı bitirene kadar içmedim. Hepsi bitti. “Tamam destur” dedi, ben de bardağımı içtim, tepsie verdim. Kilitli kapı lak diye açıldı. Marifet kapısı. Baktım Hazret-i Hünkar el göğüste, diz çökmüş oturuyor. Ben kapandığım gibi, “medet, mürvet” diye ne kadar, bağırımla uyandım. Bir ağalama geldi bana.

Baktım o uyuyor köşede. Kalktık, Balım Sultan Türbesi’ne gittik. Orada da yatmadım. Geri kalktık duvardan atladık, evine gidip orada yattık. 3 gün kaldık dergahta. Celaledin Ulusoy’un evine gittik...

Mahrumi Baba, turneleriniz sırasında iki-üç defa hapse girmişsiniz...

Haklıyı, doğruyu söylemek, senden olmayana suçmuş. Yani kitleye karşı doğruyu söylemek, ezilmişliği, açlığı, yolsuzluğu, elektriksizliği, susuzluğu söylemek, okulsuzluğu söylemek “SUÇ”muş, ne bilek?

1972’de Sivas gecemizde suçlandık. 1974 İstanbul Aksaray’da TÖB-DER’in konserinde suçlandık. 1974’ün Balıkesir’i, Bandırma’sı, Çorum’u, Gaziantep, Urfa, Termik, Siverek, Ergani, Diyarbakır, Malatya, Elazığ’ı... Bu gecelerin mahkumiyeti... En son 20 Temmuz 1974’te Tokat-Turhal gecemiz oldu. Kıbrıs’a çıkartma yapılmış, geceler iptal oldu. Biz dağıldık. Kimi İstanbul’a gitti. Kimi Berçenek köyüne geldi.

O dağılma, bu toplanmama oldu. Suçumuz, erenler, hangi köylerin yolu yok, hastası eşikle geliyor, hangi köyün içme suyu, okulu yok, öğretmen yok, çocukları ilimden irfandan mahrum, bunu söylüyorduk. Hangi köyde hastalık yürüyor, bunu dile getiriyorduk. Mahrumi’nin işleri bunlardı. Suçtu.

Suçlamalardan ötürü cezaevinde yattınız mı?

Sivas’ta tutuklandığımızda aldı götürdüler. 20 gün kaldık. Meğerse orası cezaeviymiş. Sonradan bizi oradan tahliye ettiler.

Aksaray’daki konserimizde de tutuklandığımız beş mi altı ay mı, bir müddet tanınıyordu. Çıkardılar avukatlar. İsimlerini unuttum, beş-altı avukat geldi, hakkımızı savunarak bizi içeriden çıkardılar. En son Urfa. Dört avukat parasız girdi mahkemeye...

Urfa’ya gelince, oradaki savcılara göre “filan falan maddeye tabisiniz”. Bana soruyorlardı “Baba sen ne ediyordun ki, sana 6-7 yıl veriyorlar?” Ahmet Melik, Mehmet Ali Şeker, iki avukat dost. Genç, babayığitler... Benden haberdar olmuş, gelmişler. Savcılık başkatibi Hidayet Sağlam, “Kahramanmaraş’tan gelen Aşık Mahrumi Baba” “Ne var yavrum?” “Tamam. Hesabın bitti.”

Üç ay kaldım. Ama, içeride ne alemler oldu...

Ne alemler oldu?

Urfa hücre koğuşı 70 cm. eninde tahta. “Bunun talebesi girer de hocası niye girmesin?” demişler, “o kafirin öğrencisi böyleyse, kafir kendi nasıldır?” Biliyor musun?

Mahzuni’den tarafa, öyle mi?

Evet. Ne yatak var, ne döşek, ne de battaniye. Hiçbirşey yok. Bu, üçüncü kat. Bodrum altındaki hücre koğuşlarında bir sıra on kişi, ondört. Bu yastığın yeri kadar bir tuvalet var. Pislik yığılmış, dolmuş. Temizleyen kim. Oraya girdiği zaman insan düşünüyor, “yahu ben harman yakmadım, köyü yıkmadım, ►

GÜVERCİN BABA’DAN İKİ ŞİİR

Kahramanmaraş’ın Nurhak Bölgesi Alevilerinin 1989 yılında Hacı Bektaş-ı Veli Dergahı’na başvurmalarıyla Nurhak ilçesine Dergahtan icazetli Alevi Babası olarak atanan Hüseyin Güvercin Baba’nın iki güzel şiirini yayınlıyoruz

İNSANCA YAŞAMAK GEREK

Bektaşilik kolay değil
Hak yoluna yanmak gerek
Turab ol da kıırma gönül
Daim engin olmak gerek

Engin yerde herşey biter
Gül açılır bülbül öter
Erenler de gevher satar
Ondan ibret almak gerek

Hak diyenler bulur hakkı
Bu dünyadan yükler yükü
Dünya kime kalmış baki
Bir düşünüp bilmek gerek

Aldanma dünya malına
Kimse acımaz halına
Oniki imam yoluna
Canı başı koymak gerek

Güvercin’em yanar özüm
Bu dünyada yoktur gözüm
Bütün insanlığa sözüm
İnsanca yaşamak gerek

HELE BAKIN

Görmüyor mu bizim şu da başbakan
İşçiyi patrona hem köle yapan
Ona tapulu mu şu güzel vatan
Hele bakın kardaş bozuk düzene

İşçi fabrikayı binayı da yapar
Apartmanlarda kodaman yatar
Bir dilim ekmeğe işçi hayatın satar
Hele bakın kardaş bozuk düzene

Çalışır işçiler fabrika yapar
Ürettiğin’ patron zammıyla satar
O zaman işçinin hem pili biter
Hele bakın kardaş bozuk düzene

Kimisi beğenmez yüz milyon maaş
Arada aç gezer işçiler kardaş
Kazma kürek ile hemen de uğraş
Hele bakın kardaş bozuk düzene

İşçinin kurumaz gömleğinin yaşı
Gurbette geçer yaz ile kışı
Arada kalmış gariban başı
Hele bakın kardaş bozuk düzene

İşçinin sırtından inmiyor yatak
İstese patrone bir de sosyal hak
Anarşist diyerek atarlar dayak
Hele bakın kardaş bozuk düzene

Hüseyin Güvercin arada işçi
Tarlada takımda yanyor işçi
Zenginler pavyonda önünde içki
Hele bakın kardaş bozuk düzene

◀ adam öldürmedim, bu ne benim çektiğim?"

Neyse... Lamba yandı. Ortalık aydınlandı. Duvara baktım ki Yılmaz Güney, Mustafa Küçük'le Mehmet Devrik. 1972 yılında tutuklanmışlar, buraya girmişler. Hem men kalemi aldım. Başına tarihini attım, al bakalım, bir de Mahrumi Baba buraya girsin!

Altımız taş üstümüz taş
Sırılsıklam olduk nem yaş
Anlamadım ne biçim savaş

Baba, o zaman konserlerinizde nasıl parçalar söylüyordunuz?

Şimdi söylediklerimin bir kısmı hatırıma geliyor:

İşçim, köylüm, kentlim uyan
Kalk da bağımsızlık gelsin
Sömürüyü tam kökünden
Sök de bağımsızlık gelsin

Bu konuda edilen sözler var. Yolsuz köyler var, ışsız köyler var, susuz köyler var, hükümetten haber yok. Sözümüz buydu. Suçumuz buydu. 72 fidanlarının kökten devrilmesi. Veli Baba'ların bantlarına bu sözler geçmiş. Denizler, Mahirler falan, bilmiyorum ama, herkesin bantlarına bu sözler geçmiş.

1975'de Urfa Cezaevi'nden çıkınca Kısas köyüne gitmişsiniz...

Cezaevinden çıktıktan sonra Kısas'a gitmiştim. O zaman Dertli Divani küçüktü, 12-13 yaşlarında. Çok seviyordum onu. Elinden tuttuğum gibi beraber gezerdik.

(Bir can): Sizin bu topluma çok büyük emeğiniz geçti. Bunu kimse inkar edemez. Demokrasinin gelişmesinde de sazinızla, sözünüzle büyük katkılarınız oldu... Önde gelen bir Alevi-Bektaşî ozanısınız aynı zamanda. Son zamanlarda Alevi-Bektaşîlik gündemde öne geldi. Dergilerde, basında, ekranlarda... Alevi-Bektaşî toplumu adına birşeylerin yapılması gerekiyor diye düşünüyoruz.

(Bir başka can): Örneğin Kervan dergisi son zamanlarda Dergah konusunu gündeme getirdi. (İyi etmiş.) Rıza Yürükoğlu "Alevi-Bektaşî yolunun canı dergahtır" diyor. Bir Alevi-Bektaşî ozanı olarak siz bu konuda ne düşünüyorsunuz? Toplumsal birlik-beraberlik gerekiyor mu? Gerekliyse bunun sizce nerede olması gerekiyor?

Alevi-Bektaşî topluluğunun merkezi Hünkar Hacı Bektaş-ı Veliullah Dergahı'na başvurmayan, oraya bağlanmayan bir kişinin emeği de boş, yükü de saman. Madem ki evvel Ali ahir Veli, sen Ali'yi bırakıp Musa'nın arkasından mı gidiyorsun?

Serçeşmebaşı Bektaş-ı Veliullah, Sak-i Kevser, Şir-ri Yezdın, Şah-ı Merdan Ali demiş Veli demiş; hüvelevveli vel ahiri vel zahiri vel batın ve hüvelbiküllü şey'in alim. Evveli de Ali, ahiri de Ali Veli.

Bütün Alevi ve Bektaşî kitlesi *topyekun*, bütün arıların bir kovanda çalışıp başardığı gibi, el ele el hakka verip *Dergah'a bağlandığında*, oraya Beli Best dendiğinde, ikrarından dönmeyerek *her menzile de varabilir*. Fakat dağınık olursa, herkes bir köşede kalırsa, hiç bir güç kuvvet meydana getiremez. Ezilmeye devam...

Benim kanaatim bu.

Dergahta birlik kaçınılmazdır, diyorsunuz.

Tabii. Yerimiz orasıdır.

(Bir can): Biz de öyle diyoruz. Bugün ocaktan gelen, Kabak Abdal evladiyız deyip, Hacım Sultan evladiyız deyip Dergahla irtibatı olmayıp kendi başına hükümet olan Dedeler var. Bunun yanında, Bektaşî Dede-babaları var. Onların dergahları var, Bedri Noyan Dede-baba'ya bağlılar.

Biz diyoruz ki, toplumu ayağa kaldırıp sorunlarımıza çare bulabilmemiz için, birlik gerekiyor. Aleviliği Hacı Bektaş-ı Veli'siz, Hüseyin'siz, Pir Sultan'sız düşünemiyoruz. Ocakzade dedeler dahil olmak üzere Dedelerin, Babaların hepsi Hazret-i Pir'den nasip almış. Hz.Pir herkesi ayrı bölgelere göndermiş. Yolu üç günlük olan üç, beş günlük olan beş, on günlük olan on yılda bir gelip icazetini yenileyecek. Gelmediği takdirde tabii "kestiği mundar yediği haramdır" deniyor... Dergah kendine düşen görevi hakkıyla yapmış ve günümüze kadar bu kültür, bu inanç bugüne kadar gelmiştir. Fakat şimdi bir Dede kalkıp, "ben de Seyyidim, ama Dergah'ı tanımıyorum" diyebilir mi? Madem ki Hacı Bektaş-ı Veli *serçeşme* ve onun koltuğunda oturan bir postnişin, bir müşid var bugün, herkesin oraya "eyvallah" demesi gerekiyor mu?

Önce Dergahı manevi lider, toplumun önderi ve pınarın gözü, serçeşme olarak kabul edelim, bağlanalım, sonra eleştirilerimiz varsa, görüşlerimiz varsa onları da götürelim. Dergahın etrafında sanatçılar, ozanlar, Babalar, Dedeler, bütün post sahiplerinin yöneticileri de bir kurul oluştursun...

Doğru. 25-30 yıl evvel, sazımla Anadolu'yu gezdiğim zamanlarda Hünkar Hacı Bektaş Veliullah'ın serçeşmebaşı olduğunu anlatırken, bazen Dedeler "siz falan evlat-tan geliyorsunuz, biz evladı resuluk" diyorlardı. Ben de "sen evladı resul da, o evladı

harici mi?" diyordum.

Bundan başka derdimiz dermanımız yok. *Derdimizin dermanı, Hünkar Hacı Bektaş Veliullah Dergahı'na yüz sürmek, bağlanmak*, efendim, oranın müşidinden, pirinden izahat almak, cemini, irfanını sağlamca kurmaktır.

Bir de herkesin kendi yerinde *cemevinin* yapılması şarttır. Ne olursa olsun, kişi inanç ve kanaatını kaybetmeyecek. Her inancın kendine göre bir ibadet yeri var. Bizim de cemevimiz var, değil mi? Cemevimiz olmazsa, gençlerimize bu pınarın suyunu -senin veya benim kap-tan - nasıl içirebiliriz? Onların dertlerine nasıl şifa olabiliriz?

Sağol Mahrumi Baba. Bir de bir zahmet bize değişlerinden okusan.

Okuyayım hayatım. Geçen yıl 29 Ocak'ta bir Cemde muhabbet açılmış, savunma yapıyor-

Hakka hakkel yakın olmak istersen
Vücutta çırpınan canı farkeyle
Yekvücut içinde bulmak istersen
Damarda dolaşan kanı farkeyle

Yedullah ayeti yazmış yüzüne
Ve Şemsi kameri konmuş gözüne
Gözlerini çevir bir kez özüne
Bırak elalemi seni farkeyle

Gaffel Kur'an, ümmül kitapsın
Okuyan sen, okunan sen, hitapsın
Danışan sen, soran sensin, cevapsın
Her mecliste arıfanı farkeyle

İrfan meclisinde rehberi gözet
Müşşidin eline elini uzat
Nefsine hakim ol kendini düzelt
Can içinde cananını farkeyle

Kul Mahrumi secde kıldı didara
Kıblem kabem Adem, dönmem
duvara
Pir'e inandinsa kalkma inkara
Ulu Hünkar Şah Sultanı farkeyle

VARDIR

Elesti bezminde kal-ü beliden
Sulb ışıktan gelen vahinim vardır
Hem evveli hem ahiri Ali'den
Zülfikar sahibi Şahımız vardır

Muhammed Mustafa güneşin mahı
Aliyyel Mürteza alemler şahı
İmam Hasan Hüseyin'in ervahı
Bizim ehl-i beyt'ten soyumuz vardır

İmam-ı Zeynel'le düştük zindana
Muhammed Bakır'la girdik kazana
İmam-ı Cafer'le vardık erkana
İnsanları sevmek huyumuz vardır

Teberranuz hızan oğlu hızana
Lanet olsun bize kuyu kazana
Rehber-i İmam-ı Musa-yı Kazım'a
İnanmayanlara yuh'umuz vardır

İmamımız vardır Horasan piri
Taki, Naki, ol Hasan el Askeri
Oniki İmam'a ezelden beri
Mehdi'ye Zikri'den vahyimiz vardır

Kul Mahrumi başka nar'a yanmasın
Oniki İmam'a uyan dönmessin
Sevmeyenler şefaati bulmasın
Bizim onlar için tuh'umuz vardır

Bu yıl 9 Şubat'ta Pınarbaşı'ndayız. Kar baba çıktı orta-

DERVİŞ BABA'DAN

Erenler güzel demiş

Derviş Baba, Alevi-Bektaşî kültürümüzün çeşitli yönlerini, şiir dilinde hazırladığı iki güzel Bektaşî fıkrasıyla anlatıyor

PERDESİZ ÇALARIM, YİNE YAPTIRMAM

Dede'nin bir güzel curası vardı
Taliplerine hep onu çalardı

Bir gün düzen verip çaldı çığırdı
Ama sazin sesi bir tuhaf çıktı

Baştan ortasından birkaç perdesi
Çürüyüp düşünce bozulmuş sesi

Dede aldı sazı doğru sazçıya
Birkaç perde için geldi ricaya

Ustadır curayı aldı eline
Baktı perdesine vurdu teline

Çırağına "Bekir!" diye seslendi
Geldi çırak "Buyrunuz ustam" dedi

"Saz kirişi için Osman'a vargit
"Ben Ömer ustadan bir selam sarkıt
"Kiriş göndersin ki perde takayım
"Dede'nin sazını güzel yapayım"

Dede kapıp sazı elinden aldı
Ustaysa bu hale şaşırıp kaldı

Sonra birden dönüp ustaya baktı
Burdu bıyıklarını sözünü çaktı

"Ben curayı perdesiz de çalarım
"Kiriş yerine de iplik bağlarım

"Bekir'le Osman'dan kiriş
aldırtmam
"Ömer'e perdeyi hiç bağlattırmam"

Derviş Baba olsaydı yaptırdı
Ustanın adını Ali takardı

VALİ OLMAK İSTİYOR

Vali ve kaymakam kafası esti
Çarşı esnafını ziyaret etti

Niyetleri halka yakın olmağı
Hallerini ahvalini sormaktı
Vali kaymakam da çok neşeliydi

Herkes önlerinde eğilmekteydi

Selam verip temennalar alarak
İkramları birer birer tadarak

Geze geze ana yola çıktılar
Herkesin baktığı yere baktılar

Cadde ortasında bir beyaz eşek
Dersiniz üstüne atmışlar döşek

Erenler sırtında yan oturuyor
Kılıksızlığı tam tezat oluyor

Vali baktı ona dedi "Kaymakam,
"Eşek sırtındaki kimdir şu adam?"

"Kılık kıyafeti iğreti durur
"Ama bakışları ne gururludur"

"O bizim buranın erenleridir
"Sağı solu olmaz denilenidir

"Bir tek söz söyleyen tam
beş alırsın
"Babayla dalaşma yolda kalırsın"

Vali "iyi" dedi "eğlence olur
"Söz yetiştirmesze ona ders olur"

"Siz bilirsiniz" dedi kaymakam
"İnşallah bana da laf atmaz adam"

Yaklaştı vali bey, dedi "Ey Baba
"Altındaki eşek amma da kaba

"Adam edip meclise sokamadın
"Diz dize verip de oturamadın

"Biraz terbiye ver şunu adam et
"Al yanına güzel güzel sohbet et"

Baba dedi "kaymakam bey,
vali bey

"Ona derim hep adam ol adam, hey

"Kafasını sallayıp ben olmam diyor
"Bu eşşoğlu vali olmak istiyor"

Derviş Baba erenler güzel demiş
Hak ettiği dersi valiye vermiş

Ariflerin süzgecinden süzüldü
Bir sıralı kolda yola düzüldü
Katar tutup gider karda turnalar

Akıttım gözümden kanlı yaşımı
Bir ikrara bağladılar başımı
Bu yolda emekçi, bacım Yeşim'i
Taç edip gezdirdik serde turnalar

Ne Pir Sultan biter ne de Latife
Dertli Divani'yi aldık bi harfe
Mahrumi'nin derdi gelmez tarife
Daha da düşürdü derde turnalar

Eyvallah Mahrumi Baba. Teşekkür ederiz.

Ben de teşekkür ederim.... ●

Amaç insan-ı kamil'e varmak

İsmail Kaygusuz, “din”den onu ayıran özellikleriyle Alevi-Bektaşiliğin toplu ibadeti Cem'i anlatıyor

Aleviliğin Sünnilikteki gibi “bireysel tapınma” geleneği yoktur. Alevilerin, kendi inanç sistemleri içerisinde, değişik adlarda ve belirli zaman aralıklarıyla yaptıkları, dünya yaşamının gereklerine uymayı ve onu düzenlemeyi amaç edinmiş, ibadet görünümündeki törenlere CEM, yapıldığı yere de CEMEVI denir.

Aleviler öbür dünyaya inanmazlar. Onlarda bu dünyada her türlü günahları işledikten sonra, ibadet ederek tanrı tarafından başışlanıp ahirette ödüllendirilmeyi bekleme inancı yoktur. “İyilerin kötülerin *burada*, yaşırsın ödüllendirilip cezalandırılması gereklidir” akılcılığı içinde, nesnel dünyaya uyarlanabilir bir inanç-moral sistemi geliştirmişlerdir.

Görgü Cem'i'nin temel ilkeleri üzerine oturtulmuş biçimler (ikrar verme, musahib tutma, dâra durma, tevhid çekme, sorgulanma-aklanma, semah, vb.) çağlar içinde toplumsal-ekonomik gereksinmelere göre *kollektif bilinç tarafından* oluşturulmuş, akılcı, ileriye dönük katkılarla sürekli yenilenmiştir.

Alevilik, *Kuran*'ın batını (iç kapsamlı, *esoterique*) anlamının var ve daha önemli olduğundan hareketle ortaya çıkan, nefis ıslahı ve güzel ahlakla tanrıyla birleşilebileceği (tanrılaşma-*theosis*) inancını işleyen tasavvuftan gerçek kaynağını almıştır. *Anadolulı Aleviliği* hüviyeti oluşurken, Orta Asya'dan Balkanlara ulaşan bir yelpazede, birçok uygarlığın inanç ve felsefesiyle beslenmiştir. Alevilik inanç ve ibadetinde **insanı** merkez yapmış, tanrıyı da *insanlaştırarak* insan sevgisini işlemiş ve insana hor bakan, onu ezen, sömüren baskıcı düzenlere hep karşı olmuştur.

Anadolu'yu yöneten egemen sınıf ise, Aleviliği hep sapkın (heresie) saymış, Alevileri “aykırı” (heterodox) görüp kâfir kabul ederek, canlarını almayı ve mallarını talan etmeyi *yasalaştırmıştır*. Osmanlı'nın en haşmetli dönemlerinde (15.-16.yüzyıllar) “Alevi olmak” büyük suç sayılmış, bu suçu(!) işleyenler yakalanıp diri diri yakılmış, Kızılırmak'ta boğdurulmuş ve kafaları kesilmiştir. Bu yüzden ki Aleviler inançlarının uygulamalarını gizli yapmak zorunda kalmışlardır.

Alevi-Bektaşilerin ibadetleri olan Cem'de özyönetim, eleştiriri-özeleştirisi, suçluyu saptama/bağışlama/cezalandırma ya da güzellikleri ödüllendirme vardır. En yüksek derecede insanlık ilişkileri, yönetim ve adalet

mekanizmaları, Cem'lerde, *demokratik özüyle* mevcuttur. Cem'de erkek kadın, büyük küçük, varlıklı varlıksız, yediden yetmişe *uygulamada birdir, eşittir*.

Cem töreninin unutulmaz ve ihmal edilemez parçası, işlevine ve biçimine göre değişik adlar alan *Dâr*'dır. Dâr, bir Talip'in Cem'i yöneten Dede huzurunda, ortadaki Meydan Yeri'nde Cem'deki tüm canların karşısında ayak yalınayak, başı açık edebiyetle ayakta durmasıdır.

Kendi kendini dâra çekmiş Talip, gür bir sesle topluluğa şöyle seslenir:

“Özüm dârda, yüzüm yerde Pir huzurundayım! Ben fakirden ağrımış, incinmiş varsa dile gelsin bile gelsin! El gövdenin kaşındığı yeri bilir! Hakkı olan hakkını istesin!”

Bir de Dede sorar:

“Canlar bacılar! Dârdaki talip ‘Mansur gibi asılmaya, Nesimi gibi yüzülmeye hazırım’ diyor. Mansur gibi ip boynunda, Fazlı gibi hançer ciğerinde bekliyor. Ağlattığını güldürmeyi, döktüğünü doldurmayı diler! Görüp de göstermeyenin, bilip de söylemeyenin üstündedir yaptıkları! Razi mısınız dâr çeken candan?”

Özünü dâra çekmiş bir can, Cem'e girmeden önce kime herhangi bir zarar vermişse onunla barışmış, zarar-zıyanını ödemiştir. Herkesten “yola girme razılığı” almıştır. Dâr'da iken, yine yıl içinde yapmış olduğu yanlışları hataları ayrıca dile getirir. Çocuğu, eşi dahil oradaki herkes, onun yaptığını gördükleri bir hata varsa çıkar eleştirir. Yakınlık ya da çıkar gözeterek kimse onun kusurunu saklayamaz. Aynı Meydan'dan hepsi tek tek geçecektir.

Dâr Meydanı bir Halk Mahkemesi yeridir. Orada şikayetler dinlenip sorgulanıp, kişi eleştirilir, özeleştirisini vermesi istenir. Hatalı davranıştan zarar görenlerin zararının ödenmesi, ya da hatalının bağışlanması orada gerçekleşir.

Uygulamalarının sonuçları günlük yaşama yansıyan ve ona yön veren Cem, bu yönüyle, *hayatı düzenleme, biçimlendirme ve güzelleştirme* amacına yönelik kuralları bulunan bir *sosyal kurumdur*.

Alevi inancında, Cem'e boş giren dolu çıkar, ak-pak olur, ışığa boğulur, bilgi ve sevgi dolar, muhabbete doyar. Pir Sultan bu şöyle anlatıyor:

Hak nasip eylese nura batmaz mı
Kalkıp arzulayıp Cem'e gelenler
Cümle boş gelenler dolu gitmez mi
Kalkıp arzulayıp Cem'e gelenler
(...)

Pir Sultan'ım içer içer ayılır

Böyle muhabbete nice doyulur
Ol müminler huri gılman sayılır
Kalkıp arzulayıp Cem'e gelenler

İmam Cafer-i Sadık Buyruğu'nda da şöyle yazar:

“Ve dahi Cem'de büyük küçük, güzel çirkin bir olur; ve sofuların oturduğu cennettir. (Cem'in) müminleri melek, müslimleri (bacılar) huridir. Yedikleri cennet taamı, içtikleri cennet şarabıdır ve giydikleri cennet hüllesidir... Pirlinin, mürşitlerinin evi Mekke'leridir. Pirlinin, mürşitlerinin evini ziyaret edenler, binbir kere hacı ve gazi olurlar. Günahlarından kurtulup masum-u pak olurlar.” (s.120)

Aleviliğin “Ötedünya”yı *buraya* taşıması, bir benzetme, ululama değildir. Sazıyla sözüyle, muhabbeti ve neşesiyle; yiyeceği, giysisi ve şarabıyla, hurisi ve gılmanıyla ve de insanların pür-i paklığı (günahtsızlığı) ile Alevi-Bektaşî Cem'i, cennetin kendisidir. Cem'i yöneten Pir ve Mürşid'in evi de, insan gönlü de Kabe'dir.

Alevi-Bektaşî Cem'lerinde, 12 ayrı *hizmet* ve onları yerine getirmekle görevli *12 hizmet sahibi* vardır. Hizmet sahipleri Cem'in sade, düzenli, verimli ve en yararlı olacak biçimde geçmesini sağlarlar.

Dede (Baba), Mürşid'in, Pir'in kendisi/vekili olarak *Cem'in yöneticisidir*. En ağır sorumluluk onun sırtındadır. Törenleri biçimlendirip yürüten, dua veren, gülbeng okuyan odur. Dâra çekilmeler onun huzurunda olur. Taliplerden *ikrar* alan, onları *musahib* eden odur. Dede, taliplerin soruşturma ve duruşmalarında (boyverme-başokutma ya da *ikrar* yenileme erkânları) Cem'in kendisini yönlendirdiği duruma göre yargıç, ya da savcı veya avukat görevlerini yürütür. AMA, mutlak otorite *değildir*.

Hatası görüldüğünde kendisini Dâr'da bulabilir. “Cem'de eşik önünde oturanla döşek üstünde oturan birdir!” *Ve mutlak yetki Cem'in kendisindedir*. Cem'de ki her can bu yetki ve sorumluluğu omzunda taşır.

Rehber, Cem'de Yol'a girmeğe talip olanlara/yola girenlere (ikrar veren, musahib olanlara) bilgi verme, erkânı (kuralları) öğretir, onları hazırlar, Pir huzuruna çıkarır.

Gözcü Cem'de disiplini sağlar.

Çerağcı (Delilci) Cemevi'nin aydınlanmasından sorumludur, canları ışığa boğar.

Kapıcı Cemevi'ne girip çıkarmaları kontrol altında tutup, dış çevreyi kolaçan eder.

Peyik habercidir, Dede'den taliplere haber götürür, onları Cem'e çağırır.

Cem, Dâr Meydanı'nın açılmasıyla başlar. Cem'de her şeyin başı temizlik paklıktır. *Süpürgeci* (Farraş) Meydan'ı simgesel olarak “süpürüp” açar. Cemevi'nin her türlü temizliğinden sorumludur.

Ayrıca, Cem sonunda hizmet görenlerin, tevhit çeken samah dönenlerin, yiyip içen canların elini yüzünü silip temizlemeleri için ibrâği, leğeni ve havlusuyla dolaşan hizmetli *Tezekâr* (İbrikçi) vardır.

Alevi-Bektaşî Cem'inde *mûzik* vardır, *dans* vardır. Saz ve söz Cem'in ayrılmaz ve terkedilemez parçasıdır. Cem'de “tapınma” diye nitelendirilecek her törenin içinde *Zakirler* nefes-deyiş-düvazımlar çıkarır, saz çalarlar. Semah dönülür.

Lokma dağıtımı da Cem'in törenlerinden biridir. Herkesin kolundan, gönlünden ne koparsa getirdiği yiyecekler alınıp muhafaza edilir, zamanı geldiğinde, törenlerden sonra, kurban aşısıyla birlikte dağıtılır. Katılan her ailenin birey sayısı

üzerinden ihtiyaçlarına göre lokma verilir. *paylaşım* en ileri örneği uygulanır Cem'lerde. Bu hizmeti *Sofracı baba* (*Kurbancı/Lokmacı/Nakip baba*) gerçekleştirir.

Canların su gereksinmelerini giden *Sakkadır* (ya da Saki). Sakka Kerbelâ'da susuz şehit edilmiş İmam Hüseyin aşkına, onu temsilen su dağıtır. Dem sofrasında dolu sunduğunda adı *Saki* olur. Cem içi/dışı muhabbet sofralarının yöneticisidir. Canların dem kararını bilir. Her dolu sunuşta, “Aşkola! Gittiği yer gam kasavet görmeye!” derken, sofradaki canları üzüntüye sevk edecek hareketlerden sakınmayı öğretir. Çünkü “sofra Ali sofrasıdır”, “dolu güzel Şah'tan gelir” ve Ali'nin sunduğu, kevser şarabıdır.

Bütün törenler tamamlanmış, hizmetler bitmiş, artık Cem dağılacaktır. Söylenecek söz ve ocakta köz kalmamıştır. Canlar “kovsuz kaybetsiz evlerine varacak, arınmış-durulmuş olarak, yastığa baş koyacaklar”dır.

İznikçi (Ayakçı) cemevine girilirken teslim alıp sakladığı ayakkabıları canların önlerine hazırlar. Ve onları kapıdan “Hü erenler!” diyerek *Kapıcı* ile birlikte selametler.

Görüldüğü gibi Cem, en çağdaş toplantıların ulaşamadığı bir örgütlülük içinde yürüyor. Herşeyiyle *dünyasal yaşamı* ilgilendiriyor.

Bugün Cem'in bazı kurumlarının (musahiblik, düşkünlük gibi), Aleviliğin toparlanması temelinde çağın sosyo-ekonomik koşullarına uydurulması gerekiyor. Cemlerde yürütülen erkânların yöresel farklılık göstermesi, “değişikliğe açık” olduğunu anlatıyor. **Hacı Bektaş-ı Veli Dergahı** çevresinde oluşturulacak bilimsel araştırma ve inceleme çalışmaları içinde bu tür sorunların çözüleceğine inanıyoruz.

Yazdıklarımızın ışığında şu soruyu soralım: Alevi-Bektaşilikte toplu ibadet Cem'in, kitaplarda yazan, zihinlerde oluşan “din” ile, “dinsel ritüel” kavramlarıyla ne ilişkisi var?

Cem Kırklar Cem'i, yol ise ulu Pir Hacı Bektaş Veli'nindir. Yol'u süren ve sürdürenin ereği, **İnsan-ı Kâmil** düzeyini yakalamaktır. ●

i canlanma unut ışığıdır”

nasıl? Alevilikte nasıl bir cennet-cehennem değerlendirmesi yapılır?

“Cennet iki tanedir” diyor, Hz. Ali, “biri bu dünya cenneti, diğeri ahiret cennetidir. Ben size derim ki önce bu dünya cennetini yaşayın”.

Şeriatla “tanrı” korkulan bir güçtür. Şeriat ulemaları devamlı “Allahtan korkun” ve “allaha ibadetle yaklaşın” derler. Tasavvufçular, allaha sadece ibadetle değil, *muhabbetle* yaklaşılabileceğini söylerler. Yunus Emre’den örnek gösterebiliriz:

Bir çeşmeden akan su acı tatlı olmaya
Eğer bir bana yermek bir lüleden sızarım
Yetmişiki millete hak dedim budur suçum
Korku hiyanet edin ya ben neye kızarım

Bir şiirinde de der ki:

Yetmişiki millete bir yüz ile bakmayan
Şer’in evliyası ise hakikatte asidir

Ama şeriat bunu *demez*, İslamiyetin dışındaki bütün insanların kâfir olduğunu düşünür...

Tasavvufçular tanrıyı daima kendilerine çok yakın görmüşler ve Fârisi Bistami, Muhittin Arabi, Şemsettin Tebrizi, Hallacı Mansur, Nesimi **enel-hak** demişlerdir. *Enel-hak, insanın tanrıdan ayrı düşünülmesi oluyor*. Kuran da diyor ki, “ben size şah damarınızdan daha yakınım”. Ve yine, “ben bir halife yarattım, benim ademime secde edin, ademe yapılan secde banadır”. (Bakara suresi, 34.ayet) Yani ademe yapılan secde allaha yapılmıştır.

Tasavvufçular şöyle diyorlar: “Bir damla su derya, deniz değildir, ama, denizden de ayrı değildir, onun bir parçasıdır.” Madem ki allah yaratmış olduğu ademe kendi kudretinden bir ruh verme suretiyle onu kutsal bir insan haline getirmiş, demek ki *insan allahtan ayrı düşünülemez*. Tasavvuf ilmi bu şekilde insanı tanrıya yaklaştırıyor. Tanrıya sadece secde ile değil, muhabbet ile ulaşılabilir düşüncesi hakim oluyor.

Ve “soyut bir tanrı” anlayışı ortadan kalkıyor...

Tabii.

Alevilik tanrıyı insanda, insanın kalbinde, insanın bir parçası olarak görüyor...

Evet, evet. Bakın bunu Yunus’umuzda şöyle okuyoruz:

İş bu günün şehrine bir dem giresim gelir
İçindeki sultanın yüzün göresim gelir
İşitirim sesini göremezem yüzünü
Yüzün görmek diye canım veresim gelir

Yunus bu dörtlüğüyle, ben birşeyler söylüyorum, ama *içimde* bana bu gücü veren bir manevi varlık var, güç var, sesini duyuyorum, dilimlen söylüyorum, diyor. Yunus, insanın içindeki bu manevi varlığın tanrının ta kendisi olduğuna inanıyor. Onda

tanrı ve insan *özdeşleşiyor*.

Ahiret konusunda da tasavvufun görüşü farklıdır. Bir defa şeriatçılar, hurilere gılmanlara ve özlemini çektikleri duygulara kavuşmak için cenneti istiyorlar. Yunus gibi tarikat ehli düşünürler ne diyorlar?

Cennet cennet dedikleri
Birkaç melek birkaç huri
İsteyene ver sen onu
Bana seni gerek seni

Tasavvuf erbabı, cenneti tanrıya ulaşmak için istiyor. Şeriat uleması ise diyor ki, bir kimse dünyadan göçtükten sonra, eğer dünya yaşamı içinde şeriat kurallarını yerine getirmemişse, yarın orda mahşerde kıldan ince kılıçtan keskin sırat köprüsü var, işte buradan geçmekte güçlük çekecek. Yunus Emre’miz, bunu küçümsüyor ve cennet-cehennem üzerine şunları söylüyor:

Ben dervişim diyene bir ün edesim gelir
Seğirduben sesine varıp yetesim gelir
Sırat kıldan incedir kılıçtan keskincedir
Varıp onun üstüne evler yapasım gelir

Ve diyor ki:

Ayında gayya vardır içi nar ile püdüür
Varıp onun gölgesinde biraz yatasım gelir
Devam ediyor:

Oda gölge dediğime tan etmen hocalar
Hatırınız hoş olsun yanıp tütesim gelir
Ve devam ediyor:

Andan cennete varam Cennette hakkı bulam
Huri ile gılmanı bir bir kovasım gelir

Yunus’umuz bu düşünceleriyle, tasavvufun en ince noktalarına varıncaya kadar tanrı-insan ilişkisini bize beyan ediyor. İnsan denilen yaratığın *en güzel yaşamının cennet, en kötü yaşamının da cehennem olabileceğini* anlatıyor.

Laiklik ve Atatürk üzerinde biraz duralım isterseniz...

700 yıl öncesinin büyük müşidi Hacı Bektaş-ı Veli, döneminde hürriyet, insan hakları, kadın hakları getirmiş, “kadınlarını okutmayan milletler kalkınamazlar” ve “ilimden geçmeyen yolun sonu karanlıktır” diyerek kadınlara, ilime verdiği değeri göstermiştir. Ondan 700 sene sonra büyük Atatürk, kadınları Kuran/şeriat hükümlerinin dışına çıkaran, kadın-erkek eşitliği getiren ilkeler getirmiştir. Kadın haklarını ileri bir çizgiye getirmiş, kadınların seçme ve seçilme hakkını tanımıştır. Bunun içindir ki Atatürk ilkelerini en çok savunan, en çok destekleyen toplum, *Alevilerdir*.

Tekke ve zaviyeleri kapatan yasa Atatürk döneminde çıkarıldı, en fazla Alevilere vurdu. Bugün hâlâ “Alevi” adı altında dernek kurmak yasak...

Tekke ve zaviyelerin kapatılması konusu Atatürk’ün döneminde olduğu doğru. Fakat

o dönem için bu yasanın çok geçerli olduğuna inanıyorum. O tarihte Türkiye’de çok çeşitli tarikatlar var. Şeriat hükümlerini tanıyan, bağnaz bir sürü tarikat da var. Hatırlayalım ki, Atatürk’ün yaşadığı bir dönemde, gerici bir tarikatın mensuplarının yarattığı “Menemen olayı” olmuştur.

Tabii, yasanın çıkmasıyla Alevi düşüncesine bağlı tarikatlar da kurban edilmiş, tekke ve zaviyeler, türbeler kapatılmıştır. 1949 senesinde TBMM türbeleri serbest bıraktı, tekkeler yine kapalı kaldı. Bugün, cemevlerinin “Cem Evi” olarak resmen açılması vb. yasa gereği hâlâ serbest *değildir*. 163.madde kalktığı halde Alevi tekkelerine konan yasak *kalkmamıştır*.

Diyanet İşleri Başkanlığı’nın bütçesine *tam 3 trilyon lira* ayrılıyor. Ne yapılacaktır bu paralarla? İmam-hatip okulları, ilahiyat fakülteleri, Kuran kursları, Alevi vatandaşların da çoluk çocuklarının rızkından ayırdıkları vergilerle toplanan bir bütçeden Diyanet’e ayrılan bu paralarla yürütülmektedir. Diyanet *sadece Sünniliğe* hizmet götürmektedir. Aleviler ise, cemevlerini, tekke/dergahlarını kendi yardımlaşmaları sonucu yapıyorlar.

Aleviliğin “Diyanette temsil edilmesi”ne, Diyanet’ten “sandalye” alınmasına ilişkin görüşleri nasıl karşılıyorsunuz?

Ben şöyle düşünüyorum. Aleviler içinde bir kesim, “Diyanet İşleri Başkanlığında temsilcimiz bulunsun” diyor. Diyelim ki hükümet bunu kabul etti ve Alevilerden bir temsilci Diyanet’te bulunacak. O temsilci en fazla Diyanet İşleri Başkan Vekili olacaktır. Formaliteden orada bulunacak, ama devletin güdümü altında çalışacaktır. Mevcut sistem değişmediği sürece, Alevilik Diyanet İşleri Başkanlığı’nda temsil edilmediğinden özünden çok şey kaybedecektir diye düşünüyorum.

Bence, Diyanet’in *dışında*, Diyanet İşleri Başkanlığı’na bağlı olmadan Aleviliği temsil eden özerk bir kurum olmalı.

Zorunlu din dersleri ve sayısı her geçen gün artan imam-hatip okulları hakkında görüşünüz nedir?

Türkiye’de yeteri kadar değil, *yeterinden çok fazla* imam-hatip okulu kuruldu, Kuran kursları kuruldu. Ve artık imam-hatip okullarından çıkanlara öğrenim gördükleri alanlarda yer bulmak mümkün değil. Yer bulunamadığı gibi, Alevi köylerine devlet tarafından cami yaptırılıyor ve oralara hocalar tayin ediliyor. Bunların topluma faydaları yok, yaptıkları iş günde 5 vakit ezan okumak. Çünkü meselenin özü *Alevileri Sünnileştirmek!*..

Yunus demiş ki:

Dervişlik hırkada tacda değildir
Hararet nardadır, sacda değildir
Hakkı arar isen ademde ara
Kudüs’te, Mekke’de, Hac’da değildir

İstedikleri kadar imam-hatip okulu, cami açsalar, hatta her Alevinin başına bir hoca bile dikseler, bu inancı Aleviden sökmede başarılı olamazlar.

Diğer taraftan, orta öğretime din derslerinin konulmasını ve Alevi çocuklarına mecburi olarak İslam dininin okutulmasını, öğretilmesi ve hatta bu din dersinden iyi not alamayan bir talebenin sınıfta kalmasını içimize sindiremiyoruz.

Alevi-Sünni düşünce ayrılığı büyüktür ve Aleviliği “ehlisünnet dışı sapık mezhep” olarak gören bir ekolün Alevilere

sevgi bağlarıyla bakabileceğine inanmıyorum. Hele bu bağların okullarda okutulan din dersleriyle hallolabileceğine hiç inanmıyorum. Madem ki “konuşan Türkiye” deniyor ve Anayasa’ya madde konmuş, “herkes kendi inancında ibadet edebilir” diye, bıraksınlar da Aleviler diledikleri gibi kendi inançları doğrultusunda niyazlarını yapsınlar, cemlerini tolasınlar...

Aleviliğin milliyetçiliğe bakışı nasıldır?

Milliyetçilik deyince, biz burada yine Yunus’tan yola çıkarız. “72 millete bir göz ile bakmayan, şerrin evliyasıysa, hakikatte asidir” diyor. Alevi düşüncesinde din, dil, ırk ve mezhep ayrımı kesinlikle *düşünülemez*. Yunus diyor ki:

Elif okuduk ötürü pazar eyledik götürü
Yaradılmışı severiz yaradandan ötürü

Alevilikteki canlanışla birlikte, egemen sınıfın Alevi toplumuna yönelik çabalarında artış var. 1978’de Maraş’ta Alevileri katleden MHP’liler, şeriatçı-gericiler, RP, seçim alanlarına Alevi sloganlarıyla, Hacı Bektaş’ın sözleriyle çıkıyorlar. Sizce, Alevi düşmanı kesimler bugün ne gibi hainlikler tezgahlıyorlar?

Alevi toplumu hürriyetçi, yenilikçi, özgürlükçü olduğu için herkes kendi dümen suyuna çekmeye çalışıyor Alevileri. Ama Türkiye’de senelerden beri başımızdan öyle olaylar geçmiştir ki, sanki Yavuz Selim’in, Kanuni’nin döneminde yaşıyoruz gibi derin derin düşünmüştür.

Bir Maraş’ı, bir Sivas’ı, bir Çorum’u, katliamlarla geçen o olayların *hiçbirini unutmadık*. Bunların ardında kimlerin, hangi düşüncelerin yattığını biliyoruz. Yeni doğan çocuklarına dahi Alevilerin “kötü olduğu”nu, mum söndürdüğünü, “anayı bacıyı helal bildiklerini”, vb. yakışsız sözleri aşılama suretiyle *toplumları birbirine düşman eden zihniyet ortadan kalkmamıştır*. Baskı, korku, zulüm, işkence Alevi toplumu üzerinden *kalkmış değildir*. Bununla birlikte, son senelerde toplumumuzdaki hareketlenmenin, düşünce ve özgürlüğüne sahip çıkma kararlılığının, ilerisi için bir *umut ışığı* olduğu inancındayız.

Alevilik tarihte hep ezilenlerin mücadele bayrağını taşıması, onlara önderlik etmiş. Ezenler bunun tekrardan korktukları için Aleviliği devlete, dine çekmeye ve böylece onun devrimci potansiyelini eritmeye çalışıyorlar, diyebilir miyiz?

Alevi kesiminin bazı liderlerinin devlete başkaldırma olayları gerçekten yaşanmış. Ve ezilen, horlanan, her türlü imkanlardan mahrum edilen toplumun liderleri bu uğurda kellerini vermişler.

Toplumcuların kaderi bu. 1980’den bu yana en çok ezilen, baskı gören Alevi gençleri oldu. Aslında abartıldığı gibi bir suçluluk durumu yoktu. Diğer taraftan, Maraş olaylarında yüzlerce Alevi katliama uğradı. Suçluların bir kısmı yakalandı. İdam cezası verilen 19 kişinin cezaları uygulanmadı. Hasbelkader faili meçhul cinayetlerden bazıları da Alevi çocuklarının üzerine yüklendi, suçü günahı olmayan çok gencimiz işkence ve zulüm altında, hapishanelerde çürüdü.

Demek oluyor ki, senelerden beri **Aleviler hakkındaki devlet idaresinin düşüncesi değişmiyor, baskı ve zulüm değişmiyor**. Yaşadıklarımızdan çıkan sonuç bu.

(1.Bölüm’ün sonu)

Edibe yoldaş, babanız Davut Sulari hangi Alevi ocağından geliyordu?

Seyit Mahmut Hayrani'den geliyoruz, Kureyşan ocağındanız, yani Kudanlıyız. Annem Gülşah, Baba Mansurlu. Kudan'la Baba Mansur kardeşmiş ve de ikisi de ermişmiş. Sonradan sülale dallara ayrılmış. Kureyşanlılar hiç kimseyi aç bırakmazlarmış ellerinden geldiği sürece. Kudanlının nefesi geçerliymiş, yaraları bereleri iyileştirmiş. Bedduası da, insaniyeti, iyilikseverliği de çokmuş. Evine ağırlı acılı, en kötü hastalıkla gelen iyi olur gidermiş.

Babam rahmetli, bugün Aleviliğin önder sanatçısı olarak, büyük Hacı Bektaş-ı Veli gecelerinin, Pir Sultan Abdal gecelerinin en başlangıcını yaptırın ve Alevi semahlarını, Hz.Hüseyin'im in Hz.Ali'm in bir sözünü cüretle ortaya koyup "biz bununla yoğrulduk" diyen bir kişiydi. O zamanlar millet korkuyordu. Cem cemaatimizde birisi dışardan gelip de içeride cemi bozacak diye herkes tir tir titriyordu. Sonradan, varolsunlar alıp devam ettirdiler.

Davut Sulari'nin gençliğinde irşad olduğu insanlardan tanıdığınız isimler var mı?

En başta Malatya'lı Doğan Dede vardır. Ve Türkiye'de bugün Alevi Dedesi olarak kürsüye çıkıp da Alevi yolunu bildiren, tarikatı bilen nice kişiler, çok iyi bilirler babamın nasıl birisi olduğunu...

Aşık Nesimi ile görüşüğünü biliyorum. Feyzullah Çınar Baba'yla da karşılıklı okudukları kasetler var. O kadar güzel bir muhabbet ki... Aşık Beyhani'yle bir atışması vardı, hatırlıyorum. Aşık Veysel'le beraber verdiği birkaç konsere ben de gitmiştim. Divan edebiyatından girerdi, eski ozanlardan bahsederdi.

Biliyorsunuz bizde ozanlar "hak ozanı", "halk ozanı" diye ikiye ayrılıyor. Birisi şuara şairidir, birisi doğuştan ozanlıdır. Doğuştan ozanlı olan hak elinden bâde içendir. Şuara şairi de kalemlle yazar, yani kaleme alır, sonradan uzun zaman düşünerek melodi verir ona, eser olarak meydana çıkarır. Ama *hak ozanı*, bâde içen ozan, mutlaka içinden geldiği gibi okur. Şunu bir defa daha okuyun dediniz mi bilmez. Çünkü içinden geldiği gibi okumuş çıkmıştır. Başkaları onun parçalarını okurdu da babam duyar "aa, benimmiş bu eser" derdi. Böyle 82 plak yaptı. Bunlar sadece stüdyolarda okuduklarıdır.

Sulari Dede'nin o an, içinden gelerek okuduğu şiirleri nasıl kayda geçiyordunuz?

Erenler, ben katibesiydim. Yıllarca dizinin dibinde gezdim. Gece

yarısı bile otel odalarında, nerede olursa olsun yanından ayrılmıyordum. Köy köy, kasaba kasaba beraber gezdik.

Toplumda onu ya kızdırırlardı ya da çok neşelendirirdi ki döksün saza herşeyi. O zaman sözler birbirini izliyordu... Talipleri onun okuduklarını kasete alırdı. Bugün Türkiye'de, Avrupa'da birçok ev, babam Davud Sulari'nin cemde cemaatte, muhabbette doldurulmuş kasetleriyle doludur.

O söylediği sıra ya yanında hemen teyp açık olacak, veyahut da hemen birisi acele kaleme alacak. Yoksa o söz gitti mi bir daha gelmez. Binbir çeşit yenisi gelir, fakat onu yakalayamazsınız artık. Doğuşlu ozan olduğu için anında söylüyordu. Ben kaleme alıyordum. "Kalk" diyordu, "gözbebeğim kalk, kalk benim katibem". Geceyanları çoğu zaman otellerde teyp şu bu açılıyor, hemen kalkıp yazıyordum.

Davut Sulari'nin ilk sazı eline alıştı üzerine bir öykü olduğunu duymuştuk. Çocukken bir düşünmüş...

Babam, dedem Baba Veli ile nenem Cezayir'den dünyaya geliyor. Babam giriyor yedi-sekiz yaşlarına... Bir gün rüya görüyor ki saz çalıyormuş. Bunun üzerine bir-iki defa saz çalmaya çalışıyor. Saza bağlanıyor, ama bayılıp düşüyor. İkinci gün yine aynı rüya. Yine saz çalmaya çabalar-ken bayılıyor, saz düşüyor elinden. Üçüncü gün de aynı rüyayı görüyor. Ama bu sefer, sazı sanki yıllardır çalmış gibi çalıyor. Ona bir saz alıyorlar, kendisini saza veriyor. Onüç-ondört yaşına girdiği zaman, Çayırılı'nın Bozağa köyünden Baba Mansurlu Seyit'in kızı Gülşah'ı babama istiyorlar. Annemle babamın evlenişi de böyle.

Alevi Dedeliğine ilgisi nasıl geliyor?

Babam ilkokul 3.sınıftan kaçmış. Okumayı hiç istemiyormuş. Dedem de, eski zamanın beynine göre, anlayamamış herhalde babamı, illa çalışacaksın, vb. demiş.

Ta ki oniki evden post sahiple-rini getirip de sorgu suale çektikten sonra, babamın yakasını bırakıyor. O zaman inanıyor ki Davut'da çok şeyler var. Diyor ki,

Davut Sulari

Alevilik ve Müzik Üzerine

Değerli Alevi sanatçı *Edibe Sulari* ile söyleş

"madem ki sen bu kadar gezmeyi seviyorsun, hiç değilse taliplerin içerisine çık. Ama önce oniki evden oniki er sahibi getirteceğim, dördünüzü de (4 erkek kardeşmişler) sorgu suale çektireceğim, kim Pirlerin, Mürşitlerin sorduğu soruların cevabını verirse talip içine o çıkacak".

Babam o zaman 22 yaşında. Ve erler geliyor, hakikaten sorgu sual oluyor. Babam, Pirlerin sorularının hepsinin cevabını veriyor. Pirler aciz kalıyorlar. Dedem kalkıyor babamın elini öpüyor, "sen Haksın" diyor. Sadece babama *yol veriliyor*, "sen talip-ler içerisine çıkacaksın" deniliyor. Böylece ölümüne dek süren Alevi Dedeliği görevine başlıyor.

Aile olarak soyadınız Ağbaba. "Sulari" soyadını alışınızın öyküsü nedir?

Babam, annem rahmetliyi de alıp, Koşmuşak diye bir yerde taliple-rinin içine çıkıyor. Orada bir gece ortadan kayboluyor. Nerede kaldı, neyin nesidir diye binbir türlü sevdaya düşüyorlar. Ama babam 15 gün sonra geri geliyor. Annem "ciğerim neredeydin" diye soracak oluyor, babam lafı ağzından alıyor ve diyor ki "gülüm sakın bana birşey sorma, ne oldu oldu, işte geldim". Sonradan babamın

bana deyişi, onu alıp götürüyorlar, ondört gün bir mağarada kendisine ilim irfan öğretiyorlar. İlk olarak kendisine *Summari* diyorlar, gelmiş geçmiş aşıklarımızdan olan bu ismi takıyorlar kendisine.

Daha sonra, bir gece Erzurum Aşkale'de bir otel odasında yatar-ken, rüyasında yine yer açılıyor, babamı indiriyorlar merdivenlerden aşağıya. Üstüne yeşil bir cübbe çektiriyorlar oniki imamlar dergâhı ortadayken. Diyorlar ki "Davut, biz sana birinci ismi verdik *Summari*, ikinci ismi takıyoruz *Selami*, son ismi de vereceğiz, 'ne gelmiş, ne geçmiş, ne de gelecek' diye: *Sulari!* Bundan böyle çağlayıp gideceksin".

Böylece, *Sulari* ismini alıyor - ilim irfanı zaten almış - aşk derdine düşüyor, sazın teline nağmeler vererek içerisindeki coş-kuyu dışarıya veriyor.

Anlatırlar da, oniki imamların matemini tutarmış her sene. Kırk gün inzivaya çekilmiş. Annem bile kapandığı odanın kapısını çalmaz, yemeği getirir kapı önüne bırakmış günde bir defa. Saç sakal öyle, simsiyah giyinirmiş.

Aradan 4-5 sene geçiyor, babam sakallarını kesiyor. Hatta dedem bu yüzden 7 sene kadar babamla konuşmuyor...

Sulari Dede'nin talipleri genellikle hangi yörelerdendi?

Talibinin olmadığı yer yoktu ki. Ama asıl olarak, Erzincan, Sivas, Tunceli, Ovacık tarafları, bir de Malatya, Maraş, Adana idi.

22 senedir Avrupa'dayım. İnandır mısınız bir cem, bir toplantı, bir konser veya Ehlibeyt gecesi yoktur ki Davut Sulari'yi büyük bir saygı ile, hürmet ile tanıyan olmasın. Baba Mansurlu çıkıyor, dayımızdır. Kudanlı çıkıyor, amcamızdır. Ya da Derviş Cemalli, aynı kabiledendir... Çıkıyor da çıkıyor.

Birkaç yabancı dil de biliyordu değil mi?

Anadili Zazaca... Duyduğum kadarıyla "Zaza"yız. Babam çok eskiden Zazaca da okumuş. Bir plağı bile var Zazaca.

Yalnızca Zazaca ve Türkçe değil, Almanca ve Fransızca da okumuştur. Arapça, Farsça, Fransızca bilirdi. Almanya'da geldi 5-6 ay kaldı, benim 2 senede

öğrendiğim kadar Almanca öğrendi gitti.

Sürekli talibe çıkan bir Alevi Dedesinin, bir sanatçının kı- olarak babanızla ilişkiniz nasıldı?

Ben babamı yıllarca göremedim. Radyolarda dinliyorduk, plağı dinliyorduk. Ben 12-13 yaşındaydım ilk babamı gördüğümde.

Şöyle. Babam, annem bana hamileyken, İstanbul'da diye bir kadınla beraber kalmaya başlıyor. Qlay geliyor... Deden le nenem anneme sahip çıkıyor onu bırakmıyorlar. Babam is gidiyor, o kadınla beraber kalıyor. Benim dünyaya geldiğim duyunca İstanbul'dan haber gör deriyor, "kızımın ismini Edit koyacaksınız" diye. Genç yaşta kaybettiği, çok sevdiği kızkardeşinin ismini bana takıyorlar...

Onca yıllık ayrılıktan sonra babanızla buluşmanız nasıl oldu?

Babamla bir hayli çelişkili günlerim oldu. İster istemez yıllarca verdiği babasızlık duygusu vardı. Herkesin babası ölü yetim kalı- biz hayattayken yetimlik tik...

16-17 yaşında hemşire okuluna terkettim, ille de babamı göremediğim diye. Kerem Aslı'sı için me- çileler çeker ise, ben de ö belinden düşen bir evladı olarak o kadar tapıyordum babamı. Aynen yere darı dökersin d tavuk onları alır yutar ya, ben de onun ağzından çıkan sözleri tavu misali toplayayım, diyordum. 6 kadar hevesliydim. Okul filan hiçbirşey gözümde yoktu.

Ben okulu terkedip g dince annem bana kü- tü, "ömrüm boyunca sevdiğim erkeği yiti- dim, çekmediğim acı koymadı, b kızıma verdim ömrümü, o da be babası gibi terketti gitti" ded. Halbuki ben, babamın peşinde koşturayım, sanatıyla uğraşayım ve de onu eve geri döndüreyim istiyordum. *Bütün* davam buydu.

Babanızı "eve" yeniden nas kazandınız?

Babamla beraber Erzincan'da çıktık, geldik İstanbul'a. Analığ- mın evine gidiyoruz, ama benim

Canlar, erenler! El verin!

BABAM DAVUT SULARI'nin eserlerini biraraya getirip yayınlama, topluma sunma çabası içindeyim. Babamın cemde cemaatte, ya da özel sohbetlerde okuduğu çok sayıda parçayı saklamak düşüncesiyle teybe, kasete almış olan erenler; elinizdekilerin birer kopyesini bana gönderirseniz, Alevi-Bektaşî yolunun bu engin pınarını daha mükemmel tanıtmamıza el vermiş olursunuz. Yardıminızı ben- den esirgemeyeceğinizi biliyor, teşekkür ediyorum.

Edibe Sulari Ağbaba

ADRES: Efringer Str. 102, 4057 Basel, İsviçre

nasıl oluyorsa oradan geri dönüyor.

Olaylar o kadar çok ki hep atlamalı anlatıyorum...

Bir gün Kerbelâ'dan bana mektup yazmış. Epeyce bir zaman annemden uzak kalmış diye ben de kızıp ona şöyle yazmışım:

Duydum şahı evliya-ya gitmişsin / Sahte attır eski hallerine dön / Bir mucize ehli tutmuşsun / Eski vatan Tercan yollarına dön / Gerbubela derler görmedim bilmem / Gene hiç kıymet vermem / Ben benim gönlümce ecdaddan dönmem / Seni unutmayan döllerine dön

İster istemez kırıcı oldum. Oluyor işte! Babam tutuyor karşılığını ba-

Bunlar benim hafızamda. Ko- nuştuk sıra aklıma geliyor...

Sulari Dede ne zaman vefat etti?

Bindokuzyüz seksenbeş yılında 18 Ocak'da Erzurum'da vefat etti babam.

Erzurum Radyosu'nun aşıklar yarışmasına gidiyor. Yarışmada Aşık Reyhani ve de Sünni aşık var. Bir kahvede akşamın 4'ünden gecenin 1'ine kadar atışıyorlar, hiç nefesleri kesilmeden. Üstelik, dudakları deydirmemek için dişlerinin arasına iğne koyarak okuyorlar. Sonunda diyorlar "Davut hoca, tamam pes ediyoruz". Biri çay getiriyor. Babamın çaydan midesi bulanıyor. Rahatsızlanınca götürüyorlar Erzurum Numune Hastanesi'ne. Orada "benim günüm, saatım gelmiş, ben gidiyorum... Küçük kızım çok çile çekti, ona haber vermeyin incinmesin, onun derdi kendisine yeter" diyor, vefat ediyor. Ölüm haberini TRT haberbülteni veriyor.

Babamızla birlikte böyle toplu bir atışmada bulundunuz mu?

Hayır bulunmadım erenler. Ama Aşık Virani'yle, Çobanoğlu'yla tek tek, karşılıklı atışmalarını çok dinledim. Aşık Beyhani'yle bir atışması vardı.

Her ozanın kendisine has, güzel bir tarafı vardır. Birisi taşlamacı olur, birisi sevgiye verir, diğeri doğanın güzelliğine verir ozanımız Aşık Veysel gibi. Bir başkası her güzelliği Cenab-ı Hak'da bulur. Davut Sulari Hz.Ali düşkünüydü, 12 imamlar düşkünüydü. Bütün eserlerinde bütün güzellikler, aşklar, sevdalar Hz.Ali ve 12 imamların üzerinedir. Belki gönlünde sevdiği biri vardır, ama onu bile nefsi hümenaya değil de, yine hak sevgisine döndürüp söylemiştir... Rahmetlimde olan, ilim ve irfandır, Dedeliğidir, hak aşığı olmasıdır, bütün sevgiyi Cenab-ı Hak'da bulması ve sırf 12 imamların yoluna bağlı olmasıdır.

Bugün birçok sanatçı Davut Sulari'nin parçalarını okuyor. Bunlardan Sulari ailesine herhangi bir gelir kalıyor mu?

Sanatçı arkadaşlarımın babamın parçalarını okumasından gurur duyuyorum. Ancak, burada iki mesele var. Biri telif hakkı. Benim telif hakkında gözüm yok, ama sanatçıya ve ürününe saygı olacaksak telif hakkı uygulanmalı diyorum.

İkincisi, madem okuyorlar, neden parçanın orijinalini parçalıyorlar ki. Madem o parçada cevher var sana göre, öyle oku, niye bozuyorsun? Niye altüst ediyorsun eseri? Hele, birisinin güzel bir eserini alıp kendine maletmek sanat hırsızlığıdır. Babamın eserlerine bunu yapan kişiler de var.

Bu arada, erenlere, taliplere bu

sohbet vesilesiyle bir mesajım olacak. Rahmetli babam Davut Sulari, hayatını taliplerinin arasında geçirdi, çaldı söyledi. Birçok yerde talipleri onun okuduğu parçaları teybe, kasede alıp kordular. Şimdi ben Edibe Sulari, ailede babamın sanatını sürdüren kişi olarak babamın bütün eserlerini bir yerde toplamaya çalışıyorum. Elinizdeki kasetlerden ya da teyplerden bir kopya çekip, - hatırlıyorsanız yaptığınız kaydın tarihini, öyküsünü de yazarak - bana yollarsanız, ayrıca rahmetli babamla birlikte sahip olduğunuz güzel anılarınızı, başkalarının anlattıklarını bana ulaştırabilerseniz, bu gayretime yardımcı olmuş olursunuz. Böylece Davut Sulari'yi Alevi-Bektaşî toplumuna olabildiğince tamam sunmuş olurum.

Sizin sanatçılık yaşamınız hakkında biraz daha bilgi alabilirsek...

Babam beni ilk olarak, Erzurum Atatürk Üniversitesi'ne götürdü. 68'ler olacak... Orada dekanlar doçentler karşısında - Erzurumlu Aşık Reyhani de vardı - beni imtihan etti ki onu toplum içerisinde utandırmamayım. Sanatı ilk olarak oradaki konserde icra ettim. "Ben" diyordu babam, "seni aldığım sıra, Çayırılı'nın gözü değişecek, kulağı değişecek, dili değişecek. Öyle edeceksin ki dört dörtlük olmasan dahi beni utandırmayasın". Ben de o çabayı gösterdim. (Tabii çok da hatalar yaptım, cahildim. Yani baba kıymetini bin bildimse bir yerde bilmemezlikten geldim.)

Sonra Erzincan'da İplik Fabrikası'nda baba-kız ilk konserimizi verdik. 68'in sonlarında. Sonra Sivas, Malatya, Tunceli... Almanya'ya kadar geldik. Çoğu zaman sırf babamın değil, geçmiş büyük ozanların parçalarını da okuyordum. Böyle böyle İstanbul'a kadar geldik.

Sonra bildiğiniz gibi, evlendim, İsviçre'de kaldım. Yıllardır bu ülkede çalışıyorum. Kızımı evlendirdim, oğlum da eğitimini sürdürüyor. Bir yandan çalışıp, bir yandan da kendi grubumla İsviçre'de, Almanya'da, Avusturya'da, İngiltere'de, Türkiye'de, Alevi kuruluşlarının, dostların düzenlediği Ehlibeyt gecelerine, konserlere katılıyorum.

Bugüne dek 3 kaset çıkardım: "Yaban Gülü", "Sarı Çiçek", "Sitem Etme/Ey Sultanım". Şu sıralarda, Dertli Divani Baba, Emrah Mahsuni, Gülşen Altun, Özcan Dursun ve Talipler Müzik Topluluğu ile birlikte yeni bir kasetin stüdyo çalışmalarını İngiltere'de tamamladık. Kaset Türkiye'de piyasaya çıkmak üzere.

Edibe can, çalışmalarında engin başarı ve Türkiye'de sesinin daha gür çıkmasını dileriz. ●

erdim ille de babamı anneme eri göndermek... Çok hırçındım zamanlar. Tartışmalar, çekişmeler, toplantılar derken, analığımın evinden çıktık. Babamın elinde bir ek sazı vardı, "biz baba evinden böyle geldik yavrum, böyle de önüyoruz" diyordu.

Çıktık da, nereye gideceğiz erenler? Cebinde beş kuruş kalmamış babamın. O zamanlarda bir şirket peşime düşüyor, "plak kulturalım" diyor. Babamsa "kızımın yaşı gençtir, iyice yoğunlaştıracam, böyle cahilane girmesin plaka" demekle. Fakat parasızlık- ta mecbur kaldık okumaya. İlk plajımı o zamanın parasıyla 4 bin liraya okudum. Sene 68-69...

Aldık parayı, atladık otobüse. "Baba nereye gidiyoruz, Erzincan'a mı?". "Evet yavrum..."

Onca yıldan sonra eve, çevreye dönüşümü nasıl oldu?

Erenler, otobüsten inip kapının önüne geldiğimizde, Çayırılı halkı babamı görür görmez nasıl koşup geliyor bir görseydiniz... Yer yerinden oynuyor, iğne atsan nereye düşmez. Gittik ki annem önüne çırpılmış, uyuyakalmış. Babama "sen arabanın yanında dur, ben önce annemi yatıştırırım bundan sonra gel" dedim. Gittim annemi uyandırdım. O anda rüyamda beni görüyormuş. "Edibe'm hayırdır, ben seni daha yeni gördüm." "Anne" dedim, "Hz.Hüseyin'i seversen sakın ses etme, babam geriye döndü geldi. Aman, olmaya ki toplumun içinde babamı kırasın". Dedi ki "gelmişse gelmiş, babandır kızım, ne diyeceğim". İçeriden bir kurbanlık koyun getirtti, ayaklarının önünde kesti, babamı içeriye aldı. Köyde iki sene kadar kaldı

babam. Ama alışmıştı dostlarının içinde olmaya, saziyla dağ tepe demeden gezmeye, sabredemedi. Dedi ki, "edemiyorum Edo'm, ciğerparem. Ben duramam. Alışmışım, ben vericiyim, vermem lazım." "İyi, baba". "Beni anlamıyorlar, evdekiler de anlayamıyorlar." "Anlayamazlar baba, ne kadar büyük, temiz bir yerin evladı olsalar da bu fikirler, düşünceler çok değişik, anlayabilmeleri için o kadar zaman lazım ki. Bu kadarını da sen hor görme baba." "Yok, hor görmüyorum".

Böylece biz tekrar İstanbul'a döndük. Bir-iki turneden sonra Almanya'ya geldik. Münih'ten başladık, hemen hemen bütün Almanya'yı dolaştık. Köln Radyosu'nda okuduk, röportajlar oldu. Babam Minareci firmasına kaset yaptı. Ben ise daha hazırlıklı olayım diye istemedim.

Fransa, Berlin derken ta İsviçre'ye geldik. İsviçre'de ben bir Maraş'lı ile tanıştım. Bir haftanın içerisinde nişanlandık, evlendik. Ben İsviçre'de kaldım. Babam, evden Irak Türkiye'yi ve dünyayı dolaşmaya devam etti.

Çok memleketler gezmiş, İran'dan Budapeşte'ye kadar. 3 kez de Kerbelâ'ya gitmişliği var.

1979'da da kızıl kıratıyla Türkiye'yi boydan boya dolaşmıştı...

Evet. Tam 35 bin kilometre yol katetmiş. Kış ortasında Uğur Dündar Adana dağlarında kendisini yakalıyor. Karda kışta röportaj yapıyor. Sonra atıyla İstanbul'a geliyor. Soruyorlar, "bundan sonra nereye gidiyorsunuz Aşık Sulari?" Diyor ki, "niyetim kızım Edibe'nin yanına gitmek". Yugoslavya sınırına kadar geliyor,

na yazıyor:

Mektubunda yazıyorsun uzaklaş buralardan git demene ne hacet Husumet hiç etme telâş salakana it demene ne hacet Senin ızdırabın hile yorgunu ben kendi kendimle küskün dargınım Sokaklarda serilmişim serginim o yakamda bit demene ne hacet Uyamadım Sulari'nin sözüne içi hiçkırarak yaşlar gözüne Hicabın yok haykırarak yüzüne ediyorsun fit demene ne hacet

Sonradan yine yazıyor:

Nerdesin ey ciğer köşem nerdesin Hangi diyardasın hangi eldesin ... Zehirden de acı ayrılığın şarabı Artık dünyalarım zindan nerdesin ... Davut Sulari'nin kalbi kanıyor İsmi ni andıkça içim yanıyor Eller tatlı uykudan uyanıyor Ben hep ağlıyorum inan nerdesin

Bir seferinde, böyle cem cemalden konuşuyorduk da, perişan gördüm babamı. Bana dedi ki:

Güzeller şahının can yoldaşımı Eller kıymet vermesinler vız gelir İnan efendimi sevmişem candan Yadrgılar bilmesinler vız gelir

Yılmayacağım ben yıldırın kimmiş Zaten ömür hayat yarıya inmiş Azgın yaralarım sanma ki dinmiş Doktorlar da sarmasınlar vız gelir

Bu kadar mı güzellere düşkünüz Alimiz anma ki bazı şaşkınız Nice hicran dağlarını aşkınız Tepeler yol vermesinler vız gelir

Davut Sulari'yi dile saldılar Gam leşkerlerin araya aldılar Ben fakirem üstüm başım yoldular Bir yırtık çul vermesinler vız gelir

Bursa İnegöl Şehitler köyünü bundan 650 yıl önce kuran Hasan Dede'yi anmak amacıyla yıllardır - yalnızca köy halkı arasında - yapılan şenlikler, iki yıldır yöredeki tüm Alevilerin de katılımıyla, geniş çaplı olarak yapılıyor. Gelecek yıllarda sürdürülmesi ve gelenekselleştirilmesi düşünülen Hasan Dede Şenliği'nin ikincisi, bu yıl 24 Nisan Cumartesi günü yapıldı.

Şenliğe katılım 1500-2000 dolayındaydı. Köy halkının yanı sıra, İzmit Karamürsel'den, İstanbul Çatalca'dan, Ankara'dan, Çankırı Şabanözü'nden Dedeler önderliğinde, Eskişehir Merkez ve Seyitgazi ilçesi Aslanbeyli köyünden Sücaattin Veli Dergahı'ndan Nevzat Dede önderliğinde, Antalya'nın Elmalı ilçesinin Tekke köyünden Abdal Musa Ocağı'ndan Ali Koca Baba önderliğinde, Isparta Ali köyünden Hacı Bektaş-ı Veli Derneği başkanı Raşit Öztürk Baba önderliğinde canlar 2.Hasan Dede Şenliği'ne katıldılar. Ayrıca, Bursa'nın Kestel, Gemlik, İnegöl ilçelerinden, İnegöl'ün Kurşunlu köyünden, Bursa'nın içinden canlar, Uludağ Üniversitesi'nden öğrenciler şenliğe katıldılar.

Kervan'cılar olarak şenlik günü sabahdan itibaren köydeydik. Köyün aşığı Nezir Erdil'le Haydar Dede'mizin yardımlarıyla meydana standımızı açtık. Canların kitaplarımıza ilgisi sevindiriciydi. Satışlar beklediğimizden ötesinde oldu. Rıza Yürükoğlu'nun *Okunacak En Büyük Kitap İnsandır* kitabı kısa sürede tükendi.

Şenlik başlamadan önce canlar Hasan Dede'nin türbesini ziyaret ettiler. Saat 13'de, köyün aşığı Nezir Erdil'in açış konuşmasıyla şenlik başladı.

Şenlik boyunca semah ekipleri çıktı. Aşıklar deyiş ve nefesler okudular. Şenliğe katılan semah ekipleri, Şehitler köyü, Eskişehir Aslanbeyli köyü, Isparta Ali Köyü Hacı Bektaş Veli Derneği ve de Kurşunlu köyü semah ekipleriydi. Aşıklar arasında, Ankara'dan gelen Celâl Göktepe'yi, Kestel'den Nuri Derin'i, Aşık Kazım'ı ve Gültekin Ercan'ı sayabiliriz. Şenlik sırasında bizden bir yoldaş ve bir dostumuz da şiir okudu.

Şenlik sırasında cemevinde yemek verildi. Canlar kurban kesip, dergahın ilerlemesi için bağışlar yaptılar. Coşkulu geçen şenlik bittiği halde canlar ayrılmak istemediler. Muhabbet cemevinde geç saatlere kadar sürdü. Semahlar yüründü, Celal Göktepe'den deyişler dinlendi. Böyle bir ortamla ilk defa karşılaşan canlar Dedelere sorular sorup bilgi aldılar. Köyde yatıya kalacak canlar köy halkı arasında paylaştırılarak konuk

Şehitler köyü Alevileri seslerini duyuruyorlar

Kervan ekibi, Bursa İnegöl Şehitler köyünün kurucusu Hasan Dede'yi Anma Törenleri'ndeydi

edildi.

Bu arada, ilginçtir, Uludağ Üniversitesi'nde Alevilik için "mezheptir, dindir, gericiliktir", bizim için ise "siz Aleviliği kullanıyorsunuz" gibisinden konuşan "sol"cu öğrenciler hem şenliğe katıldılar, hem de yüzleri kızarmadan "Aleviliğe sahip çıkmaktan, savunmaktan", "Dergaha sahip çıkmaktan" vb. söz ettiler. "Ortama göre ideolojik tutum almak"tan başka birşey olmayan bu *ilkesiz* tutum, oportünist ve riyakardır. Bu özelliğiyle de tehlikelidir. Çünkü bunlar "Aleviliği kullanma" arzusu ile yanıp tutuşmaktadır. Kararlarında, programında, yayınlarında Aleviliğe dost olmayan akımlar, söz ile dostluklarını kanıtlayabileceklerini sanıyorlarsa yanılıyorlar.

Bunların dışında, Hasan Dede Şenliği gibi etkinlikler, Bursa ve çevresindeki Alevilerin biraraya gelmesi, derlenip toparlanması, birliğe yönelik bir adım daha atılması açısından önemlidir. Gelecek yıllarda daha zengin, daha düzenli, daha geniş katılımlı Hasan Dede Şenliği'nde buluşmak dileğiyle, Şehitler köyü halkına ve şenliğe katkıda bulunan canlara teşekkür ederiz.

Kervan-Bursa

Bizim için öğreticiydi

Şehitler köyünde yapılan 2.Hasan Dede Şenliklerine **Kervan**'cılar ve Kestel'li Alevi canlar olarak Bursa'dan iki

minibüs dolusu gittik. Köye girdiğimizde tam bir bayram havası, şenlik havası esiyordu.

Şenliğin yetkilisi köyün aşığı Nezir Baba'ydı. Nezir Baba'nın yaptığı güzel konuşmanın ardından semah ekipleri, aşıklar ve Isparta'dan gelen canların semah ekibi çıktı. Daha sonra bizler çıkıp Kestel'de oturan Ali Kartal'ın iki şiirini, bağlamayla fon tutarak okuduk. Yaptığımız program bayağı ilgi topladı.

Şenlikte bir tek **Kervan** standı açılydı. Çok ilgi topladı. Öyle ki, elinde dergimiz ya da bir kitabımız olmayan insan azdı. Alevi canların şenliğe, aşıklara, semah ekiplerine ilgisi çok güzeldi. Alevi-Bektaşî yoluna duyulan özlem ve yola erkana duyulan merak ise görülmeye değerd. Canların ce-

mevine gösterdikleri ilgiden bu daha iyi anlaşılıyordu.

Dışarıdan gelen herkes cemevini ziyaret etti. Havanın serinlemesiyle şenlik cemevinde devam etti. Cemevindeki muhabbete ilgi güzeldi. Canların Cemde Dedeye sorular sorması ve Dede'nin de kendi bilgileri doğrultusunda bu soruları yanıtlamaya çalışması, ortamın *demokratikliği* bizi özellikle etkiledi, kendi çalışmalarımız açısından öğretici dersler aldık.

Melih Kara

Derin bir insan sevgisi

24 Nisan günü İnegöl'ün Şehitler köyünde yapılan 2.*Hasan Dede Şenliği*'ne katılmak üzere köye gelen herkes, arabadan indiğinde köylülerin sıcak kucaklamasıyla karşılanıyordu. Rengarenk giysili genç kızlar, çocuklar, yaşlısı ve genciyle herkes sokaklardaydı.

Bir bayram havası, heyecan ve coşku içinde koşturmalar... Cemevinin önündeki alan hazırlanmış, Pir Sultan'ın, Hacı Bektaş-ı Veli'nin sözleri asılmış her yere. Cemevinde yemekler yapılıyor. Biz de hazırlıklara yardımcı olduk. Bizi herkes tanıyordu, Kestel, Gemlik ve Şehitler köyünden insanlarla ilişkilerimiz çok iyiydi.

Köyün dışından akın akın gelen insanlar Dede Türbesi'ni ziyaret ediyor, şenliğe ondan sonra katılıyordu. Öğle saatlerinde başlayan şenlik gece geç saatlere kadar sürdü. Konuşmalar yapıldı, şiirler okundu, deyişler söylendi, semahlar dönüldü. Köydeki tüm gençler semah ekipleri oluşturmuş, koro oluşturmuşlar. Ne güzel çalışmaları var.

Şenlik sırasında dışarıdan birçok Alevi Dedesi, aşık, bir de Isparta'dan semah ekibi gelmişti. Birbirini tanıyan, tanımayan canların kaynaşması, birlikteliği, kurulan dostluklar, ortamın sıcaklığı, Aleviliğin özündeki insan sevgisinin ve paylaşımcılığın göstergesiydi.

Öyle bir insan sevgisi ki, başka bir mekanda "Alevilik gericiliktir, dindir" diyen "sol"cular buraya gelip Aleviliğin güzel özelliklerinden söz ettiğinde, yine de onlara hoşgörülle bakabiliyor. Öyle bir paylaşımcılık ki, cemde söz alırken ya da lokma dağıtılırken yaşıyor, Aleviliğin bencilikten ne denli uzak olduğunu ruhunuzda duyuyorsunuz.

Alevilikten işçi sınıfı devrimcilerinin öğreneceklerinin sınırı yok. Şehitler köyü Alevilerine sevgimizi, saygımızı iletiyoruz.

Özden Özlem, Bursa

ŞEHİTLER KÖYÜ HAKKINDA

BURSA'YA 30-35 km. uzaklıkta, İnegöl ilçesine bağlı 200 haneli, 850 nüfuslu Şehitler köyü, bir tepenin yamacına kurulmuş, nüfusunun tamamı Alevi olan şirin bir köydür. Köyün kurucusu Hasan Dede'nin türbesi köyün kıyısında yer alır.

Her türlü Sünnileştirme politikasına, bazı çevrelerin Aleviliği kullanma çabalarına karşın, Şehitler Köyü halkı özveriyle Alevi inanç ve felsefesini, kültürünü, yaşam biçimini korumaya çalışıyor. Köyün Dedesi ve aşığının (zakir) önderliğinde Cem topluyorlar. Semah ekipleri, saz grupları kuruyor ve bu yöndeki çalışmalarıyla, pek çok demekle ilişkilerini geliştirip,

ülke çapında seslerini duyurmaya çalışıyorlar.

Aleviliği tüm kurallarıyla uygulayan böyle örnek yerleşim yerlerinin varlığı, memleketinden ayrılp şehre göç eden, Alevilik pratiğinden uzaklaşmış ve hatta bu güzel felsefeyi unutmaya yüz tutmuş insanların, göç ettiği yerlerde de Yol'a sahip çıkıp öz kültürleriyle tekrar bağlantı kurabilmeleri açısından önem taşıyor. Bu açıdan, Tunceli/Sivas/Erzincan/Çorum/Yozgat gibi yerlerden Bursa'ya gelip dağılarak şehir yaşıntısı içinde kültürlerinden uzaklaşan pek çok Alevinin Alevilikle tekrar kaynaşması ve yola sahip çıkmasında önemli bir yeri olan Şehitler Köyü'nün Bursa ve çevresindeki tüm Alevilerin merkezi haline gelmesi, onları toparlayıcı rol oynaması, sevindiricidir. ●

Cem evlerimizi her yerde açacağız

CEMEVİNE ENGEL

ALEVİLER kazanımlarına her geçen gün bir yenisini ekliyorlar. Ama, uzun süre hakları baskı ve kısıtlılık altına alınmış, “yasal” engellerle karşı karşıya bırakılan bu toplum kesiminin haklarını elde etmeleri pek de kolay olmuyor. İnattı ve kararlı mücadele gerekiyor. İzmir Yamanlar'daki durum bunun bir örneği.

İzmir Hacı Bektaş Veli Kültür ve Tanıtma derneğince geçtiğimiz ocak ayında İzmir Yamanlar'da açılan, derneğe bağlı Cem ve Kültür Evi, akabinde savcılık soruşturmasına tabii tutuldu. Neymiş efendim, “tekke ve zaviyeler yasasından dolayı cem evi açılmaz”mış. Açılmasının Sünniliği egemen kılmaya çalışan güçlerce meşru görülüp görülmediği bir yana, cem ve kültür evi Aleviliğin en doğal, en başta gelen *demokratik istemlerinden* biridir.

Demokratik ve hak sayılan birşeyi hiçbir kesim ve toplum istemez zaten. Derneklerimiz, cem ve kültür evlerimiz, vakıflarımız, her türlü yasal ve idari engellemelere rağmen açılmalıdır. Açılacaktır da... Günün demokratik istemlerine yanıt veremeyen yasalar, yaşama uymayan çelişik yapılarıyla bırakalım boğuşadursunlar.

S.Ali Can

ADANA

KİMLİKLERİNE ve demokratik istemlerine ulaşmada kararlı olan Alevi canlardaki toparlanma ve canlılık, düzenlenen etkinliklerle kendini gösteriyor. En son, Adana Hacı Bektaş-ı Veli Kültürünü Tanıtma Derneği, 8 Mayıs'ta bir panel ve semah gecesi düzenledi.

8 Mayıs'ta Adana Belediyesi Tiyatro Salonu'nda gerçekleştirilen panele Doç. Atilla Erden, İlhan Cem Erseven, Av. M.Naci Orhan, Prof.Niyazi Öktem ve Dr.Ömer Uluçay konuşmacı olarak katıldılar. Panele ilginin büyüklüğü, Alevilerin yolu bilimsel içerik ve yöntemleriyle öğrenme tutumunu anlattı. Yazar ve araştırmacı panelistler izleyicileri birçok konuda aydınlatmaya çalıştılar. Ama, ne yazık ki “Prof.” titrini taşıyan Niyazi Öktem'in önyargılı, ka-

ranlık “düşünceleri” kafaları bulandırmaya yönelik, maksatlı bir tutuma dayanıyordu.

Aleviliğin toplumsal süreçteki yerini ve içeriğini temelde kavramaktan yoksun olduğu görülen Öktem, Aleviliği namazın-orucun ve felsefi olarak da idealizmin ortasına oturarak “açıklamaya” çalıştı. Dinleyenleri işçi sınıfına ve Marksizme düşman bir çizgiye çekme çabaları, Aleviliğin toplumcu özüne duyduğu nefreti anlatıyordu. Prof.Öktem, mensup olduğunu kendisinin de sık sık ifade ettiği, idealist dünya gö-

Alevi toplumundaki dinamizm ve hareketlilik geleceğimizin güvencesidir

rüşünü savunan egemen zümrenin çıkarları doğrultusunda bir iş bulsa daha gerçekçi olur.

Aynı günün akşamı, Menderes Kapalı Spor Salonu'nda gerçekleştirilen “Bir Olalım” semah gecesi Aleviliğin toplumcu, insancıl felsefesinin derinliğinin, Alevi-Bektaşî yoluna tutkunun, susamışlığın, toplumdaki canlılığın güzel örneklerine sahne oldu.

Başarılı ve canlı geçen gecede Muhlis Akarsu, Gülşen Altun ve Ali Ekber Çiçek gibi sanatçılarımızı dinledik, Hacı-Bektaşî Kardeşlik Semah Ekibi'ni gururla izledik. Adana derneğindeki dostları, ortaya koydukları emekten, başarılarından dolayı kutlarız.

İsmail Yıldırım

İZMİR

İZMİR Hacı Bektaş-ı Veli Kültür ve Tanıtma Derneği, ocak ayında Yamanlar'da açılan Cem ve Kültür Evi'nden sonra, 25 Nisan'da *Torbalı Çaybaşı* şube binasını açtı. İzmir merkez yöneticileri ve çok sayıda canın katıldığı açılış şöleninde, Alevi toplumunun tarihte, toplumsal yaşamda tut-

tuğu yer dile getirildi, önündeki engellerin kaldırılması istendi. Ardından müzik ve diğer sanatlar sergilendi, semah yürüdü. Dernek merkezini, şubenin açılmasına emeği geçen Çaybaşı'lı canları yürekten kutluyoruz.

Derneğin *Buca-Kuruçeşme* şubesinin açılış hazırlıklarının yakında tamamlanması beklenirken, onun ardından da *Turgutlu* şubesinin açılması için hazırlıklar yürüyor.

Seyit Ali Can

HINIS TEKMAN KÖYÜ DERNEĞİ

HINIS-TEKMAN Köyü Derneği Kadın Komisyonu 3 Mayıs'ta Gazi mahallesinde Anneler Günü dolayısıyla coşkulu bir gece düzenledi.

1500-2000 canın katıldığı gecenin özelliği, tiyatrosu, korusu, sanatçısı ile tüm gösterilerin derneğin kendi çalışmalarının ürünü olmasıydı. Sahnenin üzerindeki pankartta “Kadınız! Evde, işte, hayatın her alanında ücretli ücretsiz emeğimiz var. Söz ve karar hakkı da istiyoruz” yazısı vardı. Gecenin özünü bu pankart çok iyi ifade etmişti.

Demek başkanı Hüseyin Polat'ın açış konuşmasında özetle şu görüşlere yer verildi:

“Kadınlarımız şehirde büyük sorunlarla karşılaşiyor. Çocuklara bakılacak, kira ödenecek, geçim derken çalışmaya atılmak zorunda. Ev ile iş arasında mekik dokuyor. Evinde suyu yok, tankerden su çekiyorlar. Yolu yok, çamura bata çıka yürüyorlar. Sorunların tüm yükü kadınlarımızın üzerine kalıyor. Bir de işyerinde çok düşük ücretle çalışıp eziliyorlar. Buna karşın kanun karşısında, toplum karşısında eşit değiller.”

Daha sonra dernek üyesi bir kadın arkadaşımız, kadınlarımızın sorunlarını ve Gazi mahallesi kadınlarının dernek çatısı altında örgütlenmelerinin önemini anlattı, güzel şiirler okudu. Ardından, dernek üyelerinin hazırlayıp sunduğu, köyden kente göç eden kadınların kentlerde yoğunlaşan sorunlarını anlatan çok güzel bir tiyatro oyunu sergilendi. Oyun salonu çok coşturdu. Emeklerine sağlık arkadaşlarım.

Tiyatronun ardından, güzel yarınımız, tüm saflığıyla emeğimiz olan küçük varlıklarımız, çocuklarımız Anneler Günü'nde tüm analara şiirlerle duygularını dile getirdiler. Derneğin korusu ve Arif Sağ'ın öğrencilerinden Melek Deniz arkadaş, coşturucu güzel Alevi deyişleri okudu, folklor ekibi de davul zurna ile halay çekerek tüm salonu harekete geçirdi.

Bu güzel gecenin düzenlenmesine emeği geçen kardeşlerimize, canlara teşekkür ediyoruz.

Şirin Birdal

ŞENEL GENÇ

Mezar taşı, mezarın yani ölünün yattığı yerin baş ve ayak uçlarına dikilen ve içinde yatanın kimliğini belli eden taştır. Mezar taşları, üzerlerindeki süslemeler, yazılar, başlık ve şekillerle aynı zamanda birer sanat eseridirler.

İnsanların yaşadığı her yerde ve her çağda mezar taşı geleneği olmuştur. Bu gelenek o yörenin insanların inanç ve kültürleri doğrultusunda şekillenmiş ve kendine has bazı nitelikler taşımıştır.

Bir süre önce yapmış olduğum araştırmamda Anadolu'daki Türk mezar taşlarını inceledim. Bu konunun ne kadar geniş, yaygın, eski ve karmaşık olduğunu gördüm. Hele Alevi-Bektaşî kültürü sonucu ortaya çıkan mezar taşlarının bu konu içerisinde büyük bir yere sahip olduğunu görmek, beni daha çok şaşırttı. Öyle ki insanlarımız sanki yaşantılarını, kültürlerini, geleneklerini ve ustalıklarını bu taşlarda ifade etmiş ve bugüne değin gelmelerini sağlamışlar.

Bu taşlarda Alevi-Bektaşî kültürünü anlatan birçok *resim, motif, şekil ve işaret* bulunmakta, bu da onları Anadolu'nun en çok motifli mezar taşları arasına koymakta. Bu öyle bir sanat ki Anadolu'nun en doğu ucundan en batı ucuna kadar her yerde değişik oranlarda da olsa görmek mümkün.

Bu taşlarda görülen başlıca karakteristik özelliklerden biri, üzerleindeki motiflerdir. Aslan, güvercin, horoz, turna kuşu ve onların varyasyonları.

Bu motiflerden biri olan *aslan* figürü Alevi-Bektaşî kültürünün en yaygın olduğu ve mezar taşı örneklerinin en çok bulunduğu Orta Anadolu'da *Hızlı*'yi temsil etmektedir. Aynı şekilde *güvercin* *Hacı Bektaş-ı Veli*'yi temsil eder. Bunun kaynağı, geçmiş zamanlarda anlatılan, Hacı Bektaş-ı Veli'nin güvercine dönüşmesi ile ilgili efsaneler-

dir. *Horoz* figürü ise cem ayini sırasında horoz kurban edilmesinden ileri gelir. *Turna kuşu*, Alevi-Bektaşîlerden büyük saygı gören bir kuştur.

Karakteristik özelliklerden biri de üzerinde bulunan çeşitli sayılarda *rozet ve çarkıfelek* motifleridir. Rozet sayıları 1-3-5-7-12-14-17 şeklindedir. Bu konuda *İhlami* mahlasını kullanan Alevi şairinin bir şiiri çok dikkate değer bir örnektir:

3'ler de alemde birliğe yetti,
5'ler de onların damenin iuttu,
1'lik lokmasını 7'ler yuttu
Damen-i Pak olan Pirlar de 1'dir
14 Masum-u Pak, 12 İmam,
17 Kemerbest, cümlesi tamam

Alevi-Bektaşî mezar taşları en güzel örneklerini, bu kültürün en bağımsız olduğu dönem olan Selçuklular devrinde vermiştir. Fakat İslamiyetin “en güzel mezar, kaybolup giden mezardır” görüşü Türklerin mezar taşı yapma geleneğini etkiledi. İslamiyetle birlikte daha önce görülen figüratif elemanlar yok oldu, yerini yazıya bıraktı. Tarikatlerle beraber görülen, yayılan Alevi-Bektaşî kültürü sonucu ortaya çıkan bu son derece güzel mezar taşları geleneği, Yavuz Selim'in Aleviliğe indirdiği darbe ile son bulmuştur.

Bir diğer karakteristik sembol ise taşın üst kısmında bulunan *12 dilimli başlıktır*. Bu tip taşlar, özellikle (Osmanlı İmparatorluğu döneminde) Yavuz Sultan Selim'den sonra görülür. O dönemlerdeki Osmanlı mezar taşlarında ölen kişinin mezar taşının üstüne bir kavuk konurdu. Bu kavuk o kişinin ya hayattayken giydiği, ya da bağlı olduğu tarikatın simgesi olan kavuktu. Alevi-Bektaşî mezar taşlarında genelde kavuk *12 dilime ayrılarak* diğer taşlardan kendini ayırır.

Görüldüğü gibi, kültürümüz, her ne kadar (Sünni) İslamiyetin baskısı altında kalmışsa da kendini koruyabilmiş, birçok sanat alanında hâlâ icra edilebilen pek çok adeti günümüze değin getirmiştir. ●

Devlet, geçmişte
kendisine
karşı işlediği
suçlardan ötürü
Nazım'dan,
ailesinden,
partisi TKP'den
ve Türkiye
işçi sınıfından
ÖZÜR
DİLEMELİDİR!

Türkiye İşçi Sınıfına Selam

Türkiye işçi sınıfına selam!
Selam yaratana!
Tohumların tohumuna, serpilip gelişene selam!
Bütün yemişler dallarınızdadır.
Beklenen günler, güzel günlerimiz ellerinizdedir,
haklı günler, büyük günler,
gündüzlerinde sömürülme-
yemeyen,
gecelerinde aç yatılmayan
ekmek, gül ve hürriyet günleri.

Türkiye işçi sınıfına selam!
Meydanlarda hasretimizi haykırarlara,
toprağa, kitaba, işe hasretimizi,
hasretimizi, ayyıldızı esir bayrağımıza.

Düşmanı yenecek işçi sınıfımıza selam!
Paranın padişahlığını,
karanlığını yobazın
ve yabancıların roketini yenecek işçi sınıfına selam!

Türkiye işçi sınıfına selam!
Selam yaratana.

Nazım Hikmet, 12 Ağustos 1962

HALKIMIZIN ONURUDUR

Üç Haziran 1993, Türkiye işçi sınıfının şairi Nazım Hikmet'in 30.ölüm yıldönümüdür

Nazım TKP'liydi. Partinin Merkez Komitesi'nde görev yapmış, bir dönem de genel sekreteri olmuştu. Partisine duyduğu sevgi ve bağlılığı şu dizeler ne güzel anlatır:

Türkiye Komünist Partisi,
TKP'em benim,
seni düşünüyorum.
Sen dünümüz, bugünümüz,
yarınımızsin,
en büyük ustalığımız,
en ince hünerimizsin,
sen aklımız, yüreğimiz ve
yumruğumuzsun.

(...)
Ömrümde yalnız seninle
ve senin yanında olmakla övündüm.

Nazım, Türkiye burjuvazisinin komünistlere uyguladığı baskı ve terörü, çileyi fazlasıyla yaşamış, yıllarını Türkiye'nin zindanlarında geçirmiş, soluklu bir yigitti. En güzel yapıtlarını, burjuvazinin onu çöktürmek amacıyla attığı hapis-
hanelerde yazmış olması, ondaki zenginliğin ufak bir kanıtıdır.

Umutun düşmanı olan burjuvazi-
nin Nazım'a yaptığı haksızlıklar
hapisle sınırlı kalmadı. Yurtdışına
gidince Nazım'ı "vatandaşlıktan çı-

kardılar". Yapıtlarına yasak koydu-
lar. Nazım'ı yayınlayan ya da
adından söz edenlere cezalar yağdı-
rıldı. Ama, 42 yıldır devletin tüm
olanaklarını kullanarak yaptıkları
propagandaya rağmen, Türkiye hal-
kını "Nazım'ın vatan haini oldu-
ğu"na yine de inandıramadılar.

Tersine, insanlarımız Nazım'ı ta-
nıdıkça, çocuklara okunan ninniden
sevda şarkılarına, doğa sevgisini
anlatan türkülerden işçilerin alanlar-
da haykırdığı marşlara kadar kültü-
rümüzün içinde Nazım'ın tuttuğu yer
büyüdü. Devletin - Milli Eğitim
Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu'nun
1992'de Nazım'ı yeniden yasaklama-
sı gibi - her yeni haksızlığı, Nazım'ı
halkıyla daha da bütünleştirdi. Pir
Sultan, Karacaoğlu, Dadaloğlu gi-
bi... Dünyada kendi halkıyla böylesi-
ne özdeşleşen az şair vardır.

Yaşar Kemal 1991'de Nazım'ın
90.yaşgünü kutlamasında şöyle di-
yordu:

"Nazım Hikmet bizim kültürümüzün
dönüm noktalarından biridir. Büyük bir
şair olduğu kadar büyük bir düşünür-
dür..."

Nazım diyalektik materyalistti.
Alevilikteki gibi, onun da taptığı
insandı:

Tanrı ellerimizdir,
tanrı yüreğimiz, aklımız.
Her yerde var olan Tanrı,
toprakta, taşta, tuncda, tuvalde,
çelikte ve plastikte
ve bestecisi sayılarda ve satırlarda ulu
uyumların.

Geleceğe beslenen tükenmez bir
umuttu Nazım. "Dünyayı verelim
çocuklara hiç değilse bir günlüğü-
ne" diyor, yarınımızı onlara emanet
ediyordu:

Çocukların avuçlarında günlerimiz sıra
bekler,
günlerimiz tohumlardır avuçlarında
çocukların,
çocukların avuçlarında yeşerecekler.

Şu sıralar, önde gelen burjuvalar
Nazım'ı "büyük Türk şairi" gibi
nitelemelerle kendilerinin "milli"
şairi gibi sunmaya çalışıyor ve onun
şairliğiyle komünistliğini birbirinden
ayırmaya özen gösteriyorlar. Belke-
miksiz aydınlar da buna destek
veriyor.

Bu sahtekarlıktır, ahlaksızlıktır.
Nazım yaşamı, savaşımı ve ürünle-
riyle kimliğini kanıtlamıştır.

Nazım, Türkiye işçi sınıfındır.
"İyi bir sanatkarım ve bunu herşey-
den önce ideolojime borçluyum"
diyen komünist sanatçı Nazım Hik-

met, Türkiye'den, Anadolu insanın-
dan yola çıkarak tüm insanlığı
kucaklayabilmiş bir *internasyona-
listti*. Atlasta Türkiye'nin yerini bile
bilmeyen yüz milyonlarca insan ülke-
mizi, halkımızı, Nazım Hikmet'ten
okuduğu şiirlerden öğrendi, sevdi.
Şiirleri birçok dile çevrilen Nazım,
Küba'dan Çin'e, Şili'den Nikara-
gua'ya kadar hak ve halk savaşları-
nın dilinden düşmeyen bir destan
oldu. Şiirleri zindanları aydınlattı.

Şimdi, sanki Nazım Hikmet Tür-
kiye Cumhuriyeti vatandaşı değilmiş
gibi, "vatandaşlığa geri alsalar..."
diyenler oluyor. Böyle bir tartışmaya
neden girelim? Nazım, **üç-beş devlet
yöneticisinin aldığı karar ne olursa
olsun**, ölümüne dek Türkiye Cumhu-
riyeti vatandaşıydı.

O, ülkemizin, halkımızın, kültürü-
müzün ayrılmaz parçasıdır. Türkiye
işçi sınıfı, Türkiyeli komünist Na-
zım'ın haklarını bu devlete tekrar
onaylatacak, Moskova'daki - geçici
olarak yapılmış - mezarını da Türki-
ye'ye elbette getirecektir.

Devletin yapması gereken, geç-
mişte Nazım Hikmet'e karşı işlediği
suçlardan ötürü Nazım'dan, ailesin-
den, partisi TKP'den, Türkiye işçi
sınıfından **ÖZÜR DİLEMEKTİR!**

KERVAN